

Наситено основаване на ЦЪРКВИ

Модул III

**Omega Course:
Practical Church Planter Training
Manual Three**

Originally printed in the United States of America by
The Bible League, P.O. Box 28000, Chicago, IL 60625 USA
E-mail: BibleLeague@xc.org
www.bibleleague.org

Copyright © 2000, 2006 United World Mission.

This material was originally copyrighted by *The Alliance for Saturation Church Planting* and was prepared by that partnership in cooperation with Peter Deyneka Russian Ministries, Project 250.

You are **permitted and encouraged to reproduce and distribute this material** in any format provided that:
(1) you credit the author, (2) you indicate if modifications are made, (3) you do not charge a fee beyond the cost of reproduction, and (4) you do not make more than 1,000 copies.

If you would like to post this material to the Internet or if your intended use is other than outlined above, please contact

United World Mission, ATTN: Jay Weaver/Omega, 9401-B Southern Pines Blvd.
Charlotte, NC 28273-5596, or omega_course@alliancescp.org

Translations and adaptations for your context are also encouraged. Again, please contact omega_course@alliancescp.org so that we can encourage and inform others who may also be interested in your language or intended use.

МОДУЛ III

ЦЪРКВАТА

УРОЦИ 9,10: Църквата и духовните дарби	7
УРОК 11: Обществена динамика на църквата	15

ВИЖДАНЕ

УРОЦИ 8,9: Движение за основаване на църкви	29
8,9А Приложение: Откровение	

ДУХОВЕН ХАРАКТЕР

УРОЦИ 9,10: Законът и евангелието	45
9А Приложение: “Закон и буква срещу евангелие и Дух – съвети за проповедници от Мартин Лутер”	
УРОК 11: Покаянието като начин на живот	59

ЕВАНГЕЛИЗИРАНЕ

УРОК 8: Евангелизиране чрез изграждане на приятелство	71

МОЛИТВА

УРОК 5: Молитва и пост	77
УРОЦИ 6,7: Молитвен концерт	83

МАЛКИ ГРУПИ

УРОК 7: Дискусия в малките групи	89
7А Приложение: Въпроси за дискусия	
УРОК 8: Грижа за хората в малките групи	99
УРОК 9: Обучение на нови водачи на малки групи	105

ВОДАЧЕСТВО

УРОК 3: Фактори на водачеството.....	113
УРОЦИ 4,5: Стиллове на общуване	121

УЧЕНИЧЕСТВО

УРОК 1: Въведение в ученичеството	131
УРОК 2: Разберете вашата цел, разберете вашите хора	137
2А Приложение: Библейски препратки за вяра, надежда и любов	
2Б Приложение: Любовта: централната характеристика на ученичеството	
УРОК 3: Как да се справим с причините за духовен неуспех.....	149
3А Приложение: Как да се справим с източниците на духовния неуспех	
3Б Приложение: Оценка на духовните пречки	
УРОК 4: Форми за създаване на ученици	161
4А Приложение: План за създаване на ученици	

СЕМЕЙСТВО

УРОК 1: Библейски роли в брака и семейството.....	173

ДУХОВНО ВОЮВАНЕ

УРОК 1: Разбиране на световния миоглед	183
УРОК 2: Разбиране на взаимоотношенията	191
УРОК 3: Духовни битки	197
3А Приложение: Индуктивно библейско изучаване – Ефесяни 4:17-5:21	
3Б Приложение: Библейско изучаване – как се справяше Исус с об-ладани хора?	

Църквата

Църквата и духовните дарби

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е да помогне на екипа от основатели на нови църкви да разпознаят духовните си дарби, за да могат всички да служат на Господа според както ги е надарил.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да знае как да разпознае своите духовни дарби и как да помогне на другите да разпознаят техните;
- ◆ да бъде готов да направи промяна, необходима, за да работи с другите въз основа на духовните дарби;
- ◆ да участва в екип за основаване на нови църкви, където всеки член може да бъде най-ефективен въз основа на духовните дарби, които Бог е дал на всеки един.

☞ План на урока

- I. Въведение.
- II. Водачи... дадени от Исус... с цел да се усъвършенства Тялото.
- III. Способности... дадени от Святия Дух... с цел да се назидава Тялото.
- IV. Наблюдения върху пасажите за духовните дарби.
- V. Пречки за откриване на духовните дарби.
- VI. Откриване и използване на духовните дарби в църквата.
- VII. Заключение.

☞ Напътствия към водещите

Забележете, че това е урок, предназначен за два часа. Ако е необходимо да направите поправка, можете да я направите между точка III и точка IV.

Църквата и духовните дарби

БОЖИЕТО УПЪЛНОМОЩАВАНЕ ЗА СЛУЖЕНИЕ

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Защо днес се нуждаем от духовните дарби?

Църквата има духовна същност. Ние вярваме в съществуването на свръхестественото Божие царство, ангелите и демоните. Също така вярваме, че човекът не само се развива, но е създаден с физически и с духовни качества. Ние сме нещо повече от плът, кръв и химически вещества. Ние желаем да водим свръхестествен живот, да живеем по-скоро в Духа, отколкото по плът. Павел заяви: *"Защото, ако и да живеем в плът, по плът не воюваме. Защото оръжията, с които воюваме, не са плътски, но пред Бога са силни за събаряне крепости"* (2Коринтяни 10:3-4).

Църквата трябва да използва тази божествена сила. По същество тя се проявява в нас по два начина - *молитвата* и *духовните дарби*. И двете имат достъп до Божиата сила в полза на Неговия народ и Неговото дело. И двете са необходими за извършване на служението, нещо, което е непосилно за човешките възможности. Господ никога не е възнамерявал да ни остави да Му служим със своите собствени сили. Той желае да ни помогне. Исус заповяда на учениците да *не* напускат Ерусалим, нито да започват своето служение, докато не получат сила от Святия Дух (Деяния 1:4-5).

Господ е дал различни дарове на Своето Тяло, за да може То да работи добре. Една група от дарби включва видовете водачи, дадени "с цел да се усъвършенстват светиите за делото на служението" (Ефесяни 4:12). Друга група съставляват специфичните способности за служение, които Бог е дал на всеки вярващ в различно съчетание. Каквото знаем за всяка група от тези дарби, го знаем от Писанията.

II. ВОДАЧИ... ДАДЕНИ ОТ ИСУС... С ЦЕЛ ДА СЕ УСЪВЪРШЕНСТВА ТЯЛОТО

Първата група дарби включва водачите, описани в *Ефесяни 4:11-16*. Това не са постове или длъжности, за които се провеждат избори. Това са просто хора, дадени от Бога на Христовото Тяло с цел усъвършенстването на всеки отделен вярващ, за да може той/тя да изпълни своята част от служението. Те не са специалисти, които трябва да свършат работата вместо нас. Тяхната ефективност се измерва чрез ефективността на **нашата** работа.

В пасажа са изброени апостоли, пророци, благовестители и пастири-учители. Апостолска дарба притежават онези, които са изпратени да започнат ново служение. Пророческа дарба притежават онези, които прогласяват Божието Слово пред Тялото, докато благовестителите прогласяват Неговото Слово пред погиналите. Пастирите-учители, бдят над Божия народ и го поучават. За да разберете ролята на водача в Тялото, погледнете благовестителя. Той не може просто да евангелизира, но трябва да обучава и други християни да евангелизират.

III. СПОСОБНОСТИ... ДАДЕНИ ОТ СВЯТИЯ ДУХ... С ЦЕЛ ДА СЕ НАЗИДАВА ТЯЛОТО

А. Определение.

Друга група дарби са "способностите". Духовните дарби са специални умения, дадени на вярващите от Святия Дух. Естествените и усвоените способности и таланти също са дадени от Бога и трябва да бъдат използвани за Негово служение. Все пак Святия Дух ни дава и способности, които да бъдат използвани непосредствено в служение на Господа.

Б. Духовните дарби и Христовото Тяло.

Бог е разпределил тези дарби с цел да се изгражда Тялото.

1. Важността на всеки член.

Илюстрацията с Тялото в *1Коринтяни 12* ни показва необходимостта всеки член да изпълни своята роля в него. Точно както физическото тяло страда, когато един негов член е болен, Христовото Тяло изпитва болка, когато някой негов член не използва своята дарба. Всеки вярващ има да свърши определени "добри дела" (*Ефесяни 2:10*). Те не са по силите на човека. Ние се нуждаем от свръхестествената сила на Святия Дух, която, действа чрез нас, за да изпълним Божията воля.

2. Ролята на "надарените" християни.

Бог дава надарени хора на църквата, за да водят и обучават вярващите. Всяка местна църква притежава членове, които са надарени по необикновен начин в тези области. Все пак Бог никога не е възнамерявал те да представляват елитна група, която изпълнява служението на църквата. По-скоро, както ясно ни казва *Ефесяни 4:11-13*, те трябва да подготвят Божия народ така, че вярващите да могат да служат на Бога. Жизнено важно е всеки християнин да открие и използва своята дарба в служение.

3. Настойници на Божията благодат.

Когато упражняваме духовните си дарби, в действителност служим като настойници на Божията благодат (*1Петрово 4:10-11*). Божията благодат и сила протичат към другите чрез нас, когато им служим. Бог желае да служи на хората и избра да стори това чрез нас - по-конкретно чрез духовните ни дарби. Той вече е решил как да използва всеки един от нас и ни е дал съответната дарба. Наша отговорност е да я използваме и да принасяме плод за Негова слава.

В. Безспорни факти относно духовните дарби.

1. Всеки вярващ притежава поне една -- *1Коринтяни 12:7; 1Петрово 4:10*.
2. Святия Дух дава духовните дарби според Своята воля, не според нашата, *1Коринтяни 12:11*.
3. Те са дадени по-скоро за доброто на всички, отколкото за лична полза, *1Коринтяни 12:7; Римляни 12:4-5; 1Коринтяни 12:12-27*.
4. Дарбата или дарбите, които имаме, са дело на Духа (*1Коринтяни 12:4*). Службите, в които се проявяват, принадлежат на Христос (*1Коринтяни 12:5*), а тяхната ефективност се дължи на Бога (*1Коринтяни 12:6*). Нашата отговорност се състои в това просто да се покорим.

Г. Определяне.

Нужни са ни време и опит, за да определим своите дарби. Ако не знаете какви дарби имате, можете да ги разпознаете, като изследвате какви дарби Бог дава на вярващите и като се включите в служението на Тялото и оцените какво прави Бог чрез вас посредством вашите духовни дарби и естествени способности. В известен смисъл вие и останалите ще познаете какви дарби ви е дал Бог, като Му служите.

Д. Как да откриете дарбата (дарбите) си.

В Библията не съществува тест за духовни дарби. Те не се определят от естествените или усвоените способности. Докторът не притежава непременно дарбата милосърдие, нито учителят дарбата да поучава. Те трябва да преминат през обучение и да натрупат опит в тези професии, но това е нещо различно от духовната надареност. В действителност техните дарби може би са евангелизиране, управление или някоя друга. Човек може понякога да открие дарбата си чрез професията, но професията не винаги е неговата дарба.

Дарбата се разпознава по плода, който принася. Като служим на другите, Божията благодат, сила и благословение се изливат чрез дарбата ни в степен, която надхвърля естествените ни способности. Единственият начин да открием своята дарба или дарби е да се включим в различни форми на служение и да видим как Бог ни употребява. По същество това е методът на "пробите и грешките". След като Божията сила протича чрез нас към другите, важно е да се вслушаме в техния съвет. Ние може да не забележим как ни употребява Бог, но другите ще забележат.

В Новия завет са изброени много духовни дарби. Всеки списък включва различни дарби. Също така ясно се казва, че всеки вярващ притежава дарба, но не става ясно дали тя е само една. Някои може да имат две или повече. Трудно е да се каже. Поради това разнообразие е необходимо вярващите да се включат в различни форми на служение.

Въпреки че естествените и усвоени способности са нещо различно от духовните дарби, обучението или таланта, разбира се, могат да придадат на една дарба по-голяма ефективност. Например ако човек притежава дарбата да поучава, това означава, че Бог желае да го благослови в това служение. Но дарбата не може да замести обучението - той трябва да има *какво* да каже! Бог може да благослови *малкото*, което знаем. Той също така желае да благослови *много*, което сме научили. Притежаването на дарба не оправдава мързела. Това е в сила за всяка дарба. Веднъж след като открием каква дарба или дарби притежаваме, трябва да направим всичко възможно да развием всяка една от тях.

Е. Описание.

Само няколко от тези способности или духовни дарби са описани в Библията. Основните пасажи, върху които се основават разбиранията ни за тях, са *Римляни 12* и *1Коринтяни 12-14*. Като знае естествената ни склонност да се поддаваме на изкушението да спорим за значението на тези пасажи, Святият Дух е поставил тази чудесна глава за любовта, *1Коринтяни 13*, наред с неговото поучение относно дарбите. Следва списък на дарбите, подредени по-скоро по азбучен ред, отколкото по важност.

1. **Водачество.** Способността да водим другите в Божието дело.
2. **Вяра.** Способността непоклатимо да се доверяваме на Бога за това, което е невъзможно за човека.
3. **Езици.** Способността да говорим на непознат език.

4. **Изцеление.** Способността да участваме по специален начин във физическото, емоционалното или духовното изцеление на другите.
5. **Милост.** Способността да служим с любов на страдащите.
6. **Мъдрост.** Способността да прилагаме Божието Слово в сложните обстоятелства на живота.
7. **Познание.** Способността бързо да разбираме сложните пасажки в Божието Слово.
8. **Поучаване.** Способността да помагаме на другите да научат и приложат на практика Божието Слово.
9. **Пророкуване.** Способността да прогласяваме Божието Слово пред Божия народ.
10. **Раздаване щедро.** Способността да даваме обратно на Бога чрез другите това, което ни е дал.
11. **Разпознаване на духове.** Способността да различаваме доброто от злото, това, което е от Бога, от това, което е от Сатана.
12. **Служене.** Способността да помагаме на другите във физическите им нужди.
13. **Тълкуване.** Способността да превеждаме езици (които вероятно не знаем) на езика на слушателите.
14. **Увещаване.** Способността да подбуждаме, подтикваме или насърчаваме другия.
15. **Чудеса.** Способността да извършваме могъщи дела, които са невъзможни за човека.

Ж. Две предупреждения.

Първо, помнете, както казахме по-горе, че познанието ни за тези дарби идва от Библията. Второ, в Христовото тяло има неразбирателство относно практикуването на някои дарби днес. Християните не са съгласни относно това дали Бог дава тези дарби, след като Новият завет е вече написан. Някои вярват, че след завършването на писаното Божие откровение, някои дарби, по-специално дарбите за вършене на чудеса, са престанали. Други вярват, че това, което учи Библията за дарбите в Новозаветната църква, е все така приложимо за Църквата днес. Сериозни, искрени и начетени учени се нареждат от двете страни. И тъй, какво трябва да направим? Едно просто разрешение на проблема е да преценим и изградим послушанието си на Бога и опита си въз основа на едно просто-сърдечно и пълно приложение на Божието Слово. Ако нещо е от Бога, то ще следва Неговите напътствия. Ако последното не е налице, то не е от Бога.

IV. НАБЛЮДЕНИЯ ВЪРХУ ПАСАЖИТЕ ЗА ДУХОВНИТЕ ДАРБИ

A. Римляни 12:6-8.

Тук са изброени седем дарби, като на всяка една е придаден личен и субективен характер: "И като имаме дарби..." Също така откриваме, че пасажът поставя ударение на личната отговорност в прилагането на дарбите в служение: "нека прилежаваме..." По-нататък се говори за мотивация и служение с вяра.

Б. 1 Коринтяни 12:28-30 и Ефесяни 4:11.

Тук се посочва мястото на някои дарби. Но все така централната тема е истинското служение: "Бог е поставил..." Изброени са единадесет дарби, като не се

набляга на личния им характер: "в църквата..." Пасажът поставя ударение на Божията сувереност.

В. 1Коринтяни 12:7-11.

Изброени са девет дарби в лична или безлична форма. Ударението пада върху проявата и външната видима природа на дарбите. Списъкът включва някои често срещани дарби, но отдава предпочитание на дарбите за вършене на чудеса. Посочва се разнообразие от прояви, но с обща цел.

Г. 1Петрово 4:9-10.

Тук също се споменават духовни дарби. Този пасаж ни води до важния извод, че Бог е дал духовни дарби на всеки вярващ.

V. ПРЕЧКИ ЗА ОТКРИВАНЕ НА ДУХОВНИТЕ ДАРБИ

А. Лични проблеми.

1. Страхуваме се от злоупотреба или неправилна употреба от страна на останалите.
2. Липсва ни практично разбиране за работата от свръхестествено естество в материалния свят. Това е проблем на миогледа.
3. Таим неизповядан личен грях и/или ни липсва вяра.
4. Липсва ни посвещение в служение на другите.
5. Опитваме се да имитираме дарбите на другите.
6. Стремим се да "получим дарбите", отколкото да потърсим Дарителя на дарбите.
7. Взели сме решение "да чакаме, докато получим дарбата, преди да се включим в служението", отколкото да служим на другите, като се доверим на Господа, че Той ще ни даде необходимата дарба.

Б. Организационни проблеми.

1. Липсва баланс в доктрината: някои изключват определени дарби, други наблягат прекалено много на някои от тях.
2. Изтъкват се някои дарби като "белег за духовност", а не като начин да служим на другите.
3. Липсва поучение от Библията относно дарбите. Липсва свобода за упражняване на дарбите.
4. Гледа се на дарбите като на достатъчни сами по себе си, отколкото като на средство за служение.

VI. ОТКРИВАНЕ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА ДУХОВНИТЕ ДАРБИ В ЦЪРКВАТА

Една от основните предпоставки за достигане на зрялост и ръст в работата за основаване на нова църква е намирането на начини да научим всеки член как да открие, развие и използва своите дарби в служението. Основателят на нови църкви не трябва да се труди сам в Божието дело, но по-скоро да обучи новоповярвалите как да правят това. Нищо не може да спре растежа на църква, която дава свобода на вярващите да работят в силата на Святия Дух, а не ги ограничава до заемането на длъжност в служението.

А. Как да помогнем на другите да открият и упражняват своите дарби.

Първото нещо, което трябва да направим, за да помогнем на другите да открият своята дарба или дарби, е да ги насърчим и да им дадем възможност да се включат в служение. Ние ще можем да видим как Бог ги употребява, само когато те започнат да Му служат. Важно е да обучим вярващите относно:

- ◆ нуждата от дарбите;
- ◆ естеството на дарбите;
- ◆ откриването на дарбите;
- ◆ отговорността да използваме дарбите си.

След това е необходимо да следим до какви резултати води тяхното служение и така да разберем в какво ги благославя Господ. Ако забележим каква дарба притежават, трябва да ги насърчим да я развиват и да участват по-усърдно в съответното служение. В противен случай трябва неуморно да ги съветваме да опитат да се включат в друга работа, а не да позволим да се разочароват от липсата на резултати.

Също така е важно да помним, че всеки вярващ, като *част от Христовото Тяло*, има духовна дарба. Няма значение от колко време е християнин. Дори новоповярвалите имат дарба или дарби. Погледнете какъв плод принесе самарянката, като благовестваше (*Йоан 4:28-30*). Тя бе повярвала преди по-малко от час, когато Бог я употреби, за да доведе огромно множество при Исус. Трябва да насърчаване новоповярвалите да служат и да открият своята дарба или дарби.

Божие Слово отправя едно предупреждение към нас относно служението на новоповярвалите. Те *трябва да служат*, но *не* трябва да заемат *пост* (*1Тимотей 3:6*). Едно е човек да служи на хората, друго е да ги ръководи. Водачът трябва да притежава зрялост и изпитана вярност. Всички вярващи обаче трябва да бъдат включени в служение и в евангелизационна работа.

Б. Обучение, което помага за развиването на дарбите.

Въпреки че духовните дарби са дарове на Божията благодат, все пак е необходимо обучение и израстване в използването им в служение. Обучението е на ниво човешки умения, докато надареността е на ниво духовна сила. И двете трябва да вървят заедно в служението.

VII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Духовните дарби и основаването на нови църкви.

За да има успех в своята работа, основателят на нови църкви трябва да познава дарбата или дарбите си. В резултат на това, той може да се съсредоточи на служението, в което Бог го благославя. Има много начини да се основе една църква. Невярващите могат да бъдат привлечени към Господа чрез поучението на основателя на нови църкви, чрез неговата евангелизационна работа, неговото състрадание или чрез някоя друга дарба, която той притежава. Важно е този, който има дарбата на благовестител, да бъде при погиналите, а не да прекарва цялото си време в подготовка на библиейски уроци. Нека този, който има дарбата да поучава, да съсредоточи своето внимание върху тях. А този, който има дарбата да показва милост, трябва да бъде с болните и страдащите.

Тъй като никой не притежава всички дарби, важно е основателят на нови църкви да сформира екип от вярващи, чиито дарби взаимно се допълват. Само така ще има баланс в служението. Основател на нови църкви, който няма дарбата на благовестител, може да основе църква, но много трудно, освен ако

не намери съработник, който я притежава. В екипа трябва да има човек, който има дарбата, липсваща на основателя на нови църкви. Иначе работата ще изисква много големи човешки усилия.

Божие намерение за местната църква е тя да работи заедно, като всеки член на тялото упражнява своята дарба или дарби. Но в една нова църква в началото може да има само няколко вярващи. В този случай е дори по-важно да се открият дарбите на всеки християнин, след това да се развият и да се употребят бързо и ефективно.

Исус даде на Тялото подготвени работници с цел да бъде усъвършенстван всеки така, че да може да извърши своя дял в служението. В допълнение, Святият Дух дарява на всеки вярващ специални способности, за да изпълни своите лични задължения и така цялото Тяло да работи. Водачите са дадени на Тялото, за да бъде подготвен всеки вярващ да служи на Бога.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

- ◆ Изучете библейските пасажии, в които се изброяват дарбите. Забележете, че всеки вярващ има служение, че трябва да има единство, че целта е общата полза и т.н.
- ◆ Съставете практично определение за всяка дарба.
- ◆ Нека всеки състави списък на дарбите, които смята, че може би има. Оставете списъка отворен, тъй като Бог може да ви даде и други дарби.
- ◆ Определете нуждите в служението, които вярвате, че Бог желае да посрещне чрез вашата група. Избройте възможностите за служение, които Господ ви е дал.
- ◆ Посветете време на Господа в молитва да ви даде и да освободи дарбите, необходими да се посрещнат нуждите, които установихте. Съсредоточете се не върху дарбите, но върху Дарителя на дарбите.
- ◆ Позволете на всеки да започне работа в посрещане на нуждите, към които чувстват, че ги води Бог. Продължете да наблюдавате върху необходимостта нуждите да се посрещат с любов, не наблюдавайте върху дарбата.
- ◆ Обучавайте вярващите според дарбата, която смятат, че имат, за да служат в посрещането на нуждите.
- ◆ Предоставете възможност на другите да дадат своето мнение и съвет като потвърждение на дарбите, които упражнявате.

Обществена динамика на църквата

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е да изясни как културата, както религиозната, така и обществената, е оказвала влияние на Църквата през нейната история. Също така прави сравнение между съвременната църква в Централна и Източна Европа, бившия Съветски съюз с ранната апостолска църква.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да съзнава колко много е повлияла културата на Църквата в миналото;
- ◆ да бъде убеден, че църковните форми трябва да се променят с културата и имат нужда от промяна;
- ◆ да прецени дали неговата църква се приспособява така, че да спечели погиналите, или очаква те да се променят, за да й подхождат.

☞ План на урока

- I. Въведение.
- II. Библейски принципи.
- III. Новозаветната църква и културата.
- IV. От Новия завет до днес.
- V. Съвременната култура и Църквата.
- VI. Обобщение.

☞ Напътствия към водещите

- ◆ Като се подготвяте за този урок, си припомнете накратко основните моменти от историята на религията във вашата страна. Обмислете идеята да подготвите кратка библиография във връзка с тази тема
- ◆ Бихте могли да начертаете диаграмата на отделен картон. Дискутирайте върху това дали трите показани култури имат правото да бъдат различни, или трябва винаги да бъдат едни и същи, ако наистина са библейски.

Обществена динамика на църквата

КАК НАШАТА КУЛТУРА ВЛИЯЕ НА ЦЪРКВАТА

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Културата всякога е играела важна роля в живота ни, като е определяла начина, по който мислим и постъпваме. Тя ни формира, заобикаля ни отвсякъде и оказва влияние върху нас. Това често се случва, без дори да забележим. Когато срещнем човек от друга култура, твърде различна от нашата, може да го намерим за странен, като себе си считаме за "нормални".

Културата също така оказва влияние и върху църквата. Църквите във всяка една държава са различни. Някои различия се дължат на доктринални убеждения, но повечето на културата. Например църковните сгради в Африка се отличават твърде много от тези в Русия. Климатът е друг, подобно и културата. Музиката в една южноамериканска църква също се отличава от тази в корейската църква. Тези различия идват от културата, не от доктрината.

Нещо повече, нито една държава не представлява еднородна група в културно отношение. Във всяка държава живеят хора, дошли от други страни и култури. Дори местни общности в една държава може да притежават твърде различни културни особености. Различия в състоянието на икономиката, степента на образование, възрастта могат да породят коренно противоположен светоглед. Дори културните различия между градските и извънградските части могат да се окажат значителни.

Някои от тези въздействия върху църквата са положителни. Те ѝ помагат да се сближи с хората и да ги спечели за Христос. За пример би могла да ни послужи поезията. Ако тя се цени много в дадена култура, би могла да се използва като ефективен начин за изразяване на духовните истини. Други въздействия са неутрални и маловажни - касаят просто начина, по който църквата решава да направи нещо. Например дали дискусиите се събират в началото, средата или края на службата. За съжаление културата оказва и отрицателно въздействие. То може да включва расизъм или синкретизъм¹, които навлизат в църквата от културата.

II. БИБЛЕЙСКИ ПРИНЦИПИ

A. Запазване на баланса.

Може да се окаже трудно да се адаптираме към културата, без да бъдем досегнати от греха в нея. Това е важен въпрос за основателя на нови църкви. В работата си по организацията в нова църква той трябва да взема решения относно това кои форми и структури да използва. В Новия завет има два много важни пасажа относно този проблем.

---

¹ Синкретизъм – вмъкване на езически традиции и практики в християнството- бел. прев.

1. *Деяния 14:11-18.*

Павел тъкмо беше изцелил един куц човек в град Листра. Когато хората видяха чудото, решиха да принесат жертва на него и Сила. Намеренията им бяха добри, но Павел разбра, че това би било идолопоклонство и положи всяко старание да предотврати злото. Той отказа да участва в практика, общоприета за тази култура, но очевидно противна на Писанията.

2. *1Коринтяни 9:19-23.*

Павел ясно заявява, че е готов да стане като юдеин, езичник или който и да е, за да го спечели за Христос. Той считаше спасението на погиналите за далеч по-важно от своите предпочитания към дадена култура. Но той също така заявява, че може да приеме друга култура само до известна граница. Павел винаги стои под Христовия закон (*см.21*). Той не може да приеме греха, но ще се откаже от другите особености на своята култура заради погиналите.

Б. Форма и функция.

Понятията за форма и функция вече бяха дискутирани в друг урок. Те са ключът в откриването на баланс в подхода на църквата към културата. Важно е да помним значението на тези термини.

1. Функция - **какво** трябва да направим.

Функциите са това, което Бог е заповядал на църквата да направи. Основните функции включват поучение, проповядване, евангелизиране, водно кръщение, поклонение, молитва и Господна трапеза. Има много други функции, като взаимно насърчение, взаимна любов, пеене на химни и духовни песни, жертване на Господа и даване на милостиня на бедните. Църквата трябва да прави всичко това.

2. Форма - **как** да го направим.

Формите на църквата са **начините**, по които тя изпълнява *функциите си*. В тази област имаме голяма свобода, стига да не изберем форма, която е забранена като грях от Писанията. Например Бог е заповядал на църквата да се моли, но не казва как, къде, кога и колко често да се моли. Положението, което заемаме (стоим прави, коленичим, седим и т.н.), е различно в зависимост от културата. Тук имаме свобода. Все пак църквата трябва да се моли на Бога. Да се молим на Буда би било грях. Нямаме толкова голяма свобода.

Формата и функцията съставляват първата стъпка в изграждането на църква, която е в съзвучие с културата. Трябва да разберем, че имаме свобода да изберем как да се покланяме и служим на Бога, стига да не преминем границата, като извършим нещо, което Библията ясно нарича грях. Формите могат и ще бъдат различни във всяка култура. Това е добро и нормално, стига да избягваме греха.

Следната диаграма ни помага да обясним как степента на нашата свобода допуска разнообразие в поклонението и християнския ни живот.

Трите групи в центъра представят църковни форми, подходящи за различните култури. Всяка точка в белия център е приемлива за Господа. Въпреки това различните култури предпочитат различни форми в областта на позволеното. Култури А, Б и В може да изберат различни начини да изпълняват своите библейски функции. Това е добро и нормално. Черната област представя греха. Всяка културна форма е еднакво добра, стига да не пресечем границата и така да съгрешим.

III. НОВОЗАВЕТНАТА ЦЪРКВА И КУЛТУРАТА

Влиянието на културата ясно се вижда в историята на Новозаветната църква. В началото тя е съставена главно от евреи, но после бързо се разпростира сред езичниците. Накрая, църквата в езическите райони далеч превъзхожда църквата в Ерусалим по брой и значение. А през 70 г. сл. Хр. разрушението на Ерусалим от римляните окончателно слага край на влиянието на тази църква.

Като четем книгата *Деяния на апостолите* и *посланията*, можем да забележим как се развиват формите на поклонение, църковните структури и организация **в зависимост от нуждата** и често в отговор на културни особености. Това бе един продължителен процес, тъй като все нови предизвикателства и нови култури се изправяха срещу растящата църква.

А. Църквата в Ерусалим.

Ерусалимската църква е чудесен пример за процъфтяваща местна църква. Тя все още служи за образец на сплотено тяло вярващи, завладяни от любов и загриженост за другите. Но тя имаше една голяма слабост. Вярващите там изпълниха само първата част от заповедта на Христос да бъдат свидетели за Него "както в Ерусалим, така и в цяла Юдея и Самария, и до края на земята". Ние трябва да подражаваме на любовта им един към друг, но не и на липсата им на загриженост за останалата част на света.

Ранната църква в Ерусалим се състоеше главно от евреи, които бяха силно повлияни от своята култура. Апостолите трябваше непрестанно да мислят как да съвместят еврейските традиции и форми на поклонение с новата християнска вяра.

1. Молитва в храма.

Учениците продължиха да се срещат, молят и покланят в еврейския храм дори след обръщението си (*Деяния 2:46; 3:1*). Те вече бяха привикнали на този начин на поклонение и се чувстваха уютно в такава обстановка. Броят на вярващите растеше с хиляди и нямаше друго достатъчно голямо място, където могат да се събират. И през ум не им минаваше да построят своя собствена "църковна" сграда. Вярващите бяха църквата. Тази част от тяхната еврейска религиозна култура бе приемлива. Но те вече не участваха в принасянето на жертви. Те разбираха, че те се изпълняват в Христос, Божия Агнец (*Евреи 7:27*). Учениците правилно отхвърлиха този обичай, въпреки че бе дълбоко вкоренен в тяхната култура.

2. Домашни църкви.

Освен в храма вярващите се събираха и по домовете (*Деяния 2:46*). Учениците практикуваха това дори преди Петдесетница. Те бяха непрекъснато заедно в очакване на Святия Дух (*Деяния 1:12-14*), а преди това в продължение на три години ежедневно бяха заедно с Исус. Ето защо този обичай произлезе не от тяхната еврейска култура, но от преживяното с Христос.

3. Водно кръщение.

Новоповярвалите бяха кръщавани *веднага* след своето обръщение (*Деяния 2:41*). Тази практика продължава през целия Нов завет както в Ерусалим, така и сред езичниците. Много от учениците бяха кръстени от Йоан Кръстител. Те знаеха, че като приемат водно кръщение, изповядват пред всички своята вяра и покорност спрямо посланието, проповядвано от този, който ги кръщава. Това бе общоприетото еврейско разбиране за водното кръщение. Христос избра този добре познат символ от еврейската религиозна култура и прибави към него израза на вяра в евангелието. Ето защо това е функция, която употребява известна културна форма, като ѝ придава допълнително значение - значение, което определя сам Исус.

4. Евангелизиране.

Еврейската култура имаше отрицателен ефект върху евангелизирането. Евреите изпитваха затруднение да повярват, че Бог желае да спаси "кучетата" езичници, въпреки че Христос прие всички хора (*Йоан 4 глава*). Гос-

под изправи тази слабост, като изпрати гонение, за да ги накара да напуснат Ерусалим и да свидетелстват по целия свят. Той също така говори както на Петър, така и на Павел чрез разтърсващи видения, за да ги убеди да отидат при езичниците (*Деяния 9, 10 глави*).

5. Избор на дякони.

Основното служение в църквата принадлежи на апостолите и пророците (*Ефесяни 2:20*). След това се нарежда това на дяконите, въпреки че в Деяния 6 не са наречени точно така. Причината, провокирала появата на тази служба, се крие в проблем, свързан с културата. Излезе, че църквата се грижи по-добре за "истинските" еврейски вдовици, тези които говорят еврейски, отколкото за онези, които говорят гръцки.

Тогава апостолите решиха църквата да избере седем мъже, които да се погрижат за раздаването на потребностите. Изглежда, че вярващите направиха своя избор въз основа на културата, защото и седмината имаха гръцки имена. Сметнаха, че гръцкоговорящите вдовици са също толкова важни, колкото еврейскоговорящите. Още счетоха, че гръцкоговорящите мъже могат по-добре да служат в културната прослойка, от която произхождат. Но ги назначиха пред всички, за да покажат, че те не са "второ качество" хора в църквата.

Б Църквата между езичниците.

Поради гонението, описано в *Деяния 8*, учениците най-накрая разпространиха евангелието в Самария и "до края на земята". Много езичници с готовност повярваха в посланието, особено когато видяха чудесата, които извършиха апостолите. Също така Бог специално избра апостол Павел, за да служи конкретно на тази група хора (*Деяния 9:15*). В резултат на неговата работа Църквата започна да расте много бързо, въпреки жестокото угнетение.

Дори църквите в езическите райони на Мала Азия включваха значителен брой евреи. Обикновено стратегията, която Павел прилагаше, за да спечели един град за Христос, се състоеше в това да отиде първо при юдеите, а при езичниците отиде едва след като юдеите отхвърлиха евангелското послание. Павел знаеше, че евреите са Божият избран народ и вече притежават основни познания върху Божия характер и Стария завет. Понякога той срещаше благочестиви юдеи, което му позволяваше бързо да сформира ядрото на новата църква. Но със себе си те носеха както светски, така и религиозни културни привички, които често пречеха за достигането на езичниците.

Новият завет често дава напътствия как да се включат повярвалите евреи в Христовото Тяло. Христос разруши това, което ни разделя, и изгради едно ново тяло - Църквата - както от езичници, така и от евреи (*Ефесяни 2:14-16*). Но те не винаги се разбираха. Обикновено конфликт възникваше, когато християните евреи настояваха християните езичници да приемат тяхната религиозна култура. Посланията непрестанно порицават такова отношение.

1. Ерусалимският събор.

Деяния 15 разказва за повратното решение на въпроса доколко еврейската култура да бъде възприета в Църквата. Повярвалите юдеи настояваха, че обрязването е необходимо за спасението. Съборът взе две основни решения.

А. Обрязването.

Обрязването бе един от най-святите обряди в юдаизма. Въпреки това съборът го отхвърли. Апостолите не желяеха да налагат допълнителен

товар на спасените (*Деяния 15:10-11,19*). Спасението по благодат чрез вяра слагаше край на нуждата от религиозни дейности. *Посланието към Галатяните* в основата си е написано като отговор на този проблем. Бе даден решителен отпор на стремежа да се принудят новоповярвалите да се подчинят на юдейските традиции и религиозна култура.

Б. Ядене на месо.

Докато конкретно отхвърли обрязването, съборът действително направи и една отстъпка (*Деяния 15:19-21*). Апостолите помолиха повярвалите езичници да се въздържат от следното:

- ◆ храна, осквернена от идоли;
- ◆ сексуална неморалност;
- ◆ месо от удавени животни и кръв.

Стих 21 ни дава причината за тази поръка. Във всеки град имаше неповярвали евреи, които църквата желаше да спечели за Господа. Сексуалната неморалност, месото, принесено в жертва на идоли и това с кръв бяха тъй оскърбителни за юдеите в тяхната култура, че биха възпрепятствали на достигането им за Христос.

Сексуалната неморалност е изрично спомената в Библията като грях. Нейната забрана е разбираема. Но как можем да си обясним поръката да се въздържа от месо с кръвта и от такова, което е принесено в жертва? По-късно Павел добави важно обяснение относно този предмет. В *1Коринтяни 8*, той посочи следните принципи:

- ◆ идолите са нищо;
- ◆ храната, която ядем, не засяга отношенията ни с Бога.

Той също така осъжда въздържането от различни храни в *1Тимотей 4:3-5*. Очевидно приемането на дадена храна не е грях. Въпреки това апостолът решава да не яде месо, което е било принесено в жертва, за да не оскърби "по-слабия брат". Павел има предвид млади християни, които все още са слаби във вярата и не осъзнават своята свобода в Христос. Той се отказва от такова месо, за да не оскърби слабия вярващ. Тази ситуация съвсем прилича на описаната в *Деяния 15 глава*. Ето защо беше необходимо учениците да се съобразяват с културата на две групи:

- ◆ неспасените юдеи;
- ◆ "слабите" християни.

Важният принцип е следният: **вярващите трябва да приспособяват религиозните форми така, че да бъдат по-малко оскърбителни за културната среда на невярващите и "слабите" християни.** В тази връзка Павел заявява: "на всички станах всичко, та по всякакъв начин да спася неколцина" (*1Коринтяни 9:19-23*).

2. Мисии в Антиохия.

Бог мощно употреби антиохийската църква като база, от която изпрати Павел и Варнава и по-късно Сила, за да евангелизират езическия свят. Знаем малко за вътрешния живот на тази църква в сравнение с ерусалимската, за която е написано много. Новото, което Господ ни показва чрез Антиохия, е необходимостта да занесем евангелието на всички народи. Религиозната култура на вярващите юдеи им попречи да изпълнят тази задача. Те не можеха и не желаеха да направят промените във формата на поклонение,

която бяха възприели, нужни за достигането на езичниците. Бог ги постави настрана и употреби църквата в Антиохия вместо тях. Такъв е трагичният край на една църква с чудно начало (*Деяния 2 глава*).

3. Появата на служения в църквата.

С разрастването на църквата в цяла Азия и Средиземноморието, бяха добавени нови служения към църковната структура. В *Деяния 14 глава*, *1Тимотей* и *Тит* се споменават презвитери. Следват дяконите, но изискванията към тях, както тези към презвитерите, са дадени по-подробно в *1Тимотей* и *Тит*. В тези послания са споменати вероятно и дякониците, а също така са дадени и напътствия за оказване на материална помощ на вдовиците, придружени от изисквания към тях. Очевидно църковната структура се променяше, израстваше и подобряваше според нуждите на изменящите се условия и проблеми. Също така и служението на църквата се приспособяваше към специфичните нужди и особености на всяка група в нея (*Тит 1:12-14*).

4. Гонения в Римската империя.

От събитията в *Деяния 8 глава* нататък Ранната църква беше жестоко преследвана от римляните. Добре познати са страданията и смъртта на християните по това време, както и тяхната вяра и любов. Голяма част от Новия завет беше написана тогава и затова често се призовава да останем верни. Като цяло, вярващите наистина останаха верни на Христос и са голям пример за нас. Понеже им бе забранено да се събират на обществени места, те се срещаха в домове, гори и пещери. Но на повярвалите евреи им бе по-трудно да устоят. Те продължиха да се борят със старите обичаи и културни форми. С ожесточаването на преследването ги нападна силно изкушение да се върнат към юдаизма и сигурността на неговото официално положение. Фактът, че не успяха да скъсат окончателно с миналото и старите форми на поклонение, по-късно се оказа примка за тях. Посланието към евреите е написано към тях, за да им покаже колко глупаво е да разменят силата на Христос за тези остарели форми.

IV. ОТ НОВИЯ ЗАВЕТ ДО ДНЕС

Измина много време от дните на Новия завет до днес и Църквата се е променила. Тази промяна притежава както положителни, така и отрицателни страни. Тя е най-вече резултат на влиянието на културанта, а не толкова на доктрината.

A. Появата на държавната църква.

Посвещението на светиите накрая победило - дори император Константин повярвал и християнството станало държавна религия. Това променило религиозната картина в света. Вместо малки групи от сериозни вярващи, които се събират по домовете, застрашени от голяма опасност, се появили огромни държавни църковни сгради, които с доброто си име, власт, красота и богатство привличали дори невярващите. Винаги е имало истински християни - един верен "остатък", но с нарастването на политическата власт и показността на църквата в нея настъпил духовен упадък. Формите на поклонение ставали все по-важни от функциите.

Б. Разколът между Изтока и Запада.

Църквата се разделя на Католическа и Източноправославна. Причината е отчасти доктринална (клаузата "филиокве"²), но също така се крие и в културните различия между Изтока и Запада и борбата за власт между водачите на двете групи. Както източната, така и западната църкви наблягали твърде много на формите, а не на функциите. Те считали за по-важни *обрядите* на поклонение от това, в което вярват. Появили се две твърде различни форми на християнско служение - източна и западна. Забележете колко ценна бе за тях формата в разказа на емисарите пред Владимир, княза на Киев, през 987 г. сл. Хр., относно православната вяра в Константинопол: *"Гърците ни въведоха в зданията, където се покланят на своя Бог, и ние не можехме да кажем дали се намираме на Небето или на земята. Защото на земята няма подобно великолепие или подобна красота. Ние се чувстваме безпомощни да ги опишем. Само познахме, че Бог обитава там сред тях и тяхното служение е по-добро отколкото церемониите на другите народи. Защото ние не можем да забравим тази прелест. Всеки човек, след като е вкусил нещо сладко, не желае горчицата и затова не можем да живеем повече тук."*

В. Протестантската реформация.

Коренът на Реформацията се крие в желанието на реформаторите да коригират неоснователния наблег на формите. Те копнеели за връщане на църквата към истинските ѝ функции. Реформаторите проповядвали, че спасението е чрез вяра в Христос - единствено чрез вяра. Формите на Църквата не са толкова важни, колкото функциите. **Това, в което вярваме**, е далеч по-съществено от **начина, по който се покланяме**. Този довод бил отхвърлен както от Православната, така и от Католическата църква. Заради този въпрос са се водили войни. Нахлувало се е в държави. Избивали са се друговерци. Държавните християнски църкви са преследвали другите църкви. Изследователи са се надпредварвали да открият нови континенти и да ги присъединят към "истинската" религия. Всички страни са пострадали. Достигайки до крайност, в Русия православни воювали срещу православни в разкола между Московската патриаршия и староверците по въпроса с колко пръсти трябва да се кръстим. Те са умирали заради тази форма, въпреки че са били съгласни относно доктрината за Троицата - функцията! Сред враждебността Протестантската църква, въпреки всичко, бавно възприела много от същите форми - големи, богато украсени сгради, професионално свещенство и сковани форми на служение - подобно на Православната и Католическата църква.

V. СЪВРЕМЕННАТА КУЛТУРА И ЦЪРКВАТА

Днес църквите в Централна и Източна Европа и бившия Съветски съюз се борят с това културно, политическо и религиозно наследство, което историята им е завещала. Всяка местна църква притежава уникално паство и устройство. Невъзможно е да се даде описание, което да е вярно за всяка. Можем да твърдим със сигурност, че всички са действително засегнати от преживяното в миналото. Степента, до която са повлияни, до голяма част зависи от решенията, взети от църковните ръководители по отношение на формата и функцията. Тези решения може да са съзнателни или несъзнателни, но са факт. Някои от тях са положителни, други могат да попречат на съвременната църква да достигне погиналите.

² Изтокът вярвал, че Светият Дух изхожда само от Отца, докато Западът поддържал схващането, че Той произхожда и от Сина - бел. прев.

Изучаването на Новозаветната църква ни дава два ясни принципа:

- ◆ Формите на църквата трябва да се променят съобразно нуждата или културата;
- ◆ Църквата трябва да бъде готова да промени своите форми, за да не поставя спънка пред невярващите или слабите християни и в същото време да бяга от греха.

За съжаление често напълно нарушаваме тези принципи. Вместо да следваме примера, който Библията ясно ни посочва, ние правим едно от следните две неща:

1. Отказваме да се променим.

Много църкви *отказват* да се променят. Те може изобщо да не съзнават с колко много излишни неща от културата са се натоварили в продължение на 2000 години църковна история. А ако разбират това, те се оправдават, като ги наричат древна традиция. Формите са изместили функцията. Те вървят по пътя на християните евреи и държат здраво своите традиции. В резултат на това са неспособни да достигнат своята култура и да се сближат с нея.

2. Очакваме невярващите да се подчинят на нашата църковна култура.

Това се среща толкова често, колкото и да бъдеш приет безусловно. Но то противоречи на Писанията. Библията ни казва, че *вярващият* би трябвало да стане всичко на всички. Трябва да живеем живот, който ни идентифицира с невярващите и им помага да ни приемат и да чуят посланието ни. Трябва да ги привлечем към Спасителя. Някои неща в културата ни са грях. Нужно е да ги отхвърлим на всяка цена. Но често тя просто изпада в противоречие с културата в църквата. Ако случаят е точно такъв, църквата трябва да се промени. Дори Христос напълно промени Своята култура и стана човек, за да достигне грешниците - но въпреки това не съгреши (*Филипяни 2:7; Евреи 4:15*).

По същия начин църквите често очакват "слабите" вярващи бързо да приемат това, за което още не са готови. Но Писанието ни учи силните да пожертват своите права, за да не положат твърде голям товар на слабите. Колко често членовете на църквата са действали като "слабия" брат, изисквайки от новите християни да се откажат от културата си?

Вярно е, че по-силният брат трябва да учи по-слабия. Но това изисква време. В началото е нужно по-силният да се откаже от правата си и да състрадава на по-слабия в неговите слабости, докато той израсне и достигне зрялост.

VI. ОБОБЩЕНИЕ

Пред Църквата днес стои предизвикателството да прецени кога да се съпротиви на греха в заобикалящата я култура и кога да се промени и приспособи към нея, за да спечели погиналите. Трябва да запазим баланса между тези две неща. Това е трудно за църквите в Централна и Източна Европа и бившия Съветски съюз. Много векове традиция тегнат върху тях. Това напомня проблема на християните евреи в Ранната църква. Те бяха посветени на Господа. Те се молеха ревностно. Те се обичаха един друг. Но изпитваха затруднение да сложат настрана своята две хилядолетна история, за да изпълнят Великата заповед. Нека се променим преди друго гонение да пръсне братята.

Днес има църкви, които ще се променят, за да спечелят погиналите, но много няма да го сторят. По тази причина основаването на нови църкви става още по-важно, а работата на основателя на нови църкви се превръща в неотложна. По динамика на културата новите църкви приличат повече на антиохийската. Новоповярвалите идват без религиозните предрасъдци на християните. Те могат по-лесно да общуват със своя свят и култура. Потенциалът им е неограничен. Лишени от определени

форми, те са свободни да приспособят начина си на поклонение и живот към заобикалящата ги среда така, че да достигнат поиналните.

Опасността се крие в това, че новопоявявалите малко познават Библията и принципите на святия живот. Църквата в Антиохия превъзмогна тази слабост чрез добро поучение (*Деяния 13:1*). И докато учителите назидаваха вярващите в благодатта и святостта, Бог ги употреби, за да достигне познатия тогава свят. Да покажем и ние такава вярност днес.

ВЪПРОСИ ЗА РАЗМИСЪЛ, ПРЕГОВОР И ПРИЛОЖЕНИЕ

- ◆ Кои са някои от основните белези на културата във вашата страна или област? От къде произхождат? От историята, религията, политиката, климата, начина на живот или от нещо друго?
- ◆ Как може вярващият да различи греха от това, което противоречи на неговата религиозна култура?

ПРИЛОЖЕНИЕ

- ◆ Преговорете уроците за формата и функцията в светлината на този урок. Избройте формите и функциите на вашата църква.
- ◆ Оценете ги в светлината на наученото сега относно историческото влияние на културата върху църквата.
- ◆ Избройте белезите на останалите исторически клонове на християнството в България – Православие, Католицизъм. Критично и в молитва преценете кои от тях са били възприети от църквата ви. Разделете ги на положителни и отрицателни

Виждане

Движение за основаване на нови църкви

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е основателите да видят себе си като част от движението за основаване на нови църкви (което е по-значително от идеята за създаване на отделни църкви една по една) и да разгледат големия успех на евангелието в Мала Азия, описано в Новия завет. Този урок ще помогне на основателите да видят и приложат в действителност библейските и практични принципи, които допринасят за основаване на нови църкви и израстването им.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да може да състави стратегия за евангелизиране на дадена област чрез основаването на нови църкви;
- ◆ да познава принципите, извлечени от големия успех на евангелието в Мала Азия, които могат да подготвят екипа от основатели за цялостно движение за основаване на нови църкви;
- ◆ да основава нови църкви, които да се умножават чрез основаване на други нови църкви, като същевременно продължават да растат здрави и са в състояние да разрешават проблемите, които възникват.

☞ План на урока

1. Въведение.
2. Поглед върху историческата и библейска обстановка за големия успех на евангелието в Мала Азия.
3. Божията намеса за постигане на големия успех на евангелието в Мала Азия.
4. Ролята на молитвата в големия успех на евангелието в Мала Азия.
5. Поглед върху вече съществуващото Тяло в Мала Азия.
6. Принципи за избиране, обучение и умножаване на водачи, извлечени от големия успех на евангелието в Мала Азия.
7. Основаването на нови църкви като естествено продължение на големия успех на евангелието в Мала Азия.
8. Вярност към Писанията и здравата доктрина като преоритет за продължаване на големия успех на евангелието в Мала Азия.
9. Даване на финанси като съществен фактор за големия успех на евангелието в Мала Азия.
10. Ролята на взаимоотношенията за големия успех на евангелието в Мала Азия.
11. Напътствия за разрешаване на социалните въпроси, извлечени от големия успех на евангелието в Мала Азия.
12. Стратегията за межкултурно служение като част от големия успех на евангелието в Мала Азия.

☞ Приложение:

8,9 А Приложение: Откровение.

☞ Напътствия към водещите

- ◆ Обърнете внимание, че този урок е предназначен за два часа. В случай, че е необходимо да направите почивка, съветваме ви да я направите между точка VI и точка VII.
- ◆ Характеристиките, изложени в този урок, съдържат принципи, прилагани от апостол Павел преди, по време на и малко след големия успех на евангелието в Мала Азия. Няма гаранция, че ако обърнем сериозно внимание на тези принципи ще получим същите резултати за “обхващане” на една страна с евангелието в рамките на две години, но тези принципи ще помогнат на основателите на нови църкви да бъдат част от едно движение за основаване на нови църкви. Когато екипите от основатели на нови църкви взимат под внимание тези принципи и ги прилагат, те с по-голяма лекота ще основават нови църкви, които от своя страна ще се умножават.

Движение за основаване на нови църкви

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. Въведение

Целта на наситеното основаване на църкви е всеки мъж, жена и дете от определена област да има възможността, чрез свидетелството на една възпроизвеждаща се църква, да чуе и разбере евангелието *И* да приеме или отхвърли Исус Христос за свой личен Спасител.

Когато попитали един известен мисиолог: "По какъв начин мисионерите и християните в Източна Европа и Централна Азия трябва да работят за наситено основаване на църкви? Коя е правилната стратегия?", неговият отговор бил прост: "Отговорът е в Книгата. Всичко, което трябва да знаете, е в Писанието. Погледнете там преди всичко останало."

Гледайки "в Книгата" и конкретно на големия успех на евангелието в Мала Азия, можем да отправим следните два въпроса: "Наситено основаване на нови църкви", библейски термин ли е?", "Трябва ли да бъдат основани нови църкви, за да се разпространи евангелието?"

II. ПОГЛЕД ВЪРХУ ИСТОРИЧЕСКАТА И БИБЛЕЙСКА ОБСТАНОВКА ЗА ГОЛЕМИЯ УСПЕХ НА ЕВАНГЕЛИЕТО В МАЛА АЗИЯ

Библията никога не използва термина "основаване на нови църкви", но книгата *Деяния* сочи, че след проповядване на евангелието апостолите и благовестителите от ранната църква започваха нови църкви. Стиховете от *Деяния 19:9-10* са забележителни. Там Павел обучава група от хора, която първоначално наброява дванадесет човека. *"А понеже някои се закоравяваха и не вярваха, но злословеха учението пред народа, той се оттегли от тях и отдели учениците, та разискваше всеки ден в училището на Тирана. И това се продължава две години, така щото всички, които живееха в Азия, и юдеи и гърци, чуха Господното учение."*

Големият успех на евангелието превърна езическа Мала Азия в място, където *"всички чува Господното учение"*. Този голям успех на евангелието насити Мала Азия с Божието Слово! От това насищане на областта възникнаха и израснаха нови църкви.

Истинско благословение за нас е, че в *Деяния* и новозаветните послания Бог ни даде повече информация за църквите в Мала Азия, отколкото за всяка друга област.

Всеки християнски водач знае, че всяка църква има проблеми. Колкото повече са църквите, толкова повече са и проблемите! Със същата важност са и посланията на Павел (и Йоан), написани до църквите и водачите в Мала Азия, в които можем да открием как да прилагаме библейски принципи за разрешаване на проблемите, с които се сблъскват новите църкви. Днес навсякъде по света, където се основават нови църкви, движенията се сблъскват със същите въпроси, които занимаваха църквите в Мала Азия през първи век.

Деяния 19, 20:13-38, Ефесяни, Колосяни, 1 и 2Тимотей, Филимон, 1,2 и ЗЙоаново, и Откровение, са адресирани до църковни водачи и църкви в Мала Азия, възникнали в резултат на големия успех на евангелието там. В тези пасажии можем да намерим богата информация за движението на новите църкви през първи век.

Разглеждайки тези текстове, основателите на нови църкви могат да прилагат извлечените принципи за основаване на възпроизвеждащи се църкви и за насищане на определена област с евангелието. Тези принципи бяха приложени в Мала Азия.

Това разглеждане засяга тази част от *Деяния*, която включва опита на Павел да отиде в Мала Азия (*глава 16*), след това отиването му там (*глава 18*), успеха на евангелието, описано в *глава 19*, и срещата на Павел с презвитерите от Ефес (*глава 20*).

Също така ние можем да разберем как да прилагаме тези принципи там, където днес Бог ни използва. Дано Бог ни помогне да приложим това, за което ще говорим, и да продължим основаването на повече умножаващи се църкви, така че всеки в България да чуе Господното учение.

В едно по-обширно разглеждане на *Деяния 13-20* Библията проследява Павловото служение за основаване на нови църкви. В началото той работи с Варнава на остров Кипър, но кулминацията в служението му е широкото разпространение на евангелието в Мала Азия. Това голямо съживление превърна Ефес в главно средище на християнството в римския свят през първи век.

III. БОЖИЯТА НАМЕСА ЗА ПОСТИГАНЕ НА ГОЛЕМИЯ УСПЕХ НА ЕВАНГЕЛИЕТО В МАЛА АЗИЯ

А. Планиране.

В *Деяния 16:6* Павел имаше желание да достигне Мала Азия с евангелието и първоначалният му план беше да отиде там. Святият Дух се намеси и не му позволи да навлезе в тази област. Навсякъде в *Деяния* виждаме, че обикновено Павел следваше предварително създадени планове. Но в конкретният случай Бог промени посоката му.

Ако даваме най-доброто от себе си в нашите планове да служим на Господа, това няма да попречи на Бог да се намеси, в случай че желае да ги промени. Като че ли принципът, който трябва да следваме, е да правим плановете си в Божието присъствие и да продължаваме напред. Бог ще ни води и насочва, в случай че трябва да тръгнем в нова посока. Прочетете *Притчи 16:9*. Изглежда, че това стана с Павел. Как Бог е променял ваши планове в миналото?

В *Деяния 18:19-28*, след като първоначално Божият отговор беше отрицателен, отговорът на Павел на поканата за служение в Мала Азия беше: "Ако ще Бог". На този етап той не беше сигурен, че това е Божието време. Интересно е да забележим как чрез изпращането на Прискила и Акила и Аполос в Ефес Бог приготви пътя за пристигането на Павел там по-късно.

Б. Уникалните Божи пътища.

В *Деяния 19:11-12* Бог изявява Своята мощ по уникален и удивителен начин. Конкретно в това движение Той избра да работи чрез някои уникални примери. За някои от тях (напр. изцелението чрез кърпи от Павловото тяло) не се споменава на друго място в Писанието. Но и Павел не превърна това в практика. За хората в Мала Азия беше очевидно, че Бог работи необикновено с тях. Смисълът е, че сувереният Бог избра да работи в Ефес по един уникален начин, който не срещаме на никое друго място в Писанието.

Никой не може да постави Божието действие в някаква рамка, както и никой не може да възпре Бог, ако Той в Своя суверенитет избере да действа по необикновен начин. Нека се вгледаме в себе си и своето богословие. Опитваме ли се понякога да насилим Бог да направи нещо? Ако е така, то по-добре би било да разберем каква е Божията воля и да се включим в изпълнението ѝ. Тогава ще се радваме на начина, по който Той благоволява да се изяви на хората, при които ни е изпратил. Той ще изяви Своята мощ по начин, който Той самият избира в действието Си за достигане на даден народ.

Ние трябва да работим на Божието време в хармония с това, което Той върши. Какви необикновени неща сте видели Бог да извършва? Къде и как Той действа и какво върши?

В. Къде работи Бог?

Големите духовни съживления са зависими от Божието време. Никой не може да насили Божието действие. Най-доброто нещо, което можете да направите за наситеното основаване на църкви, е да разберете къде и как Бог работи и какво върши. Кой друг освен Себе Си използва? След това идете там и участ-вайте в това, което Бог прави. Ако не можете да забележите явно служение там, където работите, то идете там, където Бог ви води. Докато Исус живее във вас и екипа ви, вие ще работите, където Бог работи.

Божии хора трябва да желаят да работят за достигането на техните села, градове, области и нации. За тази цел е нужно основаването на нови църкви, които се намират в близост до всеки човек, така че той не само да чуе евангелието, да прочете брошура или да види нещо по телевизията, но и да стане част от Църквата, Исусовото тяло. А всичко това е осъществимо, само когато Божият Дух подготви сърцата на хората от жетвеното поле и когато даде виждане на църковните водачи да занесат евангелието навън.

IV. РОЛЯТА НА МОЛИТВАТА В ГОЛЯМИЯ УСПЕХ НА ЕВАНГЕЛИЕТО В МАЛА АЗИЯ

Както спонтанната, така и организираната молитвена дейност са част от голямото движение за основаване на нови църкви, към което се стремим. И в *Деяния* и в посланията, които се отнасят за църквите в Мала Азия, намираме важна информация за това. Молитвата е необходима както като част от задачата на основаването на нови църкви в началото на самото основаване, така и като част от поддържането на верния курс на движението за основаване на нови църкви.

Ако разгледаме Петдесетница като първото основаване на нова църква, то важно е да отбележим, че преди това вярващите в Ерусалим бяха събрани за молитва.

Дори в самите послания до църквите в Мала Азия Павел редовно се молеше те да бъдат силни във вярата, любовта и призиванието за служение. Вижте *Ефесяни 1:16-19, 3:14-19, Колосяни 1: 9-12, 2:1-5*. Той не само каза на тези църкви да се молят, но искаше от вярващите в Ефес да се молят за него. Вижте *Колосяни 4:2* и *Ефесяни 6:18-20*.

А. Застъпническа молитва.

В *1Тимотей 2:1-3* виждаме, че застъпническата молитва е важен аспект от общото поклонение, а “преди всичко” подчертава първостепенната ѝ роля. Този библейски текст учи, че молитвата за определени хора, особено за политически и религиозни водачи, е приоритет в молитвения живот на църквата, която основават. Това застъпване в молитва за хората на властта има за цел да създаде благоприятни условия за разпространението на евангелието.

От *1Тимотей 2:4* разбираме, че нашите молитви трябва да водят до спасението на другите. Молитвените ни събрания трябва да се променят от такива, на които хората се молят само за себе си и църковните членове, до събрания, на които се молим и за спасените хора.

Б. Добри взаимоотношения.

От *Ефесяни 2:8*, виждаме, че добрите взаимоотношения между братята имат важна роля в едно молитвено движение.

В. Молитва на духовното воюване.

От *Ефесяни 6:10-20* разбираме, че мощното духовно воюване срещу демоничните началства, власти и духовните сили на нечестията в небесни места, изисква стабилен християнски живот, придружен с молитва.

V. ПОГЛЕД ВЪРХУ ВЕЧЕ СЪЩЕСТВУВАЩОТО ТЯЛО В МАЛА АЗИЯ

Как разбирате “къде е” Исус в един народ? Винаги ще откриете, че Той обита-ва всред Своите люде. Първото нещо, което трябва да направите, за да определите как Бог работи, е да проверите къде живее Той – къде са Неговите последователи. В *Деяния 19:1-10*, когато Павел пристигна в Ефес, той отиде първо при учениците, които бяха там преди евангелизирането и основаването на новите църкви.

Първият му принцип на работа в Мала Азия беше мобилизирането на съществуващите ученици, въпреки че тези ученици нямаша правилна доктрина и все още не разбираха духовните си дарби. В началото Павел работеше само с дванадесет мъже (както и Исус със Своите дванадесет), за да започне едно съживление, което щеше да достигне с Господното Слово цяла Мала Азия (с площ по-голяма от България).

По какъв начин работим с вече съществуващото Христово Тяло, преди да основем нови църкви?

VI. ПРИНЦИПИ ЗА ИЗБИРАНЕ, ОБУЧЕНИЕ И УМНОЖАВАНЕ НА ВОДАЧИТЕ

A. Стратегическа база.

Разглеждането на *Деяния 19:9,10* като че ли сочи, че Павел стоеше предимно в Ефес. Той избра стратегия на работа от една стратегическа база, за да обучи водачи, които биха могли да достигнат целия регион (вижте също *Деяния 20:18 и сл.*). В резултат на този период на обучение тези водачи излязоха и достигнаха с Господното учение Мала Азия. В *Колосяни 2:1* Павел дори споменава за църкви, които “не са ме виждали лично”. Намерили ли сте стратегическа база, където да се обучат основатели на нови църкви, които ще ви помогнат в разрастването на движението във вашата област по най-ефективния начин?

Б. Обучение.

Обучението, което водачите ще получат, ще им помогне в подготовката на другите за едно движение, което води до умножаване на църквите и разпространение на евангелието в целия регион. Погледнете *Деяния 20:15-38*, където Павел напомня на старейшините в Ефес, как е работил с тях по време на обучението им. В Ефес той успя да ги подготви за водачи на едно духовно движение, което обхваща целия регион.

- ◆ *Стихове 35, 31 и 20* сочат, че той беше “непрестанно трудещ се”, “денем и нощем”, “публично и по къщите”. Основаването на нови църкви и обучението на основателите изисква усърдна работа.

- ◆ *Стихове 20 и 27* сочат, че той ги обучаваше непрекъснато. Учеше ги на това, което беше “полезно” за отговорността им на водачи в движението. Също така той им изяви “цялата Божия воля”. Постоянното обучение е изключително важно за едно движение за основаване на нови църкви.
- ◆ *Стихове 33 и 34* показват, че той живя почтено. Никой не би могъл да се усъмни в личните мотиви на Павел и в честността му по отношение на парите.
- ◆ *Стих 35* показва, че Павел обучи другите в даване и помагане. Той не само ги учеше на това, но и изгради в тях щедрост и загриженост към останали-те. Обучението в даване е необходимо за разрастване на движението за основаването на нови църкви.
- ◆ *Стихове 31 и 36* показват, че Павел вложи чувствата си във взаимоотношенията с тези водачи. Те плакаха заедно. Служението произлиза от взаимоотношенията. В *Йоан 13:35* сам Господ каза, че ще ни познаят, че сме Негови ученици по любовта ни един към друг. Близките и топли взаимоотношения превръщат работата за основаване на нови църкви в едно движение, където хората работят заедно по-скоро от любов, отколкото заради това, че са били ангажирани в работата.

В. Умножаване на водачите.

Деяния описва как Павел обучи водачи и посочи на Тимотей как да ги избира. От *1Тимотей 3:1* научаваме, че първото условие, за да може някой да бъде водач (забележете думата “желае”), е желанието да води. Чертите на характера са също толкова важни, но трябва да се отнесем сериозно, когато някой има желание да води. Често когато учим другите за водачеството, можем лесно да пропуснем да подчертаем важността на желанието да водят.

Някои пасажии от посланията до Мала Азия допълват това виждане за водачеството на едно движение.

- ◆ От *1Тимотей 3:2-10* разбираме, че характерът има приоритет пред таланта. В търсенето на водачи е важно да взимаме предвид желанието на човека да води, одобрения му характер, както и дарбите и способностите да води.
- ◆ В *2Тимотей* Павел описва начина за умножаване на водачите. Както виждаме в *2Тимотей 2:1*, взаимоотношенията между учителя Павел и ученика Тимотей бяха като между баща и син. В условията, в които основаваме една нова църква, трябва да поддържаме семейна атмосфера между тези, които учим, обучаваме и правим ученици.
- ◆ Една топла семейна атмосфера създава благоприятни условия за предаване на Божествената мъдрост и Библейско учение. Както се казва в *2 Тимотей 2:2*, този “семеен” начин на обучение се предаде на четири поколения ученици. В началото Павел предаде от сърце посланието на учението. След това Тимотей учеше верни човеци, които от своя страна бяха “способни и други да научат”. В подпомагане израстването на хората и в подготовката на новите водачи ние трябва да ги учим и обучаваме по начин, който по-късно те ще могат да възпроизведат.

Този модел на четирите поколения е един стратегически начин за планиране на обучението. Едно от изискванията му е простота, така че другите да могат да го предават без необходимостта от скъпо, елитно или редовно образование. В действителност той е по-труден, защото изисква не само простота, но и дълбоко съдържание, които ще доведат до силни и добри църкви, които влияят върху обществото и живота на хората. Обучението трябва да включва както думи, така и пример. Когато учим и обучаваме

другите, може ли това, което учим, да се разпространи последователно в четири нива всред семейна атмосфера? То достатъчно задълбочено ли е? Може ли да се предаде едновременно с пример и думи?

VII. ОСНОВАВАНЕТО НА НОВИ ЦЪРКВИ КАТО ЕСТЕСТВЕНО ПРОДЪЛЖЕНИЕ НА ГОЛЕМИЯ УСПЕХ НА ЕВАНГЕЛИЕТО В МАЛА АЗИЯ

Когато евангелието излезе извън границите на Ефес, то доведе до основаване на нови църкви в Мала Азия. Павловите послания до ефесяните, колосяните, Тимо-тей и Филимон са вследствие на едно движение за основаване на нови църкви и съдържат наставления за разрешаването на проблемите в новите църкви.

А. Наставления към църквата в Ефес.

Посланието към ефесяните е отправено към централната църква в областта, където Павел се беше установил и работеше. В изявленията, изразяващи целта на църквата, е ясно, че Божието намерение за езичниците или различните народи е те да разберат евангелието чрез присъствието на църквата. Тогава е ясно, че за да може църквата да присъства в света, някой трябва да основава нови църкви! Има ли достатъчно църкви, които изявяват Божието присъствие и пълнота във вашия регион? Съществува ли движение, което е на път да основе такива църкви?

Б. Наставления към църквата в Колоса.

Павловото послание до колосяните е отправено към църквата в един малоазиатски град, която Павел не беше основал, нито посетил. Църквата в Колоса беше част от движението, което доведе до успеха на евангелието в цяла Мала Азия. Тя беше основана от Епафрас (1:7), който беше обучен от Павел и след това заедно с него изпратен на мисионерска работа извън Ефес (4:13, *Филимон* 23). Така както Епафрас беше изпратен, дали вашето виждане на движението за основаване на нови църкви включва изпращане на мисионери извън границите на региона или страната ви?

В. Напътствия към Тимотей.

След широкото разпространение на евангелието, което започна в Ефес и обхвана Мала Азия (*Деяния 19 глава*), Тимотей стана водач на централната църква в Ефес. Павел написа двете си послания до Тимотей, своето “чадо във вярата”, който тогава се грижеше за църквите в Азия, молейки го “да остане в Ефес” (1*Тимотей*1:3).

В своите две послания до Тимотей Павел учи за действията и предпазните мерки, необходими за поддържането на едно здраво движение за основаване на нови църкви.

Става въпрос за съхраняване верността на доктрината, общото поклонение и молитва, включването на хора в ръководството, ролята му на водач на останалите водачи в едно движение за основаване на нови църкви, практически съвети за това как да се отнасяме с хората, въпроси от обществен характер и предупреждения за възможността финансовото обезпечаване да заглуши духовното в нас.

Г. Наставления към Филемон.

Павел написа едно прочувствено писмо до Филимон, член на църквата в Колос. Той трябваше да разреши много деликатен въпрос, касаещ робството, защото един избягал роб беше повярвал чрез Павел. Предишният господар на този роб също добре познаваше Павел, въпреки че самият Павел никога не

посети Колос. Може би той беше обучавал Филимон в Ефес в училището на Тирана.

VIII. ВЯРНОСТ КЪМ ПИСАНИЕТО И ЗДРАВАТА ДОКТРИНА КАТО ПРИОРИТЕТ ЗА ПРОДЪЛЖАВАНЕТО НА ГОЛЕМИЯ УСПЕХ НА ЕВАНГЕЛИЕТО В МАЛА АЗИЯ

От *1Тимотей 1:3-5* разбираме, че доктриналните въпроси са част от проблемите, с които едно движение за основаване на нови църкви винаги ще се среща.

Възможно е да основете много църкви, но ако те не са силни в учението на Библията, може да възникнат сериозни проблеми. Възможно е да се стигне до крайности както в легализма, така и в учения за видения, пророчества и силни емоционални опитности. Това не означава, че трябва да определим тези неща като небожествени, **СТИГА ТЕ ДА СА В СЪГЛАСИЕ С ПИСАНИЕТО.**

A. Портрет на Христос.

Портретът е нечий прецизен образ. Карикатурите, които срещаме във вестниците или комиксите, изкривяват истинския образ, с цел да подчертаят една или друга страна на някой човек. Обучението на водачите във вяроност към до-брото здраво учение на Библията ще помогне църквата да бъде един правдо-подобен портрет на Христос. Често поради легализма или ученията за опитно-стите истинският портрет, който показва цялостния образ на нашия Господ, е изкривен в карикатура. Това може да се случи, когато една деноминация или група от църкви прекалено насърчават членовете си да следват само една или няколко части от Писанието или да търсят опитности.

Б. Три основни принципа в едно движение за основаване на нови църкви.

1. Писанието над опитността.
2. Избягвайте крайния легализъм и мистицизъм (*Колосяни 2:18-23*). Вместо това нека Исус е в центъра на всичко (*Колосяни 1:27-29, 2:2-6, 2:6-9, 3:4, 15-16*).
3. Всяка ерес е разрушителна за църквата.

Според *2Тимотей 3:16-17, 4:1-2* основата на всяко поучение и обучение е изцяло в Писанието. Появиха ли се във вашето движение проблеми с крайния мистицизъм и легализъм? Вие предприехте ли някакви мерки?

В. Истинското християнство изисква любов между вяроащите, както и правилна доктрина.

Според църковната традиция, докато служи като пастор в Ефес, апостол Йоан написа *1-3 Йоаново* като презвитер или епископ на цяла Мала Азия едно поколение след големия успех на евангелието, описан в *Деяния 19 глава*. Разглеждането, което следва, е изградено върху същото предположение за Йоан, което е разумно, защото точно Йоан бе този, който в края на живота си получи Откровението от Исус Христос, засягащо седемте църкви в Мала Азия.

Той говори много остро срещу тези, които изкривяват Христовото учение (*1Йоаново 2:22*), и чиито взаимоотношения не са белязани от християнската любов (*1Йоаново 2:9*).

Хората, които смесваха християнството с известните по онова време философски течения, изопачаваха правилната доктрина (виж *1Йоаново 4:1-3*).

Хора като Диотреф (*3Йоаново 9*) бяха водачите в църквата, които причиняваха разногласия и разцепления, желаеха да са в центъра на вниманието и не показваха на практика християнска любов в своите взаимоотношения.

Възрастният апостол твърдо заяви, че вярата с център Христос, както и взаимоотношенията на християнска любов, са белезите на движение, което практикува истинско християнство (*1Йоаново 5:1-2*) сред основаните църкви.

IX. ДАВАНЕ НА ФИНАНСИ КАТО СЪЩЕСТВЕН ФАКТОР ЗА ГОЛЕМИЯ УСПЕХ НА ЕВАНГЕЛИЕТО В МАЛА АЗИЯ

Финансовото даване е една основна част от християнския живот, която дава възможност на новоосновените църкви да продължат да се развиват като църква и дори да основат повече църкви. Писанието ни учи, че даването беше част от движението за основаване на нови църкви през първи век. Не трябва ли и ние да правим днес така?

A. Да даваш е благословено.

Деяния 20:35 посочва, че тези, които дават, са благословени. Давате ли възможност на новите църкви да бъдат благословени, като ги учите да бъдат щедри? А доколко вие сте дисциплинирани в даването? Много църковни водачи се страхуват да поучават за даването, защото не желаят хората им да се оплакват, че църквата иска само пари. Все пак, когато водачите се откажат да учат другите за това, те отнемат от църквите благословието им.

B. Нужно е да се грижим за другите, но да го правим разумно.

В *1Тимотей 5:3-15* забележете, че е необходимо да подхождаме разумно в грижите за тези, които са в нужда.

B. Християнските работници трябва да бъдат платени.

От *1Тимотей 5:17-18* научаваме, че библейските учители трябва да бъдат платени.

Този пасаж (и други - виж *1Коринтяни 9:3-12*) трябва да задължава църквите да осигуряват финансово основателите на нови църкви. Ако не поучаваме то-ва, може да направим грешката да очакваме от хората да проповядват и обучават без възнаграждение.

Г. Нужно е да страним от алчността.

В *1Тимотей 6:3-10* виждаме, че когато алчността се смеси с християнството, тя води до разпри и постоянни търкания. Желанието на хората да забогатеят става причина те да попадат в изкушение.

Богатите хора имат важна роля в едно движение за основаване на нови църкви. Но те трябва да разберат, че *1Тимотей 6:17-19* съдържа шест заповеди – наставления към богатите, които са се обърнали към Христа. Те не трябва да бъдат арогантни, нито да се надяват на богатството, но да се надяват само на Бога, да вършат добро, да бъдат богати с добри дела и да са щедри и да желаят да споделят това, което имат. Говорили ли сте със заможните хора във вашата църква за тези шест заповеди, отправени към тях?

X. РОЛЯТА НА ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА ЗА ГОЛЕМИЯ УСПЕХ НА ЕВАНГЕЛИЕТО В МАЛА АЗИЯ

A. Семейството като модел във взаимоотношенията.

В края на своя земен живот Павел пише от затвора *2Тимотей*. Повечето от увещанията му са лични, като на баща към син, който силно обича (*1:2, 2:1*). Нека повторим още веднъж, че взаимоотношенията в семейството са модел на

взаимоотношения между водачите в условията на наситено основаване на нови църкви.

Забележете, че в *1Тимотей 5:1-2* Павел учи Тимотей на модел на отношение към вярващите, които са част от църквата. Той просто му казва да се отнася с тях като със свое семейство. Жените са сестри и майки, а мъжете бащи и братя. Семейната атмосфера осигурява обичта между хората и взаимното приемане. Всеки може да се чувства част от това семейство.

Б. Целта е любов.

В *1Тимотей 1:5* Павел изразява целта на посланието. Неговата цел беше насочена не към изпълнение на поучението, но към взаимоотношенията между хората. Неговото поучение имаше за цел да доведе до “чистосърдечна любов”. Дали хората извън църквата виждат непосредствено любовта в живота на църквите, които основаваме?

XI. НАПЪТСТВИЯ ЗА РАЗРЕШАВАНЕ НА СОЦИАЛНИТЕ ВЪПРОСИ, ИЗВЛЕЧЕНИ ОТ ГОЛЕМИЯ УСПЕХ НА ЕВАНГЕЛИЕТО В МАЛА АЗИЯ

Филимон беше член на църквата в Колоса и Павел писа до него за деликатния въпрос на робството. Павел го насърчи да освободи своя роб в израз на християнска любов.

Днес съществуват други социални проблеми.

В разглеждането на този проблем Павел отбеляза това, че има правото да заповяда на Филимон да промени становището си. Но вместо да го насилва да се промени, Павел желаше да го убеди в едно ново отношение към своя роб. Писанието казва, че в своето поучение в училището на Тирана Павел “увещаваше” или “разискваше” (*Деяния 19:9*). Може би е по-трудно, но все пак по-ефективно е да помагаме на хората да променят убежденията си чрез взаимоотношенията си с тях, вместо да ги наставляваме какво да правят. Едно движение напредва повече, когато хората разпространяват евангелието от убеждение вместо само заради сляпо подчинение на заповеди.

Павел не беше съгласен Филимон да държи Онисим за роб, но от *стихове 4-7* виждаме, че въпреки това той гледаше на Филимон като на истински християнин. В *1 и 7 стихове* той го нарича приятел, съработник и брат. Павел насърчи Филимон да промени отношението си към Онисим заради приятелството, служението и семейството на църквата, а не заради неговото настояване. От *стих 10* разбираме, че Павел беше духовен баща на Онисим и в *стих 16* той напомня на Филимон да се отнася към Онисим като към близък и скъп брат.

XII. СТРАТЕГИЯТА ЗА МЕЖДУКУЛТУРНО СЛУЖЕНИЕ КАТО ЧАСТ ОТ ГОЛЕМИЯ УСПЕХ НА ЕВАНГЕЛИЕТО В МАЛА АЗИЯ

В *Деяния 19:9* ни се казва, че съживлението в Мала Азия преодоля културните бариери и достигна както “юдеите”, така и “гърците”.

От *Ефесяни 3:6* разбираме, че евангелието, проповядвано между различните култури, е тайна, която се разкри чрез Църквата. Божият народ не е вече една единствена етническа група, но включва хора от различни националности в света. Основаването на нови църкви, обединяващи вярващи от различни култури от един народ, е израз на тази тайна.

XIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В своята статия “Ново вино в нови мехове” Робърт Маки пише: “ Ние видяхме, че основаването на нови църкви е библейско, че то е сърцето на Великата заповед и главната цел на апостолите. На практика се оказва, че основаването на нови църкви е преди всичко евангелизиране. Под небето няма друг метод, който да води до тъй широко и непрестанно разпространение на евангелието сред една нация - той отваря нови духовни пътища, като разширява Божието царство и обединява враждувачи деноминации.”

В края на един филм, озаглавен “Покаяние”, възрастна жена пита главната героиня дали “този” път води към църквата. След като получава отрицателен отговор, старата жена изрича последната реплика: “Що за път е този, който не води до църква?”

ВЪПРОСИ ЗА РАЗМИСЪЛ, ОБОБЩЕНИЕ И ПРИЛОЖЕНИЕ

- ◆ Готови ли сте Бог да работи и да изявява Себе си по начин, който Той избере? Някои хора твърдят, че Бог трябва да извърши конкретни знамения. Други пък решават какво Бог не би направил. Вие придържате ли се към някоя от тези крайности?
- ◆ Какви необикновени неща сте видели да извършва Бог?
- ◆ По какъв начин, преди да основем нови църкви, работим със съществуващото Христово тяло?
- ◆ Колко близки са взаимоотношенията ни с тези, между които и с които работим?
- ◆ Имате ли план за основаването на нови църкви в околните градове, както Епафрас направи в Йерапол, Лаодикия и в Колоса?
- ◆ Дали плана ви за основаване на нови църкви включва молитвено движение?
- ◆ Сигурни ли сме, че тези, които се посвещават да поучават другите в Словото, са добре платени?
- ◆ Как се отнасяме към вярващите, с които не сме съгласни?

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Изградете стратегия за основаване на нови църкви за разпространението на евангелието във вашия регион.

Откровение СЕДЕМТЕ ЦЪРКВИ

Откровението, адресирано до църквите в Азия, беше дадено на Йоан по време на заточението му на остров Патмос. Седемте църкви в Мала Азия представляват второто поколение църкви на движението, в резултат на което всички от Мала Азия чуха Господното Слово.

Проблемите в движението за наситено основаване на нови църкви съществуват дори във второто поколение църкви. Самият Господ Исус се обръща към църквите, за да им посочи това, което не Му е угодно. Като разгледаме внимателно оценките, които Исус дава на движението за основаване на нови църкви, ние можем да работим така, че да основем църкви, които са Му удобни. Текстът в *Откровение 2-3* е основен в библейската еклесиология, т.е. в доктрината за църквата. В тези глави можем да видим как Господарят на Църквата, Исус Христос, гледа на нея и какво изисква. Качествата, които Той хвали, са тези, на които основателите на нови църкви трябва да учат другите в едно движение. Но те трябва да учат обществата си да избягват критичния начин, по който Исус порицава църквата.

1. **Ефес.** Усърдната работа и здравата доктрина са Му удобни, но за Него нещо, по-важно от това, е първата любов. Дали ние обичаме служението повече от Господа? Учим ли основателите на нови църкви и църковните водачи да обичат Исус над всичко останало (2:1-7)?
2. **Смирна.** Църквата беше бедна и преследвана, но какво Исус искаше от тях според 2:10?
3. **Пергам.** Исус беше доволен, че те не се отрекоха от името Му, но според 2:14 Той какво не би търпял?
4. **Тиатир.** Тяхната любов, вяра, служение, търпение и растеж бяха удобни на Исус, но според 2:20-21, какво мразеше Той?
5. **Сардис.** Исус изобщо не бе доволен от тази църква, с изключение на няколко човека, които не бяха опетнили дрехите си. Според 3:1-2, какво беше нередното там?
6. **Филаделфия.** Господ не изказа недоволство от тази църква, тъй като те *“опазиха заповедта Му да търпят”* (3:10). Какво още Му беше угодно в тях (3:8)? Според 3:11, в какво Той желаше те да постанат?
7. **Лаодикия.** Нямахше нищо добро, което можеше да каже за тях. Какво беше това, което Го наскърбяваше повече дори от проблемите в другите църкви (3:15-16)?

Разглеждайки движението за основаване на нови църкви в Божията светлината, можем да забележим очевидните истини:

1. Исус се обвързва с всяка от църквите, дори и с най-пропадналите.
2. Той желае да изпълни земята с църкви, които са изцяло посветени Нему.
3. Той възнаграждава и дисциплинира църквите.

Духовен характер

Законът и евангелието

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е да покаже една обща тенденция в наши дни - християни, които са законници, но не израстват в любовта си към Бога и към другите. Ще разгледаме корена на този проблем, който е: упование в силата на закона да ни направи святи, без да растем във вяра в евангелието на Исус Христос. Ще научим как става истинската промяна в нас и другите.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да разбира каква е целта на Божия закон и как той ни доведе до осъзнаване на нуждата ни от Исус Христос;
- ◆ да открие, че растежът във вяра в евангелието ни предпазва от законничество и ни води до истинска любов към Бога и към другите;
- ◆ да се научи да служи на Бога по новия начин на Духа, а не по стария начин на писания закон.

☞ План на урока

- I. Въведение.
- II. Божията цел за закона.
- III. Ограничения на закона.
- IV. Живот по закона.
- V. Духът ни освобождава от закона.
- VI. Живот в Духа и вяра в евангелието.

☞ Фигури

1. Фигура: Живот под закон – като сирак.
2. Фигура: Живот в Духа – като син.

☞ Приложения

9А Приложение: Закон и буква срещу евангелие и Дух - съвети за проповедници от Мартин Лутер.

☞ Напътствия към водещите

Повечето от идеите в този урок идват от *Римляни 7:1-13*, *Галатяни 3:1-5*; *3:19-26*. Подгответе се за този урок, разгледайте добре тези пасажи.

Законът и евангелието ЖИВОТ В ДУХА

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Взаимоотношението между закона и евангелието е една от най-важните теми, върху които са разисквали църковните водачи. Няколко пъти в църковната история този въпрос е заемал централно място. Първите писмени сведения за такава дискусия откриваме в *Деяния*, *Римляни* и *Галатяни*. Разглежда се въпросът: "Ще държи ли църквата на спазването на закона като главно средство да служи на Бога?" Отговорът е прост: "Не!" (*Деяния 15:19-21*). Друг подобен спор става през 16-ти век, когато един немски монах на име Мартин Лутер, живеещ в една религиозна система, основана на закона, преоткрива доктрината за "оправдание чрез вяра". Лутер проповядва спасението като свободен дар, независим от добрите дела, и така поставя началото на Реформацията.

Като следствие от тези две събития започнаха големи съживления. По време на събитията, описани в *Деяния* и през Реформацията, Божието царство бързо се разрасна, много хора дойдоха при Христос, основаха се нови църкви, презобрази се цели села и градове. Защо не можем да видим Бог да работи по такъв мощен начин и днес? Какво е необходимо, за да изпитаме преобразяващата сила на Исус Христос? Може би част от отговора се крие в това, че прилагаме неправилно *закона* и в същото време не разбираме силата на *евангелието*.

В този урок първо ще разгледаме каква е първоначалната цел на Божия закон. Второ, трябва да обсъдим ограниченията на закона и неговата невъзможност да произведе святост в нас. И трето, ще видим един нов начин на живот, представен ни от Новия завет. Ние имаме нужда да се научим да живеем с вяра в евангелието и със силата на Святия Дух.

II. БОЖИЯТА ЦЕЛ ЗА ЗАКОНА

A. Законът ни показва Божията святост.

Бог ни даде закона Си, за да може да бъде отдръпната завесата, закриваща славата Му, и да можем да видим това, което нашите човешки сърца не могат да възприемат - Божията святост. Това е целта на закона. Не много дълго след като някой започне да чете Библията, ще открие колко строг е Божият закон. Законът е строг, защото Божията святост е строга. Виждаме това във всеки аспект на закона, в святия живот, който той ни призовава да живеем, в духа му, нетърпящ компромиси, и в наказанията за провалите ни. Спомнете си за наказанията за неподчинение на Божия закон. Виждаме ги в *Изход 21:15-17; 22:20; Второзаконие 22:20-22*. Прелюбодейството изисква и двамата да бъдат убити с камъни. Ако син прокълне родителите си, също трябва да бъде умъртвен. Страшно е дори да си помислим колко от нас биха били мъртви, ако тези наказания се прилагат и днес.

Тогава трябва ли да отбягваме Божия закон, за да не страдаме поради Божията святост? Съвсем не. Всъщност, ако ние никога не познаем Божията святост, ще страдаме наистина жестоко. Колкото и трудно да е това, ние имаме нужда да познаем Бога в Неговата святост, за да можем наистина да осъзнаем нуждата си

от Исус Христос и от Неговото изкупление. Без едно растящо познание на Божията святост ние бихме ходили в гордост, бихме били безмилостни в отношението си към другите и бихме вървели самоуверено без вяра.

Невярващият се нуждае от закона, защото той му открива Божията святост, която го води до Христос. Законът е необходим и за вярващия, за да му покаже какво наистина представлява святостта, да му изяви къде греши и че трябва да се покае. Можем да кажем, че законът е един конкретен израз на Божия характер. За да можем да подражаваме на Неговия характер, ние имаме нужда от конкретна представа за закона.

Б. Законът ни показва греха.

Втората цел на закона е да покаже нашия грях. *Римляни 7:7* ни казва как законът работи в живота на апостол Павел. Например чрез заповедта “Не пожелавай” Павел разбра, че пожелаването е грях. После той ни казва в *стихове 8 и 9*, че след като научи, че това е грях, тази заповед е подействала като огледало за него, показвайки му всички пъти, когато е пожелавал други неща. Павел разбра колко грешно е неговото сърце. “*Чрез заповедта грехът произведе в мен всякаво желание*” - казва той. Накрая когато Павел видя колко “жив” е грехът в него, той осъзна, че е обречен пред Бога поради думите: “*Проклет, който не потвърждава думите на тоя закон, като ги изпълнява*” (*Второзаконие 27:26*). Чрез закона Павел разбра, че е един проклет човек, един “мъртъв” човек.

Принципът, който трябва да разберем тук, е, че законът е като машина за поставяне на диагнози. Ако се съмнявате, че имате рак, ще отидете в болницата и ще помолите лекаря да ви направи рентгенова снимка. Ако машината покаже, че имате рак на дробовете, ще отидете ли после пак в болницата, за да потърсите отговор от тази машина как да се излекувате? Не, защото бидейки идеалното средство да постави диагнозата, машината е неспособна да помогне при лечението. По този начин работи и законът. Целта му е да ни покаже нашия грях, но той няма сила да произведе истинска святост в нас.

В. Законът ни показва нуждата от Христос.

Ако Бог е свят, както законът ни показва, и ние сме грешници, какво да правим тогава? Ние имаме нужда от Спасител! Третата цел на закона е да ни покаже нуждата от Христос.

Законът ни е даден от Бога, за да ни “*доведе до Христос*” (*Галатяни 3:24*). Разбирате ли какво означава това? Когато видим Божията святост и нашата неспособност да се справим с изискванията на закона, тогава ние разбираме и нуждата си от Христос. Мислите ли, че законът спира да функционира, след като се обърнем към Христос? Спира ли той да ни посочва Христос, след като сме станали християни? Не, законът винаги е пред нас, за да ни показва, че имаме нужда от Христос, Който единствен е спазил всичките му изисквания и ни е направил достойни да се наречем Божии деца.

Един опитен пастор казал: “Трябва да призная, че в продължение на много години, след като станах християнин, аз не разбирах как законът ми посочва Христос. Това беше явно от начина ми на живот и на служение. Мислех, че след като съм се освободил от първоначалния си грях, вече спазвам Божия закон. Можете лесно да разберете, че имах малка нужда от благодат и от евангелието, след като си мислех, че спазвам Божия закон. Не разбирах защо другите нямаха напредък, какъвто аз имах, като спазвах закона. И се обезсърчавах, защото хората в първата църква, на която бях пастор, не се променяха. Но най-тъжното беше, че не забелязвах, че аз също не се развивах, защото бях поставил увереността си в нещо, което няма никаква сила да ме променя. През цялото това време аз си

мислех, че спазвам закона, а всъщност се бях превърнал във фарисей! Спазвах закона до някаква степен, но в същото време бях станал твърде възискателен към другите хора.”

Дали и вашето служение се характеризира с такава възискателна и легалистична любов?

III. ОГРАНИЧЕНИЯ НА ЗАКОНА

Както видяхме, законът си има своето място. Библията ясно ни казва, че Божият закон е добър. *“Тъй щото законът е свят и заповедта е свята, праведна и добра”* (Римляни 7:12). И все пак, въпреки че законът е правдив и добър, той не може да ни даде основа за растеж, който удовлетворява Бога (Римляни 8:3; Галатяни 3:21). Той не може да ни направи святи поради следните причини:

А. Законът не се занимава със сърцето.

Святостта е преди всичко свързана със сърцето (*Второзаконие 6:4-5; Матей 22:37-38*). Когато сърцето се променя, всичко друго също се променя. Идеята, че святостта е основана на строго спазване на закона, идва от погрешното разбиране, че християнската зрялост и святост е въпрос за поведение. Това беше грешката на фарисеите (*Матей 23:23-28*). Те се опитваха да придобият святост, спазвайки строго закона. Исус със сигурност не беше впечатлен!

Вземете за пример богатия млад човек (*Лука 18:18-23*). Той беше добър човек, който спазваше закона. Но нежеланието му да продаде своето имущество показва какво всъщност е неговото сърце. Затова Исус го отхвърли. Въпреки че спазваше закона, той не беше духовен и свят човек. В тази ситуация един свят човек би се подчинил на Исус.

Как според вас израства християнинът? Често спираме вниманието си на списъка от неща, които трябва да свършим, като четене на Библията, вършене на добри дела, ходене на църква, споделяне на благовестието с невярващите и молитва. Това наистина са заповеди и начини да израстнем във вярата. Грешим, като мислим, че тези дела ще произведат святост в нас. Вършенето на тези неща става наша цел, защото мислим, че по този начин ще станем святи. Не успяваме да се справим с проблема в сърцето си и да осъзнаем реалността на действието на Христос в нас като основата на един живот на вяра.

В много църкви виждаме множество ограничения, които хората спазват строго, без да се интересуват от личния си духовен растеж. Понякога присъства сяпото спазване на правила, но липсва любовта към другите. Отвън може да изглежда, че има растеж, който прилича на святост, но вътре често се крие критично и немилостиво отношение. Това не е уподобяване на Христос. Това, което често се получава, е послушание без любов и святи дела без вяра.

Наблягайки изцяло на закона като мерило за святост, ние забравяме за коренната промяна на сърцето, която трябва да настъпи във вярващия. Фокусът на Новия завет е в коренната промяна отвътре (*Римляни 12:2; 2Коринтяни 5:17*). И въпреки това, като гледаме на църквата днес, не виждаме това преобразяване. Много християни по целия свят нямат сърце за Бога. Една от главните причини е, че разчитаме на закона като основа на нашия живот и служение и в резултат, църквата е слаба, както беше Израел (*Римляни 9:31-32*).

Б. Законът произвежда вина.

Ако приемете закона като основно средство за взаимоотношение с Бога, тогава приемате и “проклетие”. То се състои в това, че законът е “всичко или нищо”. Ако живеете според закона, тогава трябва да го спазвате ИЗЦЯЛО - ПРЕЗ ЦЯЛОТО

ВРЕМЕ (*Галатяни 3:10*). Но никой не може да спазва закона, защото както Божията святост е неизмерима, така и спазването на Неговия закон е отвъд нашите възможности. Той ни отнема радостта, като ни кара да се вглеждаме в грешките си и да се съмняваме в делото на Христос, в силата на Духа и в осиновлението ни от нашия небесен Баща.

Когато църковните водачи насочат вниманието си изцяло върху изискванията на закона, те обременяват хората си със заповеди, които никой не може да изпълни. Вместо да дават отговор на проблеми, тези водачи, както фарисеите, създават нови правила, които да помогнат на хората да спазват закона на Бога. По този начин те поставят още по-голям товар върху раменете им - товар, с който никой не може да се справи.

В своята книга “Престъпление и наказание” Достоевски описва една сцена, в която главният герой, Расколников, кара каруцата си по един селски път. По едно време той минава покрай друга каруца, заседнала в калта от страни на пътя. Каруцарят биел коня си, карайки го да издърпа колата от калта. Конят обаче не можел да направи това, защото бил твърде уморен. Но каруцарят продължавал да го бие, мислейки, че това ще даде на коня нови сили, за да издърпа каруцата. Накрая каруцарят пребил животното до смърт.

Това правим и ние, седмица след седмица, ако само казваме на хората изискванията на закона, без да им показваме връзката с евангелието и начина, по който вярата в евангелието дава свобода, радост и сила да служим на Бога. Изпълнявайки чувството за вина като средство за мотивация, ние причиняваме “подчинение” без любов и “святост” без вяра.

В. Законът произвежда гордост.

Някои спазват закона по-добре от други. Това са хората с добри организационни навици и с добра самодисциплина. Често те са издигани като модел за християнски живот, но не заради техните изпълнени с любов сърца, а заради външното им подчинение на установените правила.

Може би и ти си един от тези, които се справят по-добре от другите. Чувстваш ли се по-духовен/а заради усилената си работа при спазването на закона? Ако е така, внимавай. Спазването на закона и добрите дела, особено когато са резултат от усилен труд и дисциплина, често идват заедно с един грозен страничен ефект: гордостта и самохвалството (*Ефесяни 2:8-9; Филипяни 3:4*). Човек, който спазва закона със собствени сили, често развива чувство на гордост заради постигнатото (*Римляни 2:23*). Гордостта е последното качество, което един угоден човек на Бога трябва да притежава (*Филипяни 2:1-11; Римляни 12:3*).

Ако Авраам беше праведен пред Бога заради своите дела, тогава той щеше да има за какво да се хвали (*Римляни 4:2*). Той нямаше с какво друго да отговори на Бога освен със сърце, изпълнено с благодарност за Божията добрина към него. По същия начин и духовният човек не се гордее с духовното си стоене, като че ли сам го е придобил чрез усърдна работа. Вместо това той може да се похвали с това, което Бог е направил за него (*1Коринтяни 1:29-31; Галатяни 6:14*).

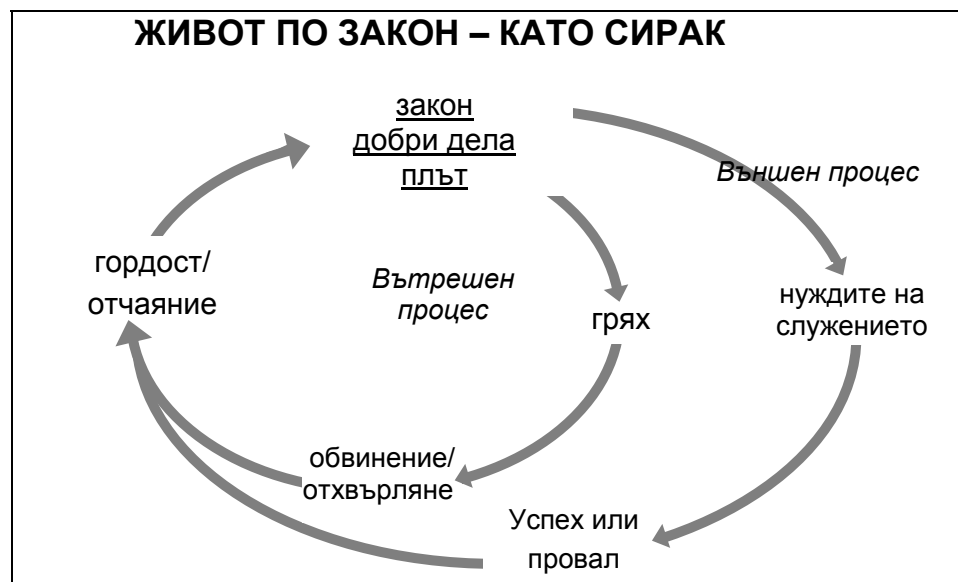
IV. ЖИВОТ ПО ЗАКОНА

Живот според закона (легализма) може да бъде описан като човек, който трябва да се подчинява на определени правила и наредби, за да получи награда от Бог. Следването на закона е важно. Със сигурност един свят или духовен човек спазва и почита закона. Друг въпрос е, ако спазва закона само за да получи награда.

За нещастие много хора не разбират закона и го използват като основа на взаимоотношенията си с Бога. В много църкви се поставя ударение върху изискванията на

закона. Всичко това се дължи на широко разпространеното разбиране, че законът може да ни направи святи. Създават се нови правила. Налагат се програми и ограничения, за да се постигне някакво външно подобие на святост. Всичко това се прави с надеждата, че спазването на тези закони и правила ще контролира нашите грехове и ще произведе святост в нас.

Следната диаграма представлява нашия живот според закона. Ако нашият живот се основава на закона, тогава, когато разберем греха в живота си, често реагираме като защитаваме себе си, обвинявайки другите или ситуацията, или като отхвърляме греха. Това ще доведе или до гордост, или до депресия, в зависимост от това как се справяме с греха си. Ако победим греха чрез нашите собствени усилия, тогава естественият резултат е гордост. Ако грехът ни победи, тогава изпадаме в депресия. И в двата случая нямаме радост. (Павловият въпрос в *Галатяни 4:5*: “*Какво стана с вашата радост?*”) Външно, когато се включваме в служение, ако това се мотивира от закона, тогава нашите усилия са същите. Резултатите отново са гордост заради успешното служение или отчаяние поради неуспеха.

Фигура 1: Живот по закон – като сирак

V. ДУХЪТ НИ ОСВОБОЖДАВА ОТ ЗАКОНА

Христовото дело на кръста промени всичко между небето и земята. Чрез Неговата смърт и възкресение Той покори греха и ни даде пребъдващия Свети Дух, Който е много по-голяма сила за живот.

В *Матей 5:17* Исус, обвинен за неуважение към старозаветния закон, прави следната забележка: “*Да не мислите, че съм дошъл да разруша закона или пророците; не съм дошъл да разруша, но да изпълня.*” Някои използват този стих, за да докажат, че Мойсеевият закон все още е в сила, по начина, по който беше в Стария завет. Думата “изпълнявам” на гръцки е “плерао”, което означава “изпълнявам”, като “довършвам”.

Забележете употребата на “плерао” в следните пасажии:

- ◆ “След като свърши (плерао) всичките Свои речи...” (*Лука 7:1*).
- ◆ “И като свърши (плерао) това...” (*Деяния 19:21*).
- ◆ “Но като се навършиха (плерао) две години...” (*Деяния 24:27*).

С други думи, *Матей 5:17* може да бъде преведен и така: “*Да не мислите, че съм дошъл да разруша закона и пророците; не съм дошъл да разруша, но да довърша.*”

И наистина точно това направи Исус - довърши закона, както показват и други ново-заветни пасажии.

- ◆ *“Но сега, като умряхме към това, което ни държеше, освободихме се от закона; тъй щото ние служим по нов дух, а не по старата буква” (Римляни 7:6).*
- ◆ *“Христос ни изкупи от проклетията на закона, като стана проклет за нас...” (Галатяни 3:13а).*
- ◆ *“Така, законът стана за нас детеводител, да ни доведе при Христа, за да се оправдаем чрез вяра. Но след идването на вярата не сме вече под детеводител” (Галатяни 3:24-25).*

Всички тези стихове показват, че Христос победи закона, освобождавайки ни от неговото осъждане. Той изпълни закона, като му се подчини изцяло. Като повярваме в Христос, законът вече не ни осъжда! Когато не успеем да го изпълним, не попадаме повече под неговото проклятие. Ние имаме пълната прошка и съвършената правда на Христос и вярата ни в Него изпълнява изискванията на закона към нас.

VI. ЖИВОТ В ДУХА И ВЯРА В ЕВАНГЕЛИЕТО

Ако законът не е нашият главен подход за взаимоотношение с Бога, тогава кой е? Сега, след като Христос ни освободи от закона, как израстваме в святост? Ако законът няма силата, която ние мислехме че има, какво тогава ще пази вярващите да не живеят като невярващи? Много християни живееха толкова дълго по плът и под закон, че е трудно за тях да разберат някакъв друг начин за растеж. Обаче има нов начин да живеем нашия християнски живот и ние трябва да се научим да го живеем по този нов начин, за да познаем истинската сила за служение в царството.

Нека отвърнем поглед от легализма и да видим, че Бог има милост към нас. За да разберем това, трябва да си припомним библейската аналогия, че Бог е нашият баща, а ние сме Неговите деца. Всяко дете, което има любящи родители, може да разбере това. Едно възлюбено дете не придобива любовта на родителите си чрез собствените си усилия. То е обичано, защото просто съществува. Когато детето не се подчинява или разочарова родителите си, то може да бъде наказано, но не е нужно да спечелва отново любовта на родителите си (блудния син). Независимо какво прави, то е обичано безусловно.

Като Божии деца ние имаме взаимоотношение с Него чрез **освобождаващата сила на евангелието, чрез пребъдващия Свети Дух**. Това получихме, когато бяхме осиновени (*Ефесяни 1:13, Галатяни 4:6. Римляни 8:14*). Живот в Духа и вяра в евангелието трябва да трансформират нашия духовен живот както и нашето служение.

A. Личен духовен растеж в Духа.

1. Духът ни дава вяра.

Ние трябва да сме послушни, но как? Точно този въпрос беше зададен веднъж на Исус: *“Какво да сторим, за да вършим Божиите дела?”* Отговорът, който Исус даде, беше прост: *“Да повярвате в Онзи, Който Ме е изпратил” (Йоан 6:28, 29)*. Тук виждаме, че нашата вяра е съществена за растежа ни в святост.

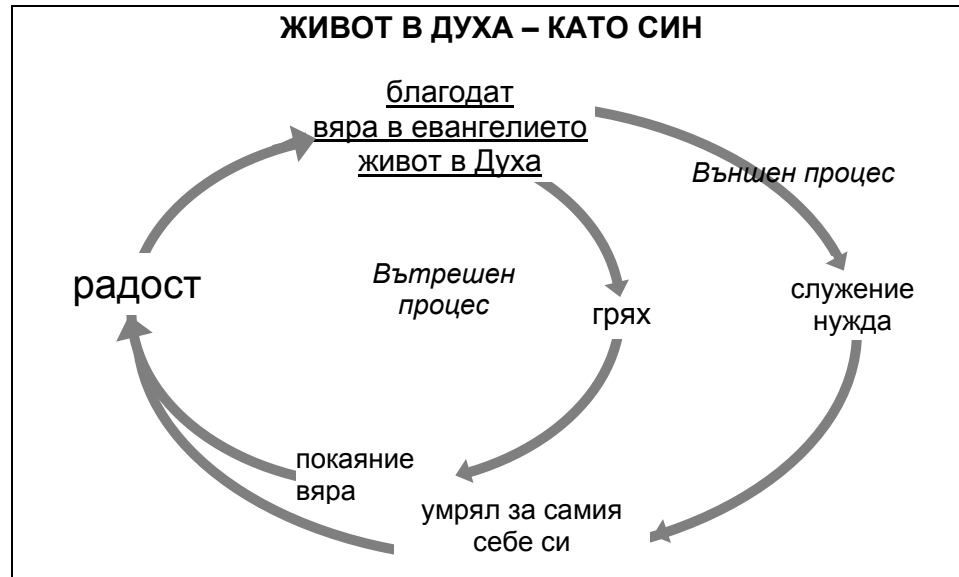
Апостол Павел хвърля повече светлина върху този нов начин на растеж в святост. В *Римляни 7:1-13* той описва служението *“по нов дух, а не по старата буква” (Римляни 7:6)*. Каква е разликата между тези два начина на живот? Нека да я разгледаме:

Новият начин на Духа	Старият начин на писания закон
Аз служа:	Аз служа:
От любов към Бога, знаейки какво е направил Христос за мен.	От страх, опитвайки са да угодя на Бога достатъчно, за да бъде приет.
Съзнавайки собствените си провали; поставям увереността си в Святия Дух.	Самоуверено, със собствени усилия.
Със сърцето си.	От робско задължение.
Свободен от осъждане и провал.	Дълбоко загрижен да успее, защото иначе ще бъде осъден.
С благодарност за Божията благодат.	С чувство за превъзходство, че "аз съм праведен", защото "спазвам закона".

В *Римляни 8:1-4* отново виждаме контраста между закона и Духа и ограниченията на закона. *"Понеже това, което не бе възможно за закона...Бог го извърши, като изпрати Сина Си..."* Законът не може да произведе святост в нас, защото нашата плът е безсилна да произведе святост. Законът е слаб, защото ние сме слаби. Но сега, всеки ден, имаме нещо ново поради живото присъствие на Духа в нас. Останалата част от *Римляни 8* обяснява по-пълно това. Понеже сме оправдани и имаме Духа, ние не сме вече сами и уплашени. Ние не сме вече сираци или роби (*стихове 15-17*). Поради тази увереност за нас няма вече нищо фатално. Вместо да гледаме на живота си като поредица от закони, които непрекъснато трябва да спазваме, ние можем да откриваме все нови и нови вълнуващи неща. Духът ни помага, когато сме слаби, и ни води всеки ден при откриването на тези неща. Христос е Царят, който проправя пътя, а Святия Дух ни помага при нашето вървене. Понякога Духът ще ни води в служение, понякога ще ни изявява нашия грях. Но поради нашия нов начин на мислене няма нищо, което да бъде толкова заплашително, че да не можем да уповаваме на Духа да ни помогне да преминем през него.

Да израстваш по новия начин на Духа, а не по старата буква, е нещо твърде различно. Само чрез вяра в евангелието ние можем да получим Духа, Който ни позволява да Му служим по този нов начин. Вижте думите на Павел към галатяните: *"Чрез дела, изисквани от закона ли получихте Духа, или чрез вяра в евангелското послание? Толкоз ли сте несмислени, че като почнахте в Духа, сега се усъвършенствувате в плът? ... Прочее, Тоя, Който ви дава Духа и върши велики дела между вас, чрез дела, изисквани от Закона да върши това, или чрез вяра в посланието" (Галатяни 3:2,3,5)?*

Живот в Духа е изобразен от диаграмата, която следва. Когато разберем греха си, ако сме мотивирани от Духа, ние се покаяваме и вярваме в Божията простителност. Това, разбира се, довежда радост. Външно ние откликваме на служението чрез саможертва и отново резултатът е радост.

Фигура 2: Живот в Духа – като син

2. Духът изявява нашия грях.

Както знаем, законът изявява греха ни, Духът също.

Както е показано от кръга, ако откликнем на Духа и се покаем, това довежда до радост. Белегът на истинското покаяние не е продължителната мъка, а истинската радост за Божията милост и кръвта на Исус, която ни измива. Работата на Духа е да ни върне кам евангелието.

Как знаем, че ходим в Духа? Един начин е да забележим как откликваме на нашия грях. Установяваме ли правила, или се опитваме по-силно с нашата плът? Ако е така, ние живеем според закона. Покайваме ли се, като признаваме нашата слабост, както и Божията сила да ни променя? Ако е така, тогава ходим по Дух.

Б. Духът ни води в служение.

1. Духът ни посочва възможности за служение.

Ако ходим по Дух, това е възможност да умрем за себе си и да приемем това, което Духът има за нас. Накрая ние имаме радост. Обаче ако живеем под закон и по плът, тогава възможностите за служение ще бъдат като натиск. Изпълнени сме със страх от провал. В зависимост от това как върви служението ни, ние или сме изпълнени с гордост, или сме изпаднали в депресия.

2. Духът ни дава нов подход за служение.

Служенето с вяра се отразява на нашия растеж в святост и на начина, по който се отнасяме към другите хора. Как трябва да предизвикваме промяна у другите? Как да работим, така че другите да растат в святост? Един пастор, мисионер в Кения, на име Джонни Лонг, пише: "Законът измества евангелието в нашия дом и на нас ни остава само един начин да променяме себе си и другите - да създаваме и налагаме правила и ограничения! Вместо да се осланяме на Святия Дух, ние разчитаме на вината, задължението и на грубата сила на волята да произведат тази промяна. Самоувереността ни обаче само наранява и наскърбява Святия Дух, така че нещата стават все по-лоши, а не по-добри! В това положение, където законът е цар, аз вярвам, че моите правила, моето поучение, моето старание да наложа Божия закон

ще промени тези несъвършени хора, с които съм принуден да живея. Аз искам да ги променя, за да бъдат приемливи за мен и за Бога (именно в този ред).”

Докато търсим промяна (към по-добро) в живота на тези, на които служим, има три важни въпроса, които трябва да си зададем:

- а. Каква е ЦЕЛТА на служенето към другите?

В КАКВО се надявам те да се променят? Резултатът от използването на закона за служението е външна проява, но не и сърдечно послушание. Пример: едно малко момче направило пакост и майка му го карала да седне, защото искала да поговори с него. “Седни долу, момче!” – заповядала тя. Той обаче останал прав. “Седни!” - настояла тя. Той все така стоял прав. “Владимире, ако не седнеш, ще взема пръчката и ще те набия!” - накрая го заплашила тя. Владимир седнал, но гледайки майка си право в очите, ѝ казал: “Сега външно може да седя, но вътрешно още съм прав.” Въпреки че момчето се подчинило, сърцето му все ще се бунтувало.

- б. Какъв ВИД СЛУЖЕНИЕ ще използвам, за да постигна целта си?

ПО КАКЪВ НАЧИН ще станат тези промени? Бог не създаде закона, за да промени човешкото сърце. Законът е по-скоро водач, който трябва да преведе човека през безсилното отчаяние, за да стигне до Исус Христос, Който може да го промени. Плътта ни отхвърля факта, че сме слаби. Затова се опитваме да променим поведението си, като създаваме и налагаме нови правила и съответни наказания. Най-голямата опасност, която ни дебне, е: законът може да промени държанието на хората, но не и тяхното сърце.

- в. Как мога аз самият да бъда МОДЕЛ за промяната, която търся?

Промяната в МЕН подтиква ли другите към промяна? Начинът, по който водим другите, ще им говори повече за нашата духовна зрялост, отколкото думите, които казваме. Водим ли другите чрез личния си пример, за да могат те да кажат: “Искам и аз да бъда такъв” - или се опитваме да ги променим, поставяйки високи изисквания пред тях (*1Петрово 5:3*)?

Нашият модел за служение е начинът, по който Бог, нашия Баща, служи на нас; по благодат. **Ако нашият живот и служение не надминат ограниченията на закона и не се фокусират върху освобождаващата сила на евангелието, чрез пребъдващия Свети Дух, то ще станем безполезни пътепоказатели. Докато посочваме посоката на хората, в която те трябва да вървят, ще се провалим във воденето им към жизненоважния източник, който ги подпомага при пътуването.**

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Виждате ли съществената разлика между закона и евангелието? Виждате ли разликата между това да служим “по нов дух, а не по старата буква”? Разбира се, и Божият закон има своето място. Той ни помага да разберем Божията святост, да видим собствената си греховност. Но също така законът е даден да ни доведе до Исус Христос. Това не прекъсва, когато станем християни, но е още една функция на закона - в живота на вярващия. Само ако очите ни са обърнати с вяра към Исус, ние можем да растем в познанието си на любовта, която ни кара да вървим в Духа.

Ако искаме да видим едно добро движение за основаване на църкви в нашата страна, ние трябва да поставим евангелието, а не закона на полагаемото му се

място в центъра. *“Защото буквата убива, а Духът оживотворява.”* Нека Бог да ни отвори очите, за да видим истинската си нужда от евангелието на Исус Христос и сърце да вярваме, че всичките ни нужди са вече посрещнати от Него.

ВЪПРОСИ ЗА РАЗМИСЪЛ, ОБОБЩЕНИЕ И ПРИЛОЖЕНИЕ

- ◆ Проповедите ви често ли са фокусирани върху закона, защото си мислите, че той дава сила на хората да се променят?
- ◆ Каква е целта на закона и на евангелието в живота на християнина?
- ◆ Защо законът е безсилен да произведе святост в нас?
- ◆ Как вярата в евангелието ни подпомага да живеем в пълнотата на Духа?
- ◆ Какво е легализъм? Мислите ли, че това е отричане на силата на евангелието и поставяне на доверието в закона? Защо?
- ◆ Какво означава, че *“не сме под закон” (Галатяни 5:18)*, след като все още трябва да пазим Божиите заповеди?

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Прочетете приложенията към този урок. Изразете писмено своето мнение за тези два материала. Какви коментари, критики или въпроси бихте искали да отправите?

Закон и буква срещу евангелие и Дух

МАРТИН ЛУТЕР

“Но сега, като умряхме към това, което ни държеше, освободихме се от закона; тъй щото ние служим по нов дух, а не по старата буква” (Римляни 7:6).

С тези две думи, “буква” и “дух”, Павел иска да покаже разликата между двата вида проповядване и говори на всички онези, които се хвалят като велики проповедници и като мощни в Духа. Той нарочно не нарича тези две доктрини с истинските им имена (закон и евангелие), но дава на всяка такава име, което е показателно за работата, която извършват. Той дава на евангелието славно име, наричайки го служител на Духа. После се обръща към закона с едно почти позорно име, сякаш би му отказал честта да го нарече “Божият закон и заповеди” – каквото той в действителност е. Но всъщност по-късно Павел признава, че законът е даден на Мойсей и на децата на Израел “във велика слава”.

Защо Павел говори за закона по този начин? Той призовава ли ни да отхвърлим и да не се подчиняваме на Божия закон? Непорочността и честността не са ли възхитителни, красиви и святи качества? Така е! В действителност Бог е заложил тези качества дълбоко в човешкото съзнание. Те са на почит във всяка книга, написана от човек, и за да избегне хаоса, светът трябва да се управлява от тях. Идеята на Павел тук е да събори претенциите и хвалбите на лъжливите проповедници и да ги научи правилно да разбират и видят силата на неговото проповядване на евангелието. Това, което Павел всъщност казва, е: Ако евреите се хвалят толкова много със закона на Мойсей - че са го получили от Бога, написан на две каменни плочи - и ако подобно на тях всички тези (в днешно време) учени и свети проповедници на закона се хвалят, че са направили и постигнали толкова много, какво струва всичко това в сравнение с проповядването на евангелието? Разбира се, може да е чудесно и добро поучение, но нищо повече! Това са само думи – думи на поучение, изговорени или написани, но върху същите тези думи лежи истинската заповед: *“Да възлюбиш Господа, твоя Бог, с цялото си сърце, с цялата си душа, с всичката си сила, и с всичкия си ум, и ближния си както себе си” (Лука 10:37).*

Няма как да заобиколим това! Въпреки всичките им думи за “спазване на закона”, след толкова време и след толкова усилия, не са постигнали нищо значително! Нищо, освен празни шушулки без грахови зърна и черупки без ядки, защото е невъзможно да изпълним закона без Христос! Човек може да сложи благочестива маска на лицето си заради своята репутация или заради някаква цел, или поради страх от наказание, но това все пак е само маска.

Защото ако не приемем Божията благодат в Христос, сърцето ни не може да се обърне към Бога, не може да Му се довери или да се наслаждава в Неговите заповеди, а е в състояние само да се противи! Човешката природа не обича да бъде потискана, а кой обича да бъде роб, окован във вериги! Ако човек трябва да се наведе и подложи главата си под брадвата на екзекутора или на жезъла и наказанието, волята му протестира и той още повече се бунтува срещу закона. Той може и да се подчини, но желанието на сърцето му е: “Ако само можех свободно да крада, да грабя, да бъда алчен и да следвам похотта си!” А когато някой е заловен от властите, той си мечтае да няма закон и да няма Бог! И така, за да ни покаже силата на евангелието, Павел го нарича *“управление на Духа”* - то променя нашите сърца много повече отколкото законът може. Евангелието води със себе си Святия Дух и преобразява сърцето. Защото ако един човек, преминал през терора и мъките от проповядването на закона, чуе това учение, той ще раз-

бере, че то не го потиска с нищо, което Бог иска от човека, но му говори за това, което Бог е направил за него! То сочи не към неговите собствени дела, но към Христовите и го кани да повярва и да бъде сигурен, че заради Своя Син Бог ще прости греховете му и ще го приеме като Свое дете!

Ако човек чуе и повярва в това послание, то веднага ще съживи сърцето му и ще му даде утеха. Тогава той няма повече да бяга от Бога, но ще се обърне към Него. И защото открива и усеща тази Божия благодат и милост, той е привлечен от Него. Започва искрено да вика към Него, да Го почита и да Го хвали като свой Бог. И колко е чудесно, с укрепването на тази вяра и утеха, нараства и любовта към Божите заповеди и копнежа за спазването им! Ето защо Бог иска Словото на евангелието да бъде винаги проповядвано, така че човешкото сърце да се събуди и да си спомни за Божията велика благодат и доброта! Когато това стане, Святият Дух става все по-силен и по-силен в него! Забележете, че всичко това не е резултат от силата на закона, действието на закона или пък човешката воля. Това е следствие от една нова и небесна сила, дадена от Святия Дух! Духът влага Христос и делата Му в сърцето и прави от това "истинска книга" - не книга с мастило и букви, а с истински живот и действие..." (2Коринтяни 3:2).

Можете ли сега да разграничите двата вида проповядване и да кажете защо Павел хвали проповядването на евангелието и го нарича "управлението на Духа", а закона нарича просто "буква"? Той го прави, за да направи безпочвени хвалбите на лъжливите апостоли и проповедници, които се основават на своя юдаизъм и на "послушанието" си на Мойсеевия закон. С възвишените си приказки те казаха на хората: "Нека този Павел си приказва каквото си поиска. В крайна сметка той не може да отхвърли Мойсей, който на планината Синай получи Божия закон, който е със сигурност Божията неотменима заповед, и трябва да се спазва, ако някой иска да се спаси.." По същия начин и в наше време католиците ... и сектите викат срещу нас: "Какво искаш да кажеш с всички тези приказки за вяра и Христос? Как това прави хората по-добри? Те трябва да вършат добри дела!" Трябва да се признае, че така представени нещата изглеждат доста правдиво, но когато ги погледнеш в светлината на едно по-проникновено изучаване, се вижда, че това са само кухи думи и празни приказки. Защото ако искаме да говорим за добри дела, вече имаме десетте заповеди. А на тези десет (както добре се знае) ние учим хората, без да им спестяваме каквото и да било! Още повече че това би било всичко необходимо, ако заповедите можеха да бъдат проповядвани по начин, който да осигури правилното им изпълняване! Но трудният въпрос тук е: Превръща ли се цялото това проповядване в практика, така че да не остане само празни думи или "букви", както Павел ги нарича?. Превръща ли се от букви в живот и дух? Що се отнася до проповядването, ние сме съгласни и никой не отрича, че десетте заповеди трябва да бъдат проповядвани и нещо повече, да бъдат пазени!

Но те не се пазят! Това е нашата болка. Затова е необходимо нещо повече от просто проповядване на закона, за да може човекът да разбере как да го спазва. Какво иначе ни ползва, че Мойсей и законът казват: "Ти трябва да правиш това; Бог изисква това от теб."

Да, скъпи мой Мойсей, чувам какво казваш; и без съмнение то е вярно и истинно. Но моля те, кажи ми откъде да намеря способностите да направя онова, което за съжаление не съм направил и не мога да направя. Не е лесно да броиш пари от празно портмоне или да пиеш от празна чаша.

Затова ако трябва да платя дълговете си и да утоля жаждата си, посъветвай ме, господине, как да придобия пълно портмоне и пълна чаша!

За тези неща разказвачите на празни приказки не могат да ни посъветват. Напротив, те дори продължават да пречат и измъчват хората със закона! Водят ги към падение, оставят ги в греховете им и ги правят за посмешище.

Източник: What Luthers Says: A practical In-Home Anthology for the Active Christian, Edited by Ewald M. Plass, Sections 2285, 2286, Concordia, St Louis, Missouri, 1959.

Покаянието като начин на живот

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е да помогне на ученика да разбере как фокусирането върху евангелието води до живот на покаяние и вяра. Евангелието трябва да изгради в нас една по-голяма свобода да бъдем честни пред Бога, така че да се чувстваме дълбоко съкрушени от греха ни (покаянието) и да осъзнаем своята нужда от благодатта. Евангелието също така трябва да създаде вяра в сърцата ни, чрез която можем напълно да се освободим от греха и изпитаме радостта от Божията милост и благодат.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да разбере, че живот, основан на Божията благодат, води до освобождаване от греха и до едно радостно пълно и посветено предаване на Господа;
- ◆ да променя начина си на живот, като расте в познаване на Бога, като се покаява за греховете си и открива истинските богатства на Божията благодат, скрити в Господ Исус;
- ◆ да бъде пример за покаяние в своята църква и служител на Божията благодат, която самия той изпитва.

☞ План на урока

- I. Въведение.
- II. Белези на истинското покаяние.
- III. Защо покаянието трябва да бъде начин на живот.
- IV. Благословенията на истинското покаяние.

☞ Напътствия към водещите

Използвайте лични и чути примери да покажете как покаянието повлия и задълбочи вашия личен духовен живот и как Бог почита тези, които се покаяват.

Покаянието като начин на живот

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Вече учихме за осиновлението ни от Бога и как това трябва да променя мисленето и живота ни като синове, а не като сираци. Нашето осиновление, довело до едно ново взаимоотношение с Бога, трябва да ни помогне да се фокусираме върху евангелието, а не върху закона. Така ще знаем не само това, което трябва да правим като християни, но и да бъдем мотивирани за израстване в святост. След това говорихме за живот по Духа и как той води до по-голяма святост, отколкото ако сме ограничени от живот по закона, защото Духът променя не само поведението, но и сърцата ни.

Тези истини насочват към нашето ново взаимоотношение с Бога, основано на благодат и водещо към живот на свобода и сила. Обикновено когато мислим за благодат, свобода и сила, ние се страхуваме за плода, който ще произлезе от това “освобождение”. Но ако правилно разберем какво означава живот по Божията благодат, този страх няма да съществува, а ще остане само насърчението да продължаваме да търсим такъв живот. Бог ни кани при дълбоките кладенци на Своята благодат и ние можем без страх да се приближим до Него в цялата Му святост. Бог знае, че честността и откритостта растат най-добре върху почвата на непроменящата се любов и това е, което Той ни предлага. По същия начин нарастващото познание на Христос и ползата от спасението, което Той ни даде, води до едно пълно и радостно предаване на всяко наше желание на Господа. Израилтяните вече доказаха, че законът и неговото проклятие не могат да принудят хората да се подчиняват на Бога. Затова Бог установи нов завет, в който Христос изпълни изцяло закона, за да можем да получим благодатта в пълнота, в който Бог създаде ново сърце в нас, така че грехът да не ни владее, но става стар презрян господар, когато растем в любов към Господа.

За да може да създаде новите ни сърца, Бог първо трябва да съкруши старите. Това става чрез покаянието при нашето спасение. Откриваме, че Бог продължава Своето дело на осветление, като съкрушава нашето сърце, за да ни даде ново. *Притчи 6:23* казва: “*Поучителните изобличения са път към живот.*” Тук откриваме Божия начин да ни наставлява, като насочва пътя на сърцето, отговарящо със смирение. Това не е просто пътя, въвеждащ ни в живота, който Бог ни предлага в Христа, но е начин на живот, който непрекъснато ни връща към Божията благодат, която отново и отново обновява сърцето ни.

Това е начинът на живот, който ще разгледаме днес. Ако искаме да предадем централната идея на днешния урок, бихме казали, че “покаянието е начинът на живот.” За да схванем какво е истинското покаяние и какъв е плодът, който то произвежда в живота ни, бих искал да ви помоля да прочетем *Псалом 51*. В него откриваме едно от най-изразителното описание на истинско покаяние. Това е изповедта на Давид, в която сърцето му се съкруши поради греха му. От псалома научаваме за белезите на искреното покаяние, причината то да бъде начин на живот и благословенията, получени впоследствие. Нека разгледаме всяко едно.

II. БЕЛЕЗИТЕ НА ИСТИНСКОТО ПОКАЯНИЕ

А. Признаване на греха.

Първо ние разбираме какво представлява покаянието и какви са белезите му. Първият от тях е смирено признаване на греховете ни.

Давид изповядва в 3 стих: *“Защото престъплението си аз признавам и грехът ми е винаги пред Тебе.”* Един от най-големите проблеми с греха е, че той заслепява и заблуждава сърцето. Давид живееше в тази заблуда почти година, преди пророк Натан да му се противопостави чрез една история. Но в момента, в който Натан изобличи Давид, Давид смирено призна: *“Аз съгреших.”*

В *Псалом 32* Давид си спомня за времето, когато е осъзнавал своя грях, но е отказвал да го признае (ст.3). Оттук виждаме съществената разлика между осъзнаване на греха и покаяние от греха. Той отказва да признае, че това, което е направил, е грешно. Понякога ние просто не виждаме греха си. Но и много често знаем, че сме съгрешили, а сърцето ни отказва да признае, че това, което сме направили, наистина е грешно. Измисляме си извинения, като *“той си беше заслужил това, което му направих”* или *“не можах да направя нищо, загубих контрол над себе си”*. Чрез такива извинения избягваме да се изправим лице в лице с греха си и да го признаем. Едно покаяно сърце вижда и признава извършения грях. То го признава и изповядва.

Б. Осъзнаване “греховността на греха”.

Вторият белег на едно покаяно сърце е, че то осъзнава какво наистина представлява греха. *“На Тебе, само на Тебе съгреших и пред Тебе сторих това зло...”* Очевидно Давид беше съгрешил и пред други хора, но покаяното сърце осъзнава, че най-голямата обида и вина са отправени към Бога, защото коренът на всеки грях е да поставим себе си над Бог. Грехът означава да хвърлим Бог в прахта и да седнем на Неговия трон. Истински покаяното сърце скърби поради такова арогантно отношение.

Пример: На християнски младежки лагер едно момче и едно момиче не устояли пред изкушението и установили сексуален контакт. Точно тогава ги видял съветникът на лагера. Двамата били много засрамени. Когато били отведени пред ръководителите на лагера, за да бъдат изпратени обратно у дома, момичето започнало да плаче неудържимо. След около десетина минути съветникът го попитал: *“Защо плачеш така? Защото бяхте заловени и защото се страхуваш какво ще кажат родителите ти ли? Или пък защото си осъзнала какво си направила пред Бога и сега съжالياваш, че си Го оскърбила?”* Момичето веднага спряло да плаче, защото осъзнала, че въобще не се била замислила, че беше съгрешила спрямо Бога.

За искрено покаяното сърце голямото разкаяние идва с осъзнаване на това какво представлява греха. Ние разбираме греховността на греха. Спрели сме да почитаме Бога и сме издигнали себе си над Него. Това е най-големият срам за човек, който знае, че Бог е неговият Създател и който познава необикновената любов на Христос. Въпреки че е наш Създател, Той смири себе си като умря на кръста, за да спаси недостойни създания като нас. Когато разбере невероятната Божия любов, каещият се човек е съкрушен от осъзнаването на факта, че е нарушил и оскърбил тази любов.

Това разкаяние ни кара да признаем пред Бога заедно с Давид: *“Ти си оправдан, когато говориш, и непорочен, когато съдиш.”* Каквото и да е Божието осъждение за моя грях, Той е оправдан, а аз заслужавам наказанието. Разбиранието, че заслужаваме Божието справедливо наказание, идва от покаяното сърце, което знае какво представлява греха.

Истинското покаяние вижда и признава греха. Също така то разбира греховността на греха, извършен пред Бога.

В. Съкрушеност поради греха.

Трето, истински покаяното сърце е съкрушено и разбито. *Стих 17* казва: *“Жертви на Бога са дух съкрушен; сърце съкрушено и разкаяно, Боже, Ти няма да презреш.”* Тук разбираме, че Бог не се радва на външните проявления, които могат да бъдат евтина имитация, която не отразява истинското отношение на сърцето. Израилтяните често принасяха жертви, без сърцата им истински да се покаят и Бог беше отблъснат от това външно представление (*Исаия 1:10-15*).

Съкрушеното и разкаяно сърце е разбито и съсипано. То не лети в облаците, пълно с гордост, но заема смирено мястото на грешника, съжалявайки за гордостта и за бунта, когато се е опитало да завземе мястото на Създателя, Който Е над всичко. Това е сърце, което е подчинено и разтопено пред мъката от провала да обичаме Този, който най-силно обича душите ни.

Г. Опасността от апатия и от собствено изкупление.

Сега вече всички ние знаем за борбите в нашите сърца. Грехът ни заблуждава. Ние ставаме негови роби и нашите външни прояви често не съдържат истинските желаниа на сърцето ни. Но нека сега, братя и сестри, да разберем, че както, от една страна е лесно да не осъзнаем “греховността” на греха, така и от друга страна, можем да превърнем покаянието си в опит да изкупим собствените си грехове, като се самонаказваме – например да кажем определена молитва няколко пъти; да се опитваме да се държим по-добре, за да затъпим чувството си на вина; да подаряваме неща на другите, с мисълта “да направя нещо добро, та Бог да ми прости”, и др. Да бъдем апатични към греха е да го омаловажим и да издигнем себе си повече, отколкото трябва. Но да се опитваме да заслужим прошката на Бога означава да не разберем истински огромната си нужда от Божията благодат и от Спасител, Който единствен може да плати огромната цена за нашия грях. Само Той може да ни даде праведност, която е приемлива в очите на един съвършено свят Бог.

Голямата опасност за “религиозния” човек е да презира апатията, но не и собственото си изкупване. Той предполага, че като страда за греха, това ще го направи приемлив пред Бога. Но всъщност отново принизява греха си, принизява Божията святост, принизява Христовата жертва на кръста, а въздига себе си.

Пример: Някой може да каже: “Аз не си налагам наказания, за да изкупя греховете си.” ...Наистина ли мислиш така? Колко дълго се измъчваш заради греха си и се самообвиняваш за нещо лошо, което си направил? Часове, дни? Чувстваш ли понякога, че Бог не може да ти прости, защото грехът ти е твърде голям? Опитваш ли се да направиш нещо в замяна на греха си, за да може Бог да те приеме? Това са форми на изкупване на греха, а не белег на истинско покаяние. Ако покаянието ти не произвежда “плода на покаянието”, може би това е, защото не си се покаял, а сам изкупваш греха си.

При истинското покаяние сърцето е разбито и смирено (принизено). Но често мъката ни кара да мислим твърде много за греха и за това, че сме недостойни, тогава покаянието ни се превръща в собствено изкупване. Следният съвет е много полезен: “За всеки поглед, който отправите към греха, отправете десет към Христос.” Това е добър съвет за нас – нашето покаяние не трябва да става самоналожено наказание, което довежда живота ни до мизерно съществуване, изпълнено със страдание за греховете ни.

Истинското покаяние е начин на живот, защото когато видим, че с нашия грях е свършено, това създава в нас едно ново сърце за Бога. Истинското покаяние е на-

чин на живот, защото нашето сърце е съкрушено и смирено, отново обичащо Бога. Но и истинското покаяние, както всичко друго на този свят, има своите уязвими места. Затова трябва да даваме на Божието Слово да ни води, за да не паднем в мрежата на нещо, което прилича на покаяние, но не принася плодовете му.

III. ЗАЩО ПОКАЯНИЕТО ТРЯБВА ДА БЪДЕ НАЧИН НА ЖИВОТ

А. Честното признаване на нашия истински проблем.

Идеята, че покаянието е начин на живот, изглежда странна за някои християни, защото е лесно да си помислим, че вече не сме, както Лутер казва, “истински, големи, закоравели” грешници. Но искам да обърна вниманието ви върху признанието на Давид след покаянието на сърцето му. Той казва в *стих 5*: “*Ето, родих се в нечестие; и в грех ме зачна майка ми.*” Това е едно ключово твърдение, което показва корена на греха, наследен от поколенията още след първия грех, извършен от Адам и Ева. Давид не дава богословски обяснения за първоначалния грех. Той по-скоро признава проблема си и не бихме сбъркали, ако вземем присърце неговата сериозна изповед.

Животът на покаяние е важна част от пътя на християнина с Господа, защото проблемът с греха е много истински и много дълбок. Дори и апостол Павел, след като вече познаваше Господа повече от 20 години, признава в *Римляни 7:15*: “*Защото не зная какво правя: понеже не върша това, което искам; но онова, което мразя, него върша.*” Грехът не може да бъде ограничен до изолирани случаи или примери за неправилни постъпки. Той е нещо много по-сложно-органична мрежа от непреодолим начин на мислене, вярване и поведение, дълбоко вкоренени в нашето отчуждение от Бога.”

Това показва истинския проблем, който имаме с греха, и оттам – нашата нужда от продължително, живо, истинско и съкрушаващо покаяние. Ако искаме да изпитаме дълбоко, продължително обновление в живота си, трябва преди всичко честно да признаем проблема с нашия грех. Грехът не е нещо изолирано. Той е като цяла мрежа, която се вплита дълбоко в нашето естество. Той е като принудително отношение, вярване и поведение, дълбоко вкоренено в нашето отчуждение от Бог. Затова, за всичко изброено, ние, като водачи, трябва да даваме главния пример за покаяние. Нашата църква трябва да ни чуе открито да признаваме греха си. И ако наистина разбираме какво Бог се опитва да ни каже, ако наистина растем в Божиата благодат, тогава по-често ще признаваме и изповядваме греховете си. Покаянието трябва да бъде начин на живот.

Б. Божието посвещение да работи в нас.

Само когато наистина разберем какъв е проблемът ни с греха, тогава можем да бъдем насърчени от *Псалом 51:6*: “*Ето, понеже желая искреност вътре в човека, научи ме на мъдрост в скришното на сърцето ми.*”

След като сърцето на Давид се покая за греха си, Бог му даде ново сърце, което да познава истината. Давид казва в *Псалом 32:2*: “*Блажен оня човек, в чийто дух няма измама.*” Бог отне измамата от сърцето на Давид и покаянието му беше плод на Божието дело.

Насърчете се от факта, че въпреки проблема ни с греха Бог работи за произвеждане на истина и мъдрост в нас. Затова ние трябва да отворим сърцата си пред Него и да Му позволим свободно да ни променя. Ние имаме нужда от Неговата помощ. Ако наистина желаете да ходите в истината, тогава ще ви приканя да се молите като Давид: “*Изпитай ме, Боже, и познай сърцето ми; опитай ме и познай мислите ми; и виж дали има в мене оскърбителен път, и води ме по вечния път*” (*Псалом 139:23-24*). Не е лесно да ходим със съкрушени сърца, но само чрез тази съкрушеност можем да ходим в истина и мъдрост.

IV. БЛАГОСЛОВЕНИЯТА НА ИСТИНСКОТО ПОКАЯНИЕ

И накрая ние виждаме благословенията за едно покаяно сърце. В останалата част от псалом Давид моли Бога да му отговори според любящата Си милост, за да му възвърне онова, което е имал, преди да съгреша: да преживее отново Божията милост (ст. 1), да бъде очистен от греха (ст. 2), да има радост (ст. 8, 12), грехът му да бъде заличен, така че Бог да не го вижда повече (ст. 9), да има праведен дух (ст. 10, 12), да познае присъствието на Бога (ст. 10) и да има Святия Дух (ст. 11).

Можем да сме сигурни, че Бог ще направи това за нас и че това са благословенията на покаянието, които са ни обещани, защото във *2Коринтяни 1:20* се казва: *“Понеже в Него е Да за всичките Божи обещания, колкото много и да са.”* Всичките обещания на Бога са за нас, които сме в Христос. Във всичките неща, за които Давид моли Бога да станат като резултат от покаянието му, ние намираме принципи и обещания, които ни убеждават, че Бог ще отговори на покаянието ни.

В *стих 17* Давид описва последното и най-голямото от тези благословения - Бог *“няма да презре сърце съкрушено и разкаяно”*. Ние може да се учудваме от факта, че Той винаги е доволен от нас, но Бог никога няма да обърне гръб на сърце, което се кае за греха си. Той се радва на такова сърце и ще го доведе близо до Себе Си.

Божията близост е най-голямата награда за един живот на покаяние. Исус казва на християнина в Лаодикийската църква, че ако се покае, Той ще влезе и ще вечеря с него, и той с Исус (*Откровение 3:14-20*). Това говори за интимността, която ще имаме, когато нашите сърца се покаят за греха и навлезем в едни по-задълбочени взаимоотношения с Бога. Това става, когато направим покаянието начин на живот.

ВЪПРОСИ ЗА РАЗМИСЪЛ, ОБОБЩЕНИЕ И ПРИЛОЖЕНИЕ

- ◆ Какво е истинското покаяние?
- ◆ Какви са опасностите за сърцето ни, след като видим греха си?
- ◆ Каква е разликата между покаяние и собствено изкупване на греховете? Дайте определения.
- ◆ Как можете да разберете, че покаянието се е превърнало в собствено изкупване на греха?
- ◆ Опишете благословенията, които Давид иска в *Псалом 51:1-2, 7-17*. Напишете препратката, която ни дава увереност, че благословенията са дадени на онези, които са в Христос.
- ◆ Чувствате ли, че Бог ви отхвърля, когато се каете за греха си? Защо усещате такова отблъскване?
- ◆ Мислите ли, че трябва да бъдете пример за каещ се човек в църквата ви? Защо “да” или защо “не”?

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Прочетете :

МЯСТОТО НА ГРЕШНИКА

от Стенли Воук

*‘Пред Тебе аз нищо не нося,
за кръста аз просто държа се.’*

Най-трудното нещо за всеки един е да заеме мястото на грешника. Всъщност това е толкова трудно, че много хора никога не го правят, а други, веднъж били там, не се опитват да се върнат отново, защото никой поначало не обича това място.

Но ако не отидем там, наистина не можем да познаем Христос и да опитаме сладостта на Божията прощаваща благодат. Ако го избягваме, все едно казваме, че нямаме грях и така заблуждаваме себе си.

Да заемем мястото на грешника

Мястото на грешника е там, където признаваме без извинения, че сме грешници. Може да признаем само един наш грях, като ревност или гордост, или нещо, което изглежда малко, но правейки това, заемаме отново мястото на грешника, дори и ако сме били християни от дълги години. Зад този грях Бог може да ни покаже неща, които са много по-сериозни, така че да признаем не един, но много грехове и осъзнаем грешната основа на нашата природа. Един човек веднъж признал, че е откраднал въже. Той го върнал, а на следващия ден довел и една крава и с нежелание признал, че тя е била на другия край на въжето! Когато заемем мястото на грешника, ние признаваме истината за себе си - цялата истина.

Мястото на грешника е там, където приемаме обвиненията. Спираме да се извиняваме и да казваме: "Всъщност не бях на себе си, когато извърших това." Вместо това навеждаме глава и казваме: "Да, Господи, това бях аз; аз всъщност съм такъв." И вече не обвиняваме нервите си, обстоятелствата или другите хора. Ако някой, дори и неучтиво, ни посочи нещо грешно, което сме извършили, ние не се караме и не се оправдаваме, и не се опитваме да обясним всичко. Дори признаваме пред този, който ни критикува, че ако наистина ни познаваше, щеше да открие много повече неща, заслужаващи критика. Така спестяваме много време и нерви, заемайки мястото на грешника. Нещата в църквите наистина биха изглеждали по много по-различен начин, ако членовете им се срещаха по-често на това място.

Това е мястото, което Давид зае когато след Натановото изобличение наведе глава и каза: "Аз съгреших." Тук Йов спря и извика: "Ето, аз съм нищожен", а Исая каза: "Горко ми, защото загинах." Тук бирникът каза: "Господи, бъди милостив към мене, грешника". Тук Петър падна пред нозете на Исус и каза: "Иди си от мене, Господи, защото съм грешен човек." На това място блудният син призна: "Татко, аз съгреших и не съм вече достоен." Павел често коленичеше на мястото на грешника, а много други светии са го напоявали със сълзи. Ако още не сме дошли там, тогава още не сме познали Бога (*2Царе 12:13; Псалом 51:4; Йов 40:4; Исая 6:5; Лука 18:13; Лука 5:8; Лука 15:18*).

Ние не обичаме да заемаме мястото на грешника, защото то е най-смириващо за нашата гордост. Веднъж сънувах странен сън. Моята гордост беше наранена заради един дребен скандал вкъщи и си легнах с натежало сърце. В съня си бях някъде много нависоко, а семейството ми ме викаше да слеза на земята. Не знаех как да го направя, защото не видях едно дърво, което протягаше клоните си, като че ли ме канеше да стъпя на тях и да слеза на земята. Но се страхувах да не се нараня и затова останах на удобното място горе, самотен, горд и студен. Когато се събудих, осъзнах, че дървото е кръстът на Исус и когато дойдох при него с покаяние, аз отново намерих мир и общение. Аз се страхувах да не се нараня! Ето защо не заемаме мястото на грешника. Ние се страхуваме да нараним гордостта си и затова се борим, спорим, обвиняваме другите, извиняваме се, всъщност правим всичко възможно да не заемем мястото на грешника, където Бог ни чака, за да ни прости и освободи.

Защо избягваме мястото на грешника

Често избягваме това място, защото не искаме да наречем греха "грях". Ние говорим за неуспехи, за провали, за слабости, за невъзможност, за неспособност, за грешки и за

всичко друго, но не и за грях. Дори и да наречем бялото черно, то пак ще си остане бяло и както и да наречем греха, той все ще бъде зло пред Бога. Проблемът е, че вместо да вземем Божиите определения, ние измисляме наши собствени. В Писанията "грях" е всичко, което не донася слава на Бога, което не води към морално усъвършенстване или което противоречи на Божията воля, всичко, което е изкривяване на Божията правда, било то в мотиви, желаниа, инстинкти, мисли, навици, погледи, думи, дела, реакции или взаимоотношения. Дори и ако е направено неволно или без осъзнаване, то пак е грях и да го наречем нещо друго, което не изисква покаяние и прощение, е да бягаме от мястото на грешника.

Ние можем да спрем да виждаме греха като грях. Може би сме активни хора, които нямат време да се занимават с такива обикновени неща. Имаме нашите програми и планове за изпълнение. Също както Нееман ние сме заети да печелим оваците, криейки недъзите си. Ние свикваме съвещания, сформираме комитети, заемаме се с работи, даваме пари тук и там, всъщност правим всичко друго, но не признаваме, че сме духовно сакати и че имаме нужда като другите, да бъдем умити и да сме чисти. Ние сме онези хора във времето на *Еремия 8:6*, които се впуснаха в битките като коне, но никога не спираха да се покаят или да кажат: "Какво направих?" Ние сме толкова заети - дори твърде заети да застанем на мястото на грешника.

Можем да избягаме от това място, заемайки ролята на коригиращи. С нашите безупречни доктрини ние сме евангелски експерти, с ясно виждане за богословието. Ние обичаме да поправяме, но не и да бъдем коригирани. Също както фарисеите в древните времена ние се държим далече от мястото на грешника, като поставяме други там. Имаме толкова много знание, че не остава място за съкрушеното и разкаяно сърце. Но дори и Хенри Мартин (един от най-големите преводачи на Библията за Централна Азия, Индия), въпреки че е бил голям светец, е записал в своя дневник: "Аз обещавам никога да не коригирам другите, освен ако за това по същото време не почувствам необяснимо влечение от сърцето!" Той е разбрал, че трябва да заеме мястото на грешника.

Може да избягваме това място, като превърнем сигурността си в Христос в извинение, за да не се покаем. Уверени сме в спасението си, но някак вече не се чувстваме виновни за своя грях. Ставаме като малкото момче, което, когато го изпратили да си измие ръцете, се върнало малко по-късно с голяма усмивка и казало: "Толкова много се мих, че никога повече няма да има нужда да се мия."

Вечната сигурност в Христос е една велика и голяма истина. Чрез вяра ние сме синове на Бога и граждани на небето. Но все още сме, и винаги ще бъдем грешници. Все още имаме нужда да се омием в "*извора за грях и за нечистота*" (*Захария 13:1*). Благодатта никога няма да ни доведе до грях, но винаги ще ни осъжда за греха, а грях, изявен по този начин, винаги ще ни връща обратно към благодатта.

Възможно е да избягваме мястото на грешника, като приложим погрешно кръвта на Исус, говорейки за нея като за "покриваща" или "предпазваща", както беше кръвта на жертвеното агне на Пасхата. Жертвата на Христос на Голгота обаче беше за грях. Тя е очистираща, а не само предпазваща. И ако ние имаме нужда от нея, то е защото сме грешници, идващи за очистване, а не безгрешни хора, които искат единствено да бъдат предпазени от злото навън. Когато говорим за кръвта само като такава, която ни предпазва, ние избягваме мястото на грешника.

Един от учениците на Спърджън веднъж проповядвал пред него за "Божиео всеоръжие". Той бил находчив млад човек и драматизирал посланието си, като слагал въоръжението част по част пред себе си и накрая, когато замахнал с "меча на Духа" и извикал победоносно: "Къде е сега сатана?", при което Спърджън се изправил и казал: "Млади човече, той е в това оръжие!" Трябва да внимаваме да не допуснем сатана в нас, избягвайки мястото на грешника. Нашите сърца много се заблуждават и биха сложили каквато и да е маска само и само да скрият истинската си природа. Отвъд духовната ни фра-

зеология и църковна репутация ние не сме нищо друго освен бедни грешници, които имат нужда всеки ден да бъдат очиствани в кръвта на Исуса.

Да намерим благодат в мястото на грешника

Не е ли странно, че мястото, което ние, грешниците, избягваме, е същото място, което Спасителят зае? Наистина, ако Той беше Божий Син, щеше да свали Себе си от кръста! От Него бихме очаквали чудеса, мощни проповеди, дори възкресения, но не и кръщение в Йордан пред публика и блудници или разпъване редом с убийците и крадците! Но Той дойде там, защото от вечността Му беше определено да застане на това място.

Там, на същото ниво, един грешник го срещна същия ден. И за разлика от своя другар, който умря, обвинявайки другите и проклинайки Бога, този умиращ крадец призна греха си и намери прошка. Мирът и раят дойдоха при него, когато зае мястото на грешника и намери там сам Исус. Това е парадоксът на благодатта. Всеки, който настоява, че е прав, ще бъде обявен за съгрешил, а всеки, който признае себе си за грешен, ще бъде праведен. Божията праведност се дава само на тези, които застават на мястото на грешника.

Тук и само тук е мястото на истинския мир, защото тук търсенето ни престава и ние намираме нашия Бог. Тук намираме покой за сърцето си. Тук оставяме настрана всяка преструвка и признаваме истинската си същност. Тук идваме при Исус, за да бъдем очистени от скъпоценната Му кръв. Тук Светият Дух ни изпълва и намираме святост. Тук са изворите на съживлението. Тук е мястото, където цялата църква трябва да идва отново и отново. Това е място на истина, благодат и свобода - мястото на грешника. Кога за последен път си бил там? Всъщност, сега там ли си?

Евангелизиране

Евангелизиране чрез изграждане на приятелство

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е да подчертае важността и нуждата от изграждане на приятелства с невярващи. Така те ще имат възможност да видят евангелието на практика и да откликнат положително.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да разбира влиянието на себеотрицателното приятелство за евангелизирането;
- ◆ да разбира цената и ползата от приятелството с невярващи и отбягването им като приятели;
- ◆ да вземе решение да изгражда приятелство с невярващите заради Божието царство.

☞ План на урока

- I. Въведение.
- II. Сприятеляване с нехристияни.
- III. Христовото приятелство.
- IV. Пресмятане на цената.
- V. Опитности.

☞ Напътствия към водещите

- ◆ Този урок е последният от частта “Евангелизиране”. В урока се подчертава влиянието на ключови пасажии от Писанията, които говорят за нашите взаимоотношения с погиналите. Важно е да предоставите достатъчно време на участниците да схванат стойността на *Лука 15 глава* и нейното съвременно приложение. Дайте им възможност да разгледат главата самостоятелно. Не бързайте да им дадете отговори на поставените въпроси.
- ◆ Отделете време да се запознаете добре с използваните библейски текстове в урока.
- ◆ Вашата ревност за достигането на погиналите трябва да бъде практична. Как бяхте достигнат/а вие? Как чрез своето приятелство сте успели да доведете някого при Христос?

Евангелизиране чрез изграждане на приятелство “НИКОЙ НЯМА ПО-ГОЛЯМА ЛЮБОВ”

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ! Този урок може да промени вашия живот. Ако разберете и приложите на практика неговото послание, вашето служение може да стане неизмеримо по-богато, по-пълноценно и да ви донесе по-голямо удовлетворение. Ако успеете да приложите изложеното в този урок, рискувате да бъдете погрешно разбран от своите приятели християни. Рискувате да ви лепнат етикета "Приятел на грешниците". Рискувате да бъдете осквернен/а от света. Рискувате да се държите както своя Спасител, Исус Христос.

За да видите едно движение за основаване на нови църкви развито в нашата страна, трябва да се провеждат значими евангелизации. Трябва да дадете стратегически приоритет на достигането на неспасените... хора със своя индивидуалност и свои проблеми. Приятелството изгражда вяра, вярата изгражда църкви, а църквите достигат света!

Продължете нататък внимателно, но с вяра.

II. СПРИЯТЕЛЯВАНЕ С НЕХРИСТИЯНИ

A. Три притчи: една истина - Лука 15 глава.

Тези притчи бяха казани, за да покажат явният интерес на Исус към погиналите и топлото Му отношение към тях. В този пасаж намираме религиозни хора, които не споделяха Неговата ревност към погиналите. Намираме и искрена загриженост, неочаквано постоянство и голяма радост. Във всяка една от притчите отделни хора полагат значителни усилия да намерят и възстановят това, което бяха загубили. Исус заключава, че ако големите усилия са подходящи за намирането на монети и животни, защо тогава да не са подходящи за намирането на духовно погиналите.

Прочетете Лука 15:1-32.

B. Какво можем да научим от притчите?

- ◆ Как реагираха фарисеите и законоучителите, когато забелязаха топлото отношение на Исус към погиналите?
- ◆ Върху какво е наблегнато – върху запазването на това, което е сигурно, или върху възстановяването на това, което е загубено?
- ◆ Кой полага усилия в търсенето на погиналите?
- ◆ Кой се радва за възстановяването (спасението) на погиналите?
- ◆ Кой се оплаква за положените усилия?
- ◆ За какво беше Исус повече загрижен? За одобрението на религиозните хора или за спасението на погиналите?

- ◆ Можете ли да видите себе си в притчата за блудния син? На кого приличате най-много? На кого желаете да приличате?
- ◆ Какво е преобладаващото отношение към достигането на погиналите в църквите ни? На кого приличат повече църквите ни - на бащата или на по-стария син? Готови ли сте да промените становището си, ако е необходимо, за да се сприятелите и достигнете погиналите?
- ◆ Какви усилия трябва да положите, за да достигнете невярващите в областта, където живеете?

III. ХРИСОВОТО ПРИЯТЕЛСТВО

Исус не разказваше просто истории. Той подкрепяше казаните притчи, като предлагаше Своето искрено приятелство на нуждаещите се. Писанията ни говорят за характера на Исусовото приятелство.

A. Римляни 5:6-8.

"Понеже, когато ние бяхме още немощни, на надлежното време Христос умря за нечестивите. Защото едва ли ще се намери някой да умре даже за праведен човек; (при все че е възможно да дръзне някой да умре за благия); но Бог препоръчва Своята към нас любов в това, че, когато още бяхме грешници, Христос умря за нас."

Б. Йоан 15:13.

"Никой няма по-голяма любов от това щото да даде живота си за приятелите си."

В. Марк 10:45.

"Защото наистина Човешкият Син не дойде да Му служат, но да служи и да даде живота Си откуп за мнозина."

На какво наблягат тези стихове? Какви доказателства даде Христос за Своето приятелство? Как можем по убедителен начин да изразим приятелство и любов към хората извън Христовото тяло?

IV. ПРЕСМЯТАНЕ НА ЦЕНАТА

A. Цената на приятелството с нехристиянин.

1. Ще ви струва време.
2. Може да загубите доброто си име ("приятел на грешниците").
3. Ще изпитате силна мъка и болка.
4. Ще се чувствате неудобно.

Б. Ползата от приятелството с невярващите.

1. Печелите един приятел; човек, който гледа на света от друга гледна точка.
2. Печелите една възможност да споделяте евангелието не само с новия си приятел, но и с неговите близки и потенциално с техните.
3. Печелите посредник, който ще се застъпва пред невярващите за вярата ви.
4. Печелите надеждата, че ще имате нови братя и сестри в Христос, бъдещи съработници за достигането с благовестието до целия народ.

В. Цената на неприятеливането с невярващите.

1. Не печелите нов приятел; оставайте затворен в своята християнска субкултура, която е изолирана от голяма част от обществото. Губите добрата възможност да погледнете света от друга гледна точка.
2. Губите възможността да споделите евангелието с по-голяма група хора. В общението ви липсва радостта на новия обръщеник.
3. Не печелите застъпник сред невярващите за вярата си. Вярата ви става погрешно разбрана и подозрителна.
4. Нямайте надежда, че ще имате нови братя и сестри в Христос, нови помощници в служението.

Г. Ползата от неприятеливането с невярващите

1. Ще спестите време, пари, неудобни ситуации, ще запазите доброто си име.
2. Не рискувате да се срещнете със света, което би могло да ви оскверни или пък укрепи, ако устоите чрез вяра.
3. Ще си спестите мъка и болка тук и сега. Но когато застанете пред Христос и видите осъдените да прекарат вечността в ада, тогава, приятели, ще изпитате както голяма мъка, така и болка.

Прочетете *Езекил 3:16-21*.

V. ОПИТНОСТИ

Нека водещият и участниците в семинара споделят илюстрации и примери от живота си относно важността на **приятелството** в евангелизирането.

ВЪПРОСИ ЗА РАЗМИСЪЛ, ОБОБЩЕНИЕ И ПРИЛОЖЕНИЕ

- ◆ Как мога да възстановя взаимоотношения с невярващите в средата, в която живея?
- ◆ Как мога да се сприятеля с тях?
- ◆ Кога Господ може да ми даде възможност да се сприятеля с невярващи?
- ◆ Готов ли съм да пресметна цената и да пристъпя навън, за да достигна невярващи, които досега не съм достигнал с моето благовестие?
- ◆ Какво ще стане с движението за основаване на нови църкви, ако ревностното непрестанно евангелизиране рухне?
- ◆ Джим Елиът, мисионер, загинал мъченически сред племето Аука в Еквадор, веднъж писа: "Не е глупак този, който дава това, което не може да задържи, за да придобие това, което не може да загуби." Прав ли е Джим Елиът? Какво ни казват неговите думи за спечелването на погиналите за Христос?

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

- ◆ Молете се Бог да ви срещне с невярващи. Искайте дръзновение да използвате възможностите, които Той ви дава. Молете се за прозрение, за да можете да ги забележите.
- ◆ Готов ли съм да пресметна цената и с вяра да потърся приятелството на петима невярващи през този месец, за да ги спечеля след време за Христос?
- ◆ Уловете мига! Бъдете приятел и спечелете своите приятели за Христос! Включете ги в библейските изучавания, в общението на вярващите, в служението. Направете ги част от екипа!

Молитва

МОЛИТВА

УРОК **5**

Молитва и пост

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ **Въведение**

☞ **Цел на урока**

Целта на този урок е да насочи отново вниманието ни върху значението на молитвата и поста за основаването на нови църкви.

☞ **Очаквани резултати**

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да познава библейското учение относно молитвата и поста;
- ◆ да бъде силен в Господа и в силата на Неговото могъщество;
- ◆ да се моли и пости за успех в основаването на нови църкви.

☞ **План на урока**

- I. Въведение.
- II. Същността на молитвата.
- III. Ролята на поста.

МОЛИТВА

УРОК **5**

Молитва и пост

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Тъй като основателите на църкви имат много работа за основаването на една нова църква, те лесно могат да пренебрегнат духовното си състояние. Духовната работа може да бъде свършена плътски. Обезсърчението идва, когато желаните резултати не са на лице. В такъв момент основателят на нови църкви трябва да спре и разгледа отново значението на молитвата и поста.

II. СЪЩНОСТТА НА МОЛИТВАТА

Бог ни се е разкрил като всезнаещ - Той знае всичко. Също така Бог е всемогъщ - Той може да направи всичко. Защо тогава трябва да се молим? Ако нещо е по Неговата воля, няма ли Той просто да го направи? Или ако ние не се молим, това пречи ли по някакъв начин на всемогъщия Бог да действа?

A. Няколко примери от Библията относно същността на молитвата.

1. Примери от Стария завет.

- ♦ *Изход 3:7-8.* Израилтяните бяха роби в Египет. Бог се яви на Мойсей и каза: "... чух вика им... познах неволите им. И слязох, за да ги избавя..."
- ♦ *Изход 32:7-14.* Израел се бе отвърнал от Бога и бе направил златно теле, на което да се покланя. Бог каза на Мойсей: "... сега, прочее, остави Ме, за да пламне гневът Ми против тях и да ги изтребя; а тебе ще направя велик народ." Но Мойсей се помоли на Господа, като Му напомни за Неговите обещания. "Тогаваше Господ се разкая за злото, което бе казал, че ще направи на хората Си."
- ♦ *2 Летописи 7 глава.* Когато завърши строежа на храма, Соломон се помоли, като го посвети на Бога. Той отговори, като изпрати огън от небето, който погълна всеизгарянето и жертвата. Божията слава изпълни храма. Той каза на Соломон: "Чух молитвата ти и избрах това място да Ми бъде дом за жертви." След това Бог обеща: "Ако... хората Ми, които се наричат с Моето име, смирят себе си, та се помолят и потърсят лицето Ми, и се върнат от нечестивите си пътища, тогава ще послушам от небето, ще простя греха им и ще изцеля земята им. Сега очите Ми ще бъдат отворени и ушите Ми внимателни към молитвата, която се принася на това място."

Изглежда, че Бог чака Своя народ да се моли.

2. Примери от Новия завет.

Яков 5:13-18 говори за молитвата с вяра и за изповедта на греховете. Яков казва: "Голяма сила има усърдната молитва на праведния."

Той продължава с примера за Илия, който се помоли да не вали дъжд в продължение на три години и половина и Бог отговори, като задържа дъжда. След това той се помоли за дъжд и Бог го изпрати.

3. Примерът и учението на Исус.

- ◆ *Лука 5:15-16.* Сред много нужди Той се оттегляше в пустинята, за да се моли.
- ◆ *Лука 6:12.* Непосредствено преди да вземе важно решение, *"Исус излезе на бърдото да се помоли и прекара цяла нощ в молитва към Бога."*
- ◆ *Лука 9:18.* *"И когато Той се молеше насаме..."*
- ◆ *Лука 10:21.* *"В същия час Исус се зарадва чрез Духа" и се помоли на Отца.*
- ◆ *Матей 26:36-44.* Пред приближаващата смърт Исус се помоли в Своето огромно страдание: *"Отче Мой, ако е възможно, нека Ме отмине тази чаша; не обаче, както Аз искам, но както Ти искаш."*
Втория път каза: *"Отче Мой, ако НЕ е възможно да Ме отмине това, без да го пия, нека бъде Твоята воля."*
Третия път, когато се помоли, *"каза пак същите думи"*.
- ◆ *Матей 7:7.* Веднъж, когато поучава Своите ученици, Исус им казва: *"Искайте, и ще ви се даде; търсете, и ще намерите; хлопайте, и ще ви се отвори."*

Сякаш тези стихове ни казват, че има връзка между това, което става на небето, и молитвите ни на земята.

Б. Няколко заключителни думи относно същността на молитвата.

Бог може да направи всичко, което желае, но сякаш Той е решил да чака, да отложи изпълнението на волята Си, докато Неговите хора изразят съгласието си в молитва.

Бог уважава волята на човека и желае той да я упражни в единство с Неговата воля, противейки се на волята на сатана. Молитвата е изразът на нашето желание за Божията воля. Молитвата не е средство да се борим с Бога и да Го убедим или заставим да промени решението Си, за да ни угоди; по-скоро тя е средство да познаем Неговата воля и да Му предадем своята.

III. РОЛЯТА НА ПОСТА

Постът е нарочно въздържане от определена или всякаква храна с духовна цел. Също така понякога можем да се оттегляме от своята работа и от общението с приятели за известно време, за да се отдадем по-пълно на общение с Господа... за да Търсим Него и Неговата воля.

Постът не е заповед. Затова не трябва да караме този, който има здравословни проблеми, или по някаква друга причина не може да пости, да се чувства виновен.

В някои култури и религии постът е ритуал или традиция. Целта на библейския пост е да съсредоточи цялото внимание на човека върху Господа. Никога не трябва да гледаме на поста просто като на ритуал.

А. Примерът и учението на Христос.

Исус показва, че постът беше важна част от Неговия молитвен живот. Той дори говореше на учениците Си относно него.

В контекста на поучението си за молитвата Христос два пъти спомена поста: "А когато постите не бивайте... като лицемерите..." (*Матей 6:16-17*). Забележете, че Той не каза "ако", сякаш това бе нещо, което учениците евентуално биха правили, но каза "когато".

Б. Примерът на Ранната църква.

В книгата *Деяния на апостолите* виждаме как молитвата, постът и растежът на църквата вървят заедно. Докато църквата се облягаше на Господа, евангелието напредваше.

- ◆ *Деяния 13:2*. Като служеха (се молеха) на Господа и постеха, Святият Дух им даде напътствие и водителство. Разрастването на служението на Павел и на Църквата в Мала Азия и Европа започна с молитва и пост.
- ◆ *Деяния 14:23*. Павел се моли и пости във **всяка църква**, когато избираха и поставяха водачи.

В. Естеството на поста.

Христос учеше, че за да получим отговор от небето, трябва да искаме, търсим и хлопаме (*Матей 7:7*). Всяка от тези думи говори за дълбоко усърдие. Решението да постим разкрива копнеж или постоянен товар в сърцето ни, който е по-голям от желанието ни за физическа храна.

Подбуждението за пост има две страни. Вярващият търси усърдно Бога, за да бъде укрепен духовно и за да се разраства Божието царство.

Г. Заключение.

Чрез примера и наставлението на нашия Господ, а също така и на Ранната църква, виждаме че постът е жизнено важна страна на молитвата.

ВЪПРОСИ ЗА РАЗМИСЪЛ, ОБОБЩЕНИЕ И ПРИЛОЖЕНИЕ

Някога прекарвали ли сте време в молитва и пост? Каква беше вашата опитност? Усетихте ли духовно укрепване или видяхте ли Бог да отговаря на ваша молитва по специфичен начин?

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Прочетете *Матей 6:16-18*.

- ◆ Опишете как изглеждаха "лицемерите", когато постеха. Защо правеха това?
- ◆ Опишете как трябва да изглежда човек, когато пости.
- ◆ Как можем да попречим на поста да се превърне в ритуал?

Планирайте как да постите. По-долу са изброени няколко начина, по които християните постят. Може би бихте последвали някой от тях, но формата зависи от вас.

- ◆ Въздържане от определена храна и напитки за определено време.
- ◆ Въздържане от всякаква храна, но приемане на сокове и други течности за определено време.
- ◆ Въздържане от определена, но не от всякаква храна за определено време.
- ◆ Определете един ден от седмицата или месеца, през който ще постите.
- ◆ Направете списък от конкретни неща, за които ще се молите по време на поста.

- ◆ Отидете на място, където можете да бъдете сам, и прекарайте време в пост и молитва.

БИБЛИОГРАФИЯ

Duewel, Wesley L., *Touching the World Through Prayer*. Coral Gables, FL, World Team, 1986.

Eastman, Dick. *No Easy Road*. Grand Rapids, MI, 1971.

Piper, John. *Hunger for God*.

Молитвен концерт

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е да научи основателите на църкви в Централна и Източна Европа да имат обща молитва един за друг.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да знае как да използва библейските молитви като модел за своята молитва;
- ◆ да се укрепи чрез молитвите на другите;
- ◆ да се моли не само за основателите на църкви в нашата страна, но и в другите страни.

☞ План на урока

Концерт на хваление и молитва, въз основа на *Колосяни 1:3-14*.

☞ Напътствия към водещите

Водете участниците в семинара в молитва, като използвате думите на Павел в *Колосяни 1:3-14*, като се стремите времето за напътствия да е максимално кратко, за да отделите повече време за молитва. В *стих 6* предлагам да се молят за основателите на църкви в Албания, Чехия, Естония, Унгария, Румъния, Русия, Словакия, Сърбия и Украйна, които също изучават тези материали и имат същото виждане.

Молитвен концерт

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Един от най-добрите начини да се молим е като използваме библейските модели. В този молитвен концерт следвайте молитвата на апостол Павел, дадена ни в *Колосяни 1:3-14*, като пример за хваление, поклонение и молитва.

II. БЛАГОДАРЕТЕ НА ОТЦА

Прочетете заедно *стихове 3-5*: “*Благодарим на Бога, Отец на нашия Господ Исус Христос, (като се молим винаги за вас, понеже чухме за вашата вяра в Христа Исуса и за любовта ви към всички светии), по причина на онова, за което се надяваме, което се пази за вас на небесата, за което сте чули от по-напред в истинското слово на благовестието, което дойде до вас.*”

Благодарете на Отца за светиите:

...в това обучение (конкретно, по име);

...в църквата ви;

...в живота ви: за тези, които имат духовно влияние върху вас.

Благодарете на Отца:

...за любовта, която ви е показал;

...за вярата, която ви е дал;

...за надеждата, която имате в този свят без надежда;

...за благата вест, която дойде до вас.

(Бъдете конкретни: благодарете Му и Го хвалете за определени неща, чрез които Той е изявил Своята любов към вас.)

III. МОЛЕТЕ СЕ БЛАГАТА ВЕСТ ДА БЪДЕ ЧУТА ПО ЦЕЛИЯ СВЯТ

Прочетете заедно *стихове 6-8*: “*...благовестието, което дойде до вас. Както то принася плод и расте и в целия свят, тъй и между вас, от деня, когато чухте и наистина познахте Божията благодат, както сте и научили от нашия възлюбен съработник Епафрас, който е за нас верен Христов служител, който ни и извести за вашата любов в Духа.*”

Молете се благата вест да принесе плод в живота на онези, на които свидетелствате (бъдете конкретни.)

Молете се благата вест да принася плод на местата, където други основават църкви. (Водещият разполага със списък на страните, където се работи по основаването на нови църкви.)

Молете се за други мисионери, които познавате - тяхното служение да принася много плод.

Молете се Бог да призове повече верни служители, които да занесат благовестието до края на земята.

IV. МОЛЕТЕ СЕ БОГ ДА ВИ ИЗПЪЛВА СЪС ЗНАНИЕ ЗА СВОЯТА ВОЛЯ

Прочетете наум *стихове 9-11*: *“Затуй и ние, от деня, когато чухме за това, не преставаме да се молим за вас и да искаме от Бога да се изпълните с познанието на Неговата воля чрез пълна духовна мъдрост и проумяване, за да се обхождате достойно за Господа, да Му угаждате във всичко, като принасяте плод във всяко добро дело и като растете в познаването на Бога; подкрепяни от пълна сила, според Неговото славно могъщество, за да издържите и дълготърпите всичко с радост...”*

Докато четете, избройте причините, поради които Павел се моли те да бъдат изпълнени с познание на Божията воля чрез пълна духовна мъдрост и проумяване:

да живеят живот, достоен за Господа;

да Му угаждат и т.н.

След като завършите списъка, молете се те да станат част и в живота на другите, които се обучават с вас.

V. БЛАГОДАРЕТЕ НА ОТЦА

Прочетете заедно *стихове 12-14*: *“като благодарите на Отца, Който ни удостои да участвуваме в наследството на светиите в светлината; Който ни избави от властта на тъмнината и ни пресели в царството на Своя възлюбен Син в Когото имаме изкуплението си, прощението на греховете.”*

Хвалете Господа:

за това, че ви е довел в царството Си;

за това, че вече не сте роби на сатана;

за това, че сте били изкупени;

за това, че греховете ви са простени;

за това, че можете да Го наречете Татко.

Малки групи

Дискусия в малките групи

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е да даде необходимите умения на водача на малка група за водене на плодотворна дискусия.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да разбира уменията за общуване, които са необходими на всеки водач на малка група;
- ◆ да знае принципите за съставяне на подходящи въпроси за дискусия;
- ◆ да може да се справя с проблеми, възникнали по време на дискусията в малката група.

☞ План на урока

- I. Водене на дискусия в малката група.
- II. Съставяне на подходящи въпроси.
- III. Проблеми при дискусията.

☞ Приложение

7A Приложение: Въпроси за дискусия.

☞ Напътствия към водещите

- ◆ Въпреки че целта на този урок е да научи водача на малката група да води пълноценна дискусия, целта на събирането не е самата дискусия. Едно пълноценно време за дискусия между членовете на групата насърчава общението, заздравява връзките и осигурява добър начин за научаване и прилагане на библейските истини. С познанията си да води дискусия и избягва проблемите в общуването водачът на малката група може да изгражда доверие и посвещение между членовете на групата и да я мотивира да изпълнява целите си.
- ◆ Предложете на участниците да прочетат четвърти урок – “Стилове на общуване”, от раздела “Водачество”, който ще допълни този урок с полезни съвети за това как да общуваме добре с другите в малката група.
- ◆ Отделете поне 20 минути за упражнението “Проблеми при дискусията” в края на този урок.

МАЛКИ ГРУПИ

7
УРОК

Дискусия в малките групи

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. ВОДЕНЕ НА ДИСКУСИЯ В МАЛКАТА ГРУПА

Времето за една пълноценна дискусия в малката група е безценно. Чрез нея членовете научават повече един за друг и се сближават в християнската любов. Библейската дискусия е една основна част от процеса на ученичество и растеж в живота на всеки вярващ. Святият Дух използва дискусиите между вярващите и невярващите, за да привлече хората по-близо до Исус.

Ролята на водача е да осигурява полезни дискусии и да покаже на практика как членовете на групата трябва да слушат, да задават смислени въпроси и да избягват евентуални проблеми. По този начин той им помага да израстват и да стават по-зрели във вярата и служението си.

Този урок предлага просто един метод или пример за водене на пълноценна дискусия в малката група. Резултатът от дискусиите трябва да бъде доверие, посвещение и здрави връзки в групата, а не просто поредното шоу на водача. Всеки от обучаващите се трябва да мисли за взаимоотношенията в своята група в светлината на своята култура и съответно да използва подходящи методи за водене на дискусия, които да доведат до заздравяване на взаимоотношенията между членовете на групата.

Едно от най-важните умения, които трябва да има водача, е умениято да **слуша**. Слушането включва както физическо, така и емоционално фокусиране върху говорещия. Помнете, че езикът на тялото говори по-ясно от думите. Непрекъснато поддържайте визуален контакт и не отвлечайте вниманието си с други неща, докато слушате.

Често в групата има хора, които са твърде общителни и приказливи и които участват в целия разговор. Ако се случи такова нещо, **питайте и другите** от групата ви за тяхното мнение по въпроса. Не позволявайте един или двама да контролират дискусията.

Понякога се налага да **изясните** това, което вече е казано. “Георги, какво имаше предвид, когато използва думата “спасен”?” Не предполагайте само, че сте разбрали това, което е казано. Повторете го отново с ваши думи, за да разберете дали наистина човекът е имал предвид това, което е изказал. “Значи ти мислиш, че...” Или помолете другия човек да каже по друг начин какво е имал предвид. “Милена, нещо не разбрах – можеш ли да обясниш това, което вече каза по по-различен начин?”

Полезно е понякога да накарате хората да **подкрепят** своите твърдения. Питайте ги защо мислят така, къде намират идеята в пасажа, който в момента изучавате. “Влади, аз не достигам до същото заключение от този пасаж. Ще ни помогнеш ли да разберем твоята гледна точка?”

Понякога е добре да **удължите** дискусията, като попитате дали някой има да добави нещо, или как казаното току-що засяга предишните идеи или твърдения.

Когато някой от групата говори само на водача, **пренасочвайте** въпросите му към останалите членове. “Боби, аз разбирам твоето виждане. Лили, какво мислиш ти за предложението на Боби?” Ако се получи дискусия само между водача и един член на групата, останалите ще се чувстват пренебрегнати, защото няма с какво да допринесат за разговора. Общуването трябва да протича между всички членове, а не само между водача и който и да е от групата.

В определени моменти е добре да спрете и да **обобщите** всичко, което е било казано. Наблегнете отново на основните идеи и мисли, изказани до момента. До известна степен **утвърждаването** на членовете на групата става чрез оценяване на това, което всеки един казва. Благодарете им за приноса към дискусията, дори и ако грешат. “Светле, въпреки че отговорът ти не беше съвсем точен, аз ценя това, че сподели виждането си с нас.” Дори когато изказаното мнение не е толкова важно, този който го казва е важен!

II. СЪСТАВЯНЕ НА ДОБРИ ВЪПРОСИ

Въпросите, които поставяте в малката група, могат да повлияят на развитието на взаимоотношенията между членовете и да помогнат за откриването на библейските истини. Добре обмислените въпроси насърчават хората да споделят за себе си, за мислите и чувствата си.

A. Въпроси за общение.

Въпросите са една важна част от процеса на изграждане на лични взаимоотношения между членовете на групата. В приложение 7А, “Въпроси за дискусия”, са дадени някои примери, които могат да помогнат на членовете да се опознаят по-добре. Важно е да се научите как да формулирате свои въпроси, които засягат вашия живот и живота на останалите от групата ви. Те трябва да предразполагат към споделяне на неща, които не се виждат лесно отвън. “Има ли нещо, за което си много притеснен в момента?” “Каква промяна те очаква в близкото бъдеще?” “Какво мислиш за това?” Такива въпроси насърчават хората да говорят за чувствата и мислите си, което води до изграждане на загриженост и подкрепа в групата.

Задавайте въпроси, чиито отговори да бъдат дълги около 2-3 минути. “Ще споделиш ли с нас някой проблем, с който си се борил през последната седмица?” В по-ранните етапи на развитие на групата задавайте от време на време въпроси, които помагат на хората да се опознаят: “Можеш ли да кажеш едно добро нещо поне за един от останалите тук?”

Въпросите за времето на общение са прости, но засилват взаимоотношението в групата. Не бива да задавате въпроси, които изискват негативни отговори. Например не питайте “Коя е най-голямата ти грешка?” Всеки в групата може да отговаря на въпросите, които спомагат за опознаване и любов между членовете. Тези въпроси изискват споделяне от сърцето, а не даване на лично мнение.

B. Въпроси за дискусия върху библейското изучаване.

Въпросите, задавани при библейското изучаване, са малко по-различни от тези по време на общението. Тези въпроси трябва да водят групата в индуктивно изучаване на пасаж от Библията. Когато групата е все още нова, тези въпроси ще бъдат пример за тях за по-нататъшно изучаване.

С растежа и напредването на групата **хората** трябва да започнат да задават сами въпроси, които ще им помагат при разбирането на Божието Слово. Може-

те да направите това официално, като помолите някой от групата да води изучаването на следващото събиране. Можете да постъпите и неформално, просто като питате групата за техните идеи по време на разглеждането на пасажа. Например: “Какъв въпрос бихме могли да зададем към тези стихове, така че да ги разберем по-добре?” или “Какви въпроси за приложение във всекидневния живот можете да зададете към този пасаж?”

Друга възможност е да отделите едно или две събирания, за да развиете дискуссионен библейски урок. Така не само ще научите хората как да съставят и задават подходящи въпроси, но и ще помогнете в подготовката за бъдещото им служение, особено на тези, които също ще станат водачи на малка група.

Добрите въпроси за дискусия определят качеството на времето за изучаване на Библията. Погледнете също методите за библейско изучаване в уроци 8-10 от раздела “Методи,” модул II. Запомнете, основното при дискусията не е само познанието върху Библията, а по-скоро откриването на истини в Божието Слово, които водят до промяна в живота на хората.

III. ПРОБЛЕМИ ПРИ ДИСКУСИЯТА

Във всяка група има хора, които обичат да говорят, и такива, които са по-мълчаливи. Някои дори се отплесват и говорят за всичко друго, но не и по темата. Има и такива, които ще спорят докрай, за да докажат гледната си точка. Като водач на малка група скоро ще се сблъскате с подобни проблеми. Особено важен за развитието на групата като единно общество и за личния растеж на всеки един член е начинът, по който ще се справяте с тези проблеми.

A. Видове проблеми при дискусията.

1. Някой говори твърде много, някой не говори въобще.

Това са може би двата най-често срещани проблема при дискусията. Как най-тактично да помолим някой, който говори твърде много, да мълчи, и как да накараме някой да допринесе повече за разговора? Ако някой говори много, кажете няколко думи за това което е казал, и насочете разговора към друг член на групата. “Това, което казваш, е много интересно, но какво мислят другите? Тези, които не са споделили нищо досега. Имате ли други идеи? Асене, ти доста мълчиш тази вечер, какво мислиш по въпроса?” Водачът може също така да седне до този, който говори много, за да има визуален контакт с останалите и да ги насърчава да споделят.

Понякога единственият начин да накарате някой, който се притеснява да говори, е като директно му задавате въпрос. “Ваня, какво мислиш за този стих?” Освен това може да седате срещу този човек (ако групата е разположена в кръг), за да го насърчавате да споделя чрез визуален контакт и чрез езика на тялото ви.

Също така може да имате някой, който е християнин от по-дълго време и знае отговорите на повече от въпросите, които се обсъждат по време на дискусията. Проблемът в този случай е, че той може да отговаря преди новите християни да успеят да осмислят въпроса и съставят свои собствени отговори. Най-добре в този случай е да поговорите с него насаме и да му обясните защо е по-добре (за новите членове на групата), ако изчака с отговора си.

2. Говорителят говори неясно или твърде обобщено.

Понякога хората трудно изразяват онова, което искат да кажат. Може да им помогнете да предадат основната си идея, като ги помолите да изяснят ка-

заното. “Можеш ли да ни дадеш пример за това? Идеята ти е добра, но си мисля, че можем да я представим малко по-ясно. Някой сега ли се за друг пример като този?” Или можете да се опитате да предадете със собствени думи казаното, за да го изясните на останалите.

3. Разговорът се отклонява от темата.

Да поддържате разговора в правилна посока може да се окаже едно от най-трудните неща при воденето на дискусия. Хората имат тенденцията да говорят това, което знаят, дори и ако не се говори точно за това в момента. “Валя, това, което казваш, е чудесно и можем да поговорим за това (или да го обсъдим по време на библейско изучаване) някой друг път.” Или можете да кажете: “Валя, това е чудесна идея, но не е във връзка с темата.” След това можете да зададете някой въпрос, който връща разговора към обсъжданата тема.

4. Зададен е въпрос, на който водачът не може да отговори.

Това се случва по-често, отколкото си мислите. Най-лошото, което може да направите, е да дадете някакъв неясен отговор, за да изглежда, че знаете нещо, което всъщност не знаете. Групата трябва да знае, че водачът не знае всичко. Най-добре е да кажете: “Не знам. Някой има ли предположения?” Ако и групата не знае, кажете им, че ще направите всичко възможно да откриете отговора и се постарайте да го направите до следващото събиране. Отбележете си някъде, за да не забравите.

5. Двама или повече от групата започват някакъв спор.

Първо, споровете в една малка група не винаги са лошо нещо. Те могат да изяснят онова, което е било казано, и да накарат групата да се замисли върху даден пасаж или тема. Има обаче разлика между полезния спор и ожесточената разпра. Ваша задача като водач е да контролирате разговора и да го спрете, ако нещата се разгорещят твърде много. “Иване, Симо, мисля, че разбираме гледната ви точка, но сега трябва да продължим. Ако искате, можете да обсъдите това след събирането.”

Понякога споровете не са гневни, но просто нямат едно единствено или лесно решение. Двама души могат да спорят за някой пасаж и двамата да са прави. В такъв случай вие пак трябва да прекратите спора и да се върнете към темата, която дискутирате.

6. Някой непрекъснато се шегува.

Някои хора обичат да разказват вицове, да бъдат духовити и наистина да бъдат забавни. Бог може да е дал и на вашата група човек с добре развито чувство за хумор и със способност да открие по нещо забавно във всяка ситуация. Тези хора наистина могат да бъдат полезни на групата в подходящия момент, тъй като могат да помогнат за “разчупването на леда”, когато нещата станат твърде сериозни или скучни.

Ако обаче този човек непрекъснато се шегува и се опитва да бъде център на внимание, това скоро може да се окаже проблем. Отведете го незабележимо настрана и му кажете, че наистина оценявате способността му да “помага” в трудни моменти, но определете границите на допустимо поведение. Често той дори няма да осъзнава, че създава проблеми. Не му натяквайте, че това е проблем, но му кажете, че за другите е трудно да се концентрират и да участват пълноценно, докато той непрекъснато се шегува.

7. Някой или не обръща внимание, или се отвлича с други неща.

Ако някой изглежда отегчен или не се интересува от дискусията, опитайте се да го включите като директно му зададете въпрос. “Митко, не сме те чули тази вечер. Какво мислиш?” Ако той очевидно се занимава с нещо друго (разглежда списания, рисува си и др.), включете го в разговора с повече въпроси, така че да не му остане време да прави други неща. И ако той продължава да отвлича вниманието си, добре е да поговорите с него насаме и да му кажете, че поведението му показва неуважение към останалите.

Има и още нещо, което трябва да имате предвид. Може дискусията наистина да е отегчаваща! Ако скуката се окаже проблем във вашата група, добре ще е да поговорите с някого, на когото може да се доверите, за да се посъветвате как да разнообразите нещата.

8. Двама души непрекъснато си говорят тихичко помежду си.

Има няколко начина да ги накарате да спрат. Един от тях е да ги помолите да споделят с групата това, което са си говорили (като предполагате, че е било по темата...) Друг начин е да им задавате лично повече въпроси, за да спрат да говорят помежду си и да споделят с групата. Ако това се превърне в постоянен проблем, може да се наложи да поговорите поотделно с всеки един от тях насаме за това, че с разговорите си пречи на групата.

Б. Упражнение: Как да се справяме с проблемите.

Сега се разделете на две групи – А и Б. Група А избира един човек, който да “води” група Б. Докато те избират, група Б тайно избира 3-4 човека, които да играят някои от ролите, описани по-долу. След това, за около 5 минути, група Б трябва да дискутира темата “Ролята на църквата в обществото днес” (или някоя друга). Група А наблюдава.

Определените хора трябва да създават проблеми, а водачът - да се опитва да се справи с тях. Помнете, “нормалните” хора също трябва да участват в разговора, а не само “проблемните”! В края на петте минути група А трябва да познае кой кой роля е играл. И двете групи трябва да оценят водача как се е справил с възникналите проблеми.

След това група Б избира някой, който да води група А, а група А тайно избира трима-четирима, които да играят съответните проблемни роли. Продължителността на това упражнение е в зависимост от времето, с което разполагате.

Роли

- ◆ Срамежливият човек, който не говори.
- ◆ Шегаджията, който винаги говори смешни неща.
- ◆ Бъбривецът, говорещ през цялото време.
- ◆ Заетият човек, който е прекалено зает с други неща.
- ◆ Двамата приятели, които говорят помежду си.
- ◆ Двамата, които навлизат в горещ спор.
- ◆ Човекът, който винаги иска да говори за нещо друго.
- ◆ Човекът, който винаги се изразява неясно и неразбрано.
- ◆ Човекът, който започва да проповядва, вместо да даде прост отговор на въпроса.

ВЪПРОСИ ЗА РАЗМИСЪЛ, ОБОБЩЕНИЕ И ПРИЛОЖЕНИЕ

- ◆ Какви качества за общуване смятате, че са най-важни за един водач на малка група? Защо?
- ◆ Какви видове въпроси за дискусия биха били най-подходящи за една нова малка група или за нов човек, присъединил се към групата? Какви въпроси не биха били уместни?
- ◆ По какъв начин “водачът” се справяше с проблемите по време на упражнението? Къде не успя да овладее ситуацията?

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

- ◆ Отделете време да напишете няколко примерни въпроса, които да зададете в една нова малка група. Какви методи ще използвате, за да помогнете на хората да се опознаят?
- ◆ След това развийте въпроси, които ще помогнат на хората да задълбочат взаимоотношенията си. Кои области от живота бихте искали да обсъдите?
- ◆ Накрая развийте въпроси, които ще насърчат групата да достига до техния ойкос. Какво може да ги попитате, което ще ги мотивира да изградят взаимоотношения и да споделят Христос?

Въпроси за дискусия

Тези въпроси за дискусия най-добре могат да се използват по време на общението в малка група, където хората вече се чувстват удобно и има някакво изградено ниво на доверие. Те се различават от въпросите за разчупване на леда в приложение 2А модул II по това, че те са съставени за достигане на по-дълбоко разбиране на вас самия и другите хора от групата.

Въпросите са организирани в четири области, представляващи четири вида взаимоотношение, които човек може да има в живота си.

ЧЕТИРИ ВИДА ВЗАИМОТНОШЕНИЕ:

I. ВЗАИМОТНОШЕНИЕ С БОГА

1. Кога за първи път разбрахте, че Бог ви е възлюбил?
2. Кои са най-силните ви убеждения за Бог?
3. Какво мислите, кое е единственото нещо, което Бог се опитва да ви каже?
4. Какво искате Бог да ви чуе, че Му казвате?
5. На какъв единствен въпрос искате най-много Бог да ви отговори?
6. Опишете някой, когото познавате и за когото чувствате, че познава Бог интимно.

II. ВЗАИМОТНОШЕНИЕ СЪС САМИЯ СЕБЕ СИ

1. Нарисувайте рисунка/картина, която най-добре ви описва, и я обяснете пред групата.
2. Какво бихте направили, ако знаехте, че не може да се провалите?
3. Какво най-много бихте желали да направите в предстоящите пет години, ако нямаше никакви ограничения?
4. Кой е най-интересният човек, когото някога сте срещали? Какво харесвате у него?
5. Кое е най-задоволителното нещо, което сте завършили напълно? Във вашият изминал живот? В настоящите години?
6. Споделете три от вашите най-силни черти.
7. Кой е най-щастливият ви спомен (през различните години)?
8. Опишете най-значимото събитие във вашия живот.
9. Опишете пред групата качествата на "идеалният човек" според вас.
10. Кой човек, освен родителите ви, е бил най-влиятелният човек във вашия живот?
11. Коя дарба най-много би ви благословила?
12. От чие одобрение се нуждаете най-много?

13. В чие присъствие се чувствате най-удобно? Защо?
14. Ако имахте това, което наистина желаете за вашия живот, какво бихте имали?
15. Накратко избройте вашите краткосрочни и дългосрочни цели.
16. Опишете най-вълнуващата, творческа личност, която някога сте срещнали.
17. Какво ще кажат хората за вас, когато умрете?
18. Избройте някои творчески, полезни начини да започнете и свършите деня.
19. В какво имате най-много доверие?
20. Кой промени най-много живота ви?
21. Кои са двете най-добри книги, които някога сте чели (освен Библията)?
22. По какъв начин желаете да прекарате свободното си време?
23. Какво ви впечатлява най-много?
24. Какво най-много ви притеснява, безпокои или кара да се страхувате?

III. ВЗАИМООТНОШЕНИЕ С ДРУГИТЕ

1. Опишете човека, който означава най-много за вас. Защо именно той/тя?
2. Кой е първият човек, който наистина ви разбра?
3. На какъв тип човек се доверявате най-много?
4. Какво прави човека добър слушател?
5. Доверяват ли ви се хората? Защо?
6. Какво мислите, групата, в която сега сме, слушаше ли ви внимателно (заедно или по отделно)?
7. Какво съдейства за добрия брак?

IV. ВЗАИМООТНОШЕНИЕ СЪС СВЕТА

1. С какво искате най-много да бъдете познат от света около вас?
2. От какво най-много се нуждае нашето общество?
3. Опишете чувствата си относно несправедливостта в обществото. За какво сте загрижени най-много?
4. Кое е най-важното, което можете да направите относно тази несправедливост?
5. Коя е най-явната нужда в обществото?
6. Какво ще направите, за да промените вашата църква, вашето общество или вашата работа към по-добро?

Грижа за хората в малките групи

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е да научи водача на малката група и нейните членове да показват загриженост към нуждите на другите.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да разбира кои са основните елементи при изграждането на нови взаимоотношения;
- ◆ да знае как да вижда нуждите на другите;
- ◆ да се научи да посреща нуждите на другите членове на групата, както и на хората, които групата се опитва да достигне.

☞ План на урока

- I. Изграждане на взаимоотношения.
- II. Разпознаване нуждите на хората.
- III. Грижа за нуждите в малката ви група.

☞ Напътствия към водещите

Отделете поне десет минути за упражнението “Грижа за хората” в края на този урок. Забележете, че няма верни и грешни отговори на дадените ситуации. Целта на упражнението е да помогне на участниците да разберат, че когато възникне някаква нужда в малката група, любовта се изразява чрез дела. Като имат предвид някои от дадените ситуации, участниците ще бъдат по-добре подготвени да се справят с тях, когато те възникнат действително в малките им групи.

Грижа за хората в малките групи

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. ИЗГРАЖДАНЕ НА ВЗАИМООТНОШЕНИЯ

От няколко месеца Нина посещаваше малка група. Тя харесваше хората и макар че не познаваше никого много добре, обичаше да ходи на събиранията веднъж седмично. Нейният съпруг, който не идваше в групата, наскоро беше загубил работата си. Парите им бяха на привършване и Нина се притесняваше за бъдещето на семейството. Тя искаше да сподели това в групата си, но се притесняваше и не искаше да товари другите с проблемите си. Скоро след това тя спря да посещава събиранията, а останалите често се чудеха какво е станало с нея.

Какъв е проблемът тук? Разбира се, първо ще си помислим, че Нина трябваше да сподели проблемите си с другите, за да се молят за семейството ѝ. Но всъщност истинският проблем беше липсата на здрави взаимоотношения в групата. Тя не познаваше хората и те не я познаваха. Една от целите на малката група е да осигури общение, изграждане и насърчение, които християните трябва да имат. Но без здрави взаимоотношения това не може да стане.

Малката група е идеално място за развитие на взаимоотношенията. Водачът трябва да отделя време и усилия, за да опознава членовете ѝ, както и да изгражда здрави връзки, за да бъде служението най-плодотворно. Ако не изградите едно взаимоотношение на доверие с останалите, не можете истински да започнете да посрещате техните нужди.

По същия начин и между членовете на групата ви трябва да се изградят такива взаимоотношения. Вие трябва да водите този процес и да осигурявате възможности за това в малката ви група. Имате нужда от три основни елемента: любов, молитва и време, в което да прекарвате заедно.

A. Обичайте се един друг.

Взаимоотношенията между вярващите трябва да бъдат основани на "агапе" любовта от *1Коринтяни 13 глава*. Този вид любов не обича другия заради личността му, външния му вид или интелигентността му. Любовта е постоянно чувство дори когато не получава любов в отговор. Тя е мотивирана от Божията безгранична и безусловна любов към нас. Библията казва: *"Ние любим (Него), защото първо Той възлюби нас... И тая заповед имаме от Него: Който люби Бога, да люби и брата си"* (1Йоан 4:19, 21).

Как се изразява любовта в малката група? Хората усещат, че са обичани, когато са приемани и когато чувстват, че са част от групата. Любов има, когато между хората има грижа за другия. Любов има, когато някой има проблем, а групата или отделни нейни членове, му помагат. Любовта е явна, когато новодошлите забележат разликата в общуването на вярващите. Християнската любов, която членовете на една малка група показват помежду си, се изявява чрез дела, а не само на думи.

Б. Молете се един за друг.

Искрените взаимоотношения между вярващите изискват молитва, особено за тези, които е “трудно” да обичаме. Като водач на групата вие трябва да се молите и да искате от Бога да ви даде искрена любов към всеки един. Мислете за всеки поотделно и се молете за него/нея. Молете се за взаимоотношенията между вас и него/нея и за вашето служение към тези хора. Молете се за духовния им растеж и за това, да открият своите духовни дарби. Молете се те да бъдат ефективни свидетели в своята среда. Молете се също и за личните нужди и борби на всеки един. Когато се молите така за всеки член на групата, вашата любов към тях ще расте и взаимоотношенията помежду ви ще се задълбочават.

Насърчавайте хората от групата ви да се молят един за друг по същия начин. Отделяйте специално време на събиранията за споделяне на лични, както и на други нужди. След това се молете заедно.

В. Бъдете заедно.

Изграждането на взаимоотношения изисква време. Отделяйте време за хората от групата си **извън** събиранията. Можете да ги поканите на разходка в парка или просто да прекарате малко време заедно в дома на някой от тях или у вас. **Не е толкова важно какво ще правите, колкото времето, което ще прекарате заедно.** По този начин изградете доверие помежду си и хората виждат, че наистина се грижите за тях, за семействата им и за техните интереси. Когато възникне проблем, това доверие ще ги насочи да потърсят помощ от вас. Може да им покажете, че мислите за тях и се молите, като им се обаждате или изпращате писма и картички.

Неформалните събирания са полезни много за групата. Това помага за укрепване и задълбочаване на взаимоотношенията между членовете. Може да организирате някой излет заедно или да отидете на кино. Можете и да планирате нещо съвместно, като например да работите заедно върху някой проект за подпомагане по някакъв начин на член на групата или близък (например поправка на нещо в дома, помощ на възрастен човек и т.н.). Ако някой има познати невярващи, за които се молите и с които искате да се срещате, но знаете, че може би няма да се чувстват добре в малката група, това е една чудесна възможност да ги поканите да прекарат време с вас. Това ще им позволи да се срещнат и с други християни в неофициална и приятна атмосфера.

II. РАЗПОЗНАВАНЕ НУЖДИТЕ НА ХОРАТА

Малката група е едно чудесно място, където можете да служите на нуждите на хората. Много често, когато групата расте духовно, членовете започват да споделят своите нужди един с друг и да търсят помощ. Но винаги ще има такива, които няма открито да говорят за нуждите си, особено ако групата е нова или те я посещават отскоро. Като водач вие трябва да следите за сигналите, показващи наличието на някакъв проблем или нужда. Можете да научите и групата си да различава тези показатели, така че хората в нея да виждат нуждите си и да си служат един на друг.

Има няколко различни фактора, които могат да посочат на вас и на групата ви, че има нужди, които не са споделени. След като опознаете някого, ще можете по изражението на лицето му или по неговия глас да забележите проблема. По-някога въпросите и коментарите му по време на библейска-та дискусия са израз на духовните и емоционалните му проблеми. Как се чувства този човек? Какво чувства относно Бог? Можете да разберете това и по начина, по който се моли.

Понякога, когато се споделят нуждите за молитва, някой може просто да намекне за проблема, без да разкрие подробности. Тогава групата трябва тактично да попита за проблема, така че да помогне с каквото може. Ако някой се държи непривично по време на събирането, това може да е показател за дълбоко скрит проблем. Тогава, вместо водачът да го отведе настрана и да го по-моли да престане, групата може да му зададе въпроси и да се опита да види дали няма по-дълбока, съществена причина за неговото поведение.

Не пренебрегвайте Святия Дух и Неговата помощ в разпознаване нуждите на другите. Когато се молите и изучавате Словото, научете се да заставате пред Него в молитва, за да Го молите да ви помага да служите на групата ви. Не забравяйте, че за да различите дадена нужда, вие трябва да внимавате за това! Понякога ставаме толкова заети с подробностите в служението си, че забравяме най-важното нещо – хората, на които служим.

III. ГРИЖА ЗА НУЖДТЕ В МАЛКАТА ВИ ГРУПА

Ако искате малката ви група да бъде едно себеизграждащо се и любящо общество от вярващи, каквото Бог иска да бъде, членовете му трябва да се научат да се обичат и да носят тежотите си (Галатяни 6:2). Водачът на групата трябва да дава този пример, като се грижи за другите по начин, който изявява неговата любов и загриженост.

A. Откликване на нуждите.

Когато член на групата има проблем или нужда:

- ◆ Стремете се да разберете какъв е проблемът. *“Ако страда една част, всичките части страдат с нея; или ако се слави една част, всичките части се радват заедно с нея” (1Коринтяни 12:26)*. Покажете, че сте загрижени за него като човек. Отделете време да го изслушате. Опитайте се да си представите как бихте се чувствали вие в подобна ситуация.
- ◆ Молете се като група за изход от проблема. Ние имаме нужда от Божията мъдрост, а не от нашата собствена. *“Но ако некому от вас не достига мъдрост, нека иска от Бога, Който дава на всички щедро, без да укорява, и ще му се даде” (Яков 1:5)*. Това помага на групата да заздравя взаимоотношенията между членовете и им дава усещането за съпричастност.
- ◆ Търсете библейски разрешения на проблемите. *“Цялото Писание е боговдъхновено и полезно за поука, за изобличение, за поправление, за наставление в правдата; за да бъде Божият човек усъвършенствуван, съвършено приготвен за всяко добро дело” (2Тимотей 3:16-17)*. Колкото по-добре вашата група познава Библията, толкова по-подготвени ще бъдат хората за посрещането на нуждите на околните. Това е и една възможност да покажете как Библията е приложима в техния всекидневен живот.
- ◆ Трябва да знаете как групата може да помогне в духовно, материално или емоционално отношение. Понякога всичко, което можете да направите за някой човек, който има проблем, е да се молите за него, да го насърчите и

да му покажете, че сте загрижен за него. Ако нуждата е материална, групата трябва да реши по какъв начин може да помогне. А когато трябва да се събират средства, по-добре е всеки да дава анонимно, за да не се възгордее някой с това, което е дал.

Разбира се, не само членовете на групата имат нужди. Ако приятелят на някой от групата има сериозен проблем, тя може да се събере и реши да помогне по някакъв начин. Това е един от най-добрите начини за изявяване на Христовата любов и за достигане до другите.

Понякога може да възникне проблем и вследствие на греха в живота на член от групата. Ако някой е съгрешил против друг, добре е да приложите думите на Исус от *Матей 18:15-17*. Ако някой падне в прегрешение, останалите трябва да го *поправят с кротък дух (Галатяни 6:1)*. Много е важно като общество от вярващи да се държите отговорни един пред друг, като се обхождате в Христа.

Как трябва да реагира групата, ако някой пропуска събирания? Някой друг (не е задължително да е водачът) трябва да му се обади на **следващия ден** и да го попита защо е отсъствал. Може да е болен или да е възникнал друг проблем. И отново групата може да реши как да помогне. Когато някой пропуска събирания, не го игнорирайте. Обаждайте му се! Нека знае, че мислите за него!

Да се грижим един за друг е заповед, дадена на всички християни. Има обаче проблеми, особено тежките емоционални проблеми, които изискват професионална помощ. Когато този човек започне да посещава специалист, тогава групата трябва често да застава в молитва пред Бога за него.

Б. Упражнение: Грижа за хората.

Следват няколко сценария, пред които реално може да се изправите в малката си група. Обсъдете всеки един от тях, като предложите начин да помогнете. Отговорите не са непременно верни и грешни. Важното е да има действие, което изразява любовта ви - различните хора могат да реагират по различен начин.

Катерина. Катерина ви се обажда на сутринта след последното ви събиране. Казва ви, че не смята да продължава да идва в групата, но не става ясно защо. Като се замисляте, си спомняте, че тя е говорила много малко по време на дискусиата и винаги си е тръгвала, без да говори с никого след края на събиранията. Какво ще направите?

Олга. По време на събирането се споделят лични нужди и проблеми. Когато идва ред на Олга, тя поглежда надолу и казва тихо, че при нея всичко е наред. Започва молитвата и на вас ви се струва, но не сте сигурен/на, че тя плаче. Какво ще направите?

Тони и Мария. Една женена двойка, Тони и Мария, идват в групата вече почти цяла година. Но техните посещения са доста редки. Напоследък забелязвате някакво охладняване на взаимоотношенията помежду им. Предполагате, че може би имат проблем в брака си, но не мислите, че ги познавате достатъчно добре, за да ги попитате. Какво ще направите?

Михаил. Наскоро член от групата е поканил свой колега, на име Михаил. Той задава много въпроси по време на дискусиата, като иска да научи повече за Исус, но е личност, която дразни и непрекъснато обижда другите (очевидно без да го осъзнава). Присъствието му пречи на иначе приятното протичане на вашите събирания. Но от няколко седмици той е престанал да идва и ако трябва да сме честни, повечето от членовете са доволни, че него го няма. Какво ще направите?

ВЪПРОСИ ЗА РАЗМИСЪЛ, ОБОБЩЕНИЕ И ПРИЛОЖЕНИЕ

- ◆ В *1 Солунци 2:8* Павел пише: *“Така, както имахме гореща любов към вас, беше ни драго да ви предадем не само Божието благовестие, но и своите души, защото ни бяхте станали мили.”* Защо предаването на душите беше станало важна част от служението на Павел?
- ◆ Прочетете отново историята на Нина в началото на урока. Какво по-различно трябваше да се направи в групата и как групата би могла да помогне на Нина?
- ◆ Нужно ли е групата да реагира бързо на финансови нужди? Защо “да” и защо “не”?

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

- ◆ Напишете два или три начина, чрез които мислите, че вашата група може да израства в любов. Напишете как можете да накарате членовете на групата си да се молят един за друг.
- ◆ Напишете няколко идеи за време, в което групата да прекарва заедно извън редовните събирания. Планирайте това за следващите три месеца.
- ◆ Насърчавайте членовете на групата си да споделят своите нужди, грижи и проблеми и мислете за начини, по които може да се помогне.

БИБЛИОГРАФИЯ

- ◆ Bob Mackey. *All About Cells* (Unpublished materials, 1996).
- ◆ Ralph Neighbor. *The Shepherd's Guidebook* (Houston: Touch Publications, 1992), p. 137.

Обучение на нови водачи на малки групи

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Введение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е да даде необходимите умения на водача на малката група за подготовка на водачи на нови групи.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да осъзнава колко важно е да има човек, когото да обучи и да може правилно да избира този човек;
- ◆ да разбира процеса на подготовка на нов водач, като го въвежда във всички области на служението;
- ◆ да знае как да преценява развитието на подготовката на новия водач;
- ◆ да преценява точния момент, когато новият водач е способен да започне да води собствена група.

☞ План на урока

- I. Избор на стажант-водач.
- II. Подготовка на стажанта за служение.
- III. Въвеждане в служение.

☞ Напътствия към водещите

- ◆ Упражнението “Кого да изберем, когато изборът не е очевиден?” включва няколко сценария за водачи на малки групи, които имат трудности при избирането на стажант-водач. Помнете, че няма верни и грешни отговори. Целта на упражнението е да помогне на участниците да мислят практично, когато избират своя ученик, и да се научат да се справят със ситуации, подобни на тези, които възникват в една малка група.
- ◆ Урок 10 от раздела “Малки групи”, IV модул, предлага възможност за водачите на малки групи да обсъждат проблеми и въпроси, които са възникнали в групите им. Помнете на участниците да направят списък на тези въпроси и проблеми и да го донесат, когато настъпи времето за дискусия.

Обучение на нови водачи на малки групи

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. ИЗБОР НА СТАЖАНТ- ВОДАЧ

A. Важността на стажанта-водач.

Биологическите клетки в едно тяло се самовъзпроизвеждат. Характеристиката на малката група е, че тя се **размножава**. Но ако клетка може да се възпроизведе сама, малката група не може, ако няма някой, който да поведе новосформираната група.

Идеята за малките групи е те да бъдат една градивна част или по-малка част от едно по-голямо служение за основаване на нови църкви. Много са методите и подходите за използването на малката група за започване на нови църкви, но самите групи са основната част от процеса.

Без наличието на нови водачи, които поемат новите групи, очевидно е, че процесът прекъсва. Къде да търсим нови водачи? В самите групи! Една от най-главните задачи на водача е да избере нов водач чрез молитва и да го подготви. Процесът на размножаване на групите започва едва тогава, когато са избрани и обучени новите водачи.

B. Процесът на избор.

В Библията имаме много примери, когато зрели вярващи са отделяли време и са служели на други, които са израснали по-малко във вярата и в служението си. Известното обръщение на Павел към Тимотей във *2Тимотей 2:2* може да бъде открито и на много други места в Новия Завет: Исус с учениците си, Павел и Тимотей, Павел и Сила и др.

Водачите на малки групи трябва да поверяват учението на Христос на *верни човеци, които да са способни и други да научат*. Това са хора, които трябва не само да бъдат способни да бъдат водачи, но и сами да могат да повторят процеса на обучението на нови водачи.

Какви са изискванията за един стажант-водач? Всеки зрял водач на малка група трябва да има следните способности: характер, опит и умения. От тях единствено характерът е важен за започването на процеса на обучение на нов водач. Опитът и уменията дават резултат, когато водачът обучи своите стажанти и започне да ги включва в много различни области на служението.

Въпросът с характера е много важен. Новият водач трябва да расте в християнския си характер, както е описано в изискванията за дякони и епископи в *1Тимотей 3:2-12*. Ако тези черти на характера са видими, този човек вече може да бъде считан за кандидат за нов водач на малка група. Ние не търсим идеалния човек, защото няма такъв. По-скоро трябва да търсим човек, който искрено се стреми да израства в тези области.

Водачът на малката група трябва да прекара много време в молитва, преди да избере своя стажант. Той трябва да се моли за водителство и мъдрост от Свя-

тия Дух при вземането на решение. Избирането на нов водач не е нещо маловажно и водачът трябва да търси одобрението на Святия Дух за избора, който прави.

Времето за избиране на нов водач също е много важно. Изборът не трябва да бъде направен твърде рано, когато още не е минало достатъчно време за наблюдение и за опознаване на членовете на групата. От друга страна, новия водач не трябва да бъде избран в последния момент, когато групата вече е готова да се размножи и се окаже, че няма готов човек. Необходимо е да прекарате известно време с новия водач, за да може той да бъде обучен и да расте в опит и умения. Водачът на малката група трябва да избира своя стажант с молитва и веднага да започне да го въвежда в служението като бъде модел за него.

В. Упражнение: Кого да изберем, когато няма очевиден избор?

Водачите на малки групи често имат трудности при вземането на важното решение за избор на стажант-водача. Полезно е да обърнем внимание на примера на апостол Павел при неговите пътувания и основаване на нови църкви. Ако разгледаме *Деянията на апостолите*, ще видим, че Павел и Варнава поставиха водачи на новите църкви чак при второто си пътуване. Не поставиха веднага незрели вярващи в положението на водачи.

1Тимотей 3:1 казва: *“Вярно е това слово: Ако се ревне някому епископство, добро дело желае”*. В *1Петрово 5:2* се казва: *“Пазете Божието стадо, което е между вас; надзиравайте го, не с принуждение, а драговолно, като за Бога; нито за гнусна печалба, а с усърдие.”* Водачеството трябва да бъде давано на хора, които се стремят към него (*ревне*) и *желаят*, и имат *усърдие*. Духовната зрялост е изискване за водачество, като стажанта-водач трябва искрено да желае да служи на Бога.

Обсъдете следните ситуации в час:

Ситуация: Михаил наскоро е започнал нова група в дома си. Целта му е да основе достатъчно самовъзпроизвеждащи се домашни групи, от които да се основат няколко нови църкви в града. Той е поканил приятели и членове на семейството, като се събират вече от няколко месеца. Всички в групата са новоповярвали, като никой не изглежда достатъчно зрял да стане нов водач. Михаил се моли много за това, но все още не е сигурен какво да прави. Може ли да избере някой нов във вярата за стажант-водач? Какво бихте го посъветвали?

Ситуация: Петър е започнал нова група с помощта на други двама вярващи. Те са християни от няколко години, но нямат опит в служението. Петър иска да мине дълго време, преди да избере някой от тях да бъде новия водач, за да може да им бъде дадена възможност да го наблюдават как ръководи групата. Какво мислите за един такъв подход? Какво бихте му предложили?

Ситуация: Ангелина е започнала нова група в общност, където степента на безработица е много голяма. Групата се опитва да помогне на хората в общността да си намерят работа, като в същото време им представя Библията. Ангелина помолила първите няколко хора, които са дошли, да поканят и други свои приятели без работа. Откликът е невероятен и групата нараства до 15 човека за един месец. Ангелина знае, че в този момент тя трябва да се размножи, но това очевидно няма как да стане, тъй като някои от членовете дори не са още вярващи. Тя се притеснява, че групата продължава да расте и не знае какво да прави. Какъв съвет ще й дадете? Какво мислите за нейната стратегия? Какво бихте направили по различен начин?

II. ПОДГОТОВКА НА СТАЖАНТА ЗА СЛУЖЕНИЕ

A. Включете го във всичките аспекти на вашето служение.

След като сте избрали своя стажант, вие трябва да го въвлечете във всичко, което правите за малката група. Всичко онова, което сте правили сами, започнете да го правите с помощта на вашия стажант. Обяснявайте му всичко така, че той да го разбере достатъчно добре, и да може по-късно да го предаде на следващия водач.

Трябва да го включите в подготовката за провеждането на всяко едно събиране на групата. Обсъдете предварително какво смятате да правите по време на събиранията и обяснете защо предприемате даден подход. След всяко събиране обсъждайте какво ново сте научили. След това планирайте следващото. Говорете за проблемите по време на събирането, като например дали някой не е взимал надмощие в разговора и как е бил разрешен проблемът (или защо не е бил разрешен).

След като запознаете достатъчно добре стажанта си с различните аспекти на отделните събирания, започнете да развивате у него разбиране за по-цялостната картина и философия на служението в малката група. Обсъдете вашите цели за основаване на църква и обяснете как малките групи се вписват в тези цели. Помогнете му да разбере жизнения цикъл на малката група и му покажете в коя фаза се намира вашата група в момента.

Разбира се, този процес изисква огромна инвестиция на време и усилия от ваша страна. Но в процеса на обучение няма преки пътечки. Инвестирането на вашия живот в живота на някой друг изисква посвещение, постоянство и много помощ и насърчение от Святия Дух.

B. Оценете вашия стажант.

Като водач на малка група вие сигурно знаете най-добре, че имате силни и слаби страни в своето служение. По същия начин и вашият стажант ще се развива по-бързо в някои области, докато в други ще се затруднява и ще прави грешки.

Трябва да коментирате със стажанта-водач нещата, които той прави добре. Така ще го насърчите и утвърдите в призванието му. Също така е полезно да говорите с него с любов за нещата, които все още предстои да развива. Той може да има много опит в служението си, но да му липсват умения за служение. Когато обучавате стажанта си, вие трябва да му помагате да осъзнае в кои насоки да се развива като водач. Когато видите някоя област, в която той има нужда от помощ, предлагайте му подходящи начини да се подобри. С други думи, недейте само да посочвате проблемите, но предлагайте разрешения и начини за излизане от тях.

Когато говорите за служението, помолете стажанта да сподели мнението си за областите, където той мисли, че вие имате нужда от подобрене. Никой не е съвършен и често ние имаме слабости и недостатъци, които дори не осъзнаваме. Красотата на обучението на нов водач е, че вие взаимно си помагате да растете в християнския си живот.

B. Молете се за и с вашия стажант.

Когато обучавате своя стажант и показвате нагледно служението, отделяйте време, за да се молите за растеж в неговия характер, опит и умения. Молете се Святия Дух да продължава да го води, насърчава и увещава. Молете се и вие да успеете да го обучите добре и да бъдете пример за това какъв трябва да е водачът на една малка група.

Също така е важно да се молите **със** своя стажант. Отделяйте време за съвместна молитва, когато планирате събиранията и евангелизациите. Молете се заедно за отделните членове на групата, за техните нужди и за хората, на които те свидетелстват. Молете се един за друг и за вашите лични нужди и проблеми. Опитайте да го накарате да разбере, че молитвата е една от най-важните части на всяка една област от служението в малката група.

III. ВЪВЕЖДАНЕ В СЛУЖЕНИЕ

A. Дайте виждане на вашия стажант-водач.

Едно от най-важните неща за новия водач е непрекъснато да му предавате виждането си за живота и за служението му. Обучение и изграждане на умения без виждане е като да тръгнеш на път, без да знаеш къде отиваш. Вашият стажант трябва да разбере, че потенциалният резултат от неговото служение може да бъде много, много основани нови църкви, възникнали от малките групи. Той трябва да разбере как това, което научава и прави сега, се вписва в едно голямо виждане за крайната цел. Осъзнаването на факта колко много може да направи Бог чрез несъвършени хора, може да бъде огромна мотивация за новия водач. Нека той разбере, че има много важна роля в изпълнението на Великата заповед.

B. Възложете му служение.

Когато вашият стажант расте в разбирането за различните аспекти на служението, вие трябва да започнете да му възлагате все повече отговорности. В началото трябва да бъдете модел за неговото служение, обяснявайки какво и защо сте направили. После трябва да започнете да вършите неща заедно (като например да планирате събиранията или да водите времето за библейска дискусия). Сега вече можете да го оставите да служи самостоятелно, като го наблюдавате и насърчавате. Покажете му обективно силните и слабите му страни и му предложете съвет за подобрене. И накрая, позволете му да служи, без да се намесвате въобще. Когато той вече стане готов да води малка група сам, бъдете "зает" от време на време, за да може той да придобие увереност в способностите си, без вие да сте до него.

Този процес става постепенно, но новият водач трябва да придобие опит във всички аспекти на воденето на малка група без ваша намеса. Това е единственият начин, по който той може да бъде напълно подготвен да води собствена група.

Възлагането на отговорности не винаги е лесно за водача. Да предадеш властта и отговорността за групата на някой друг е много трудно. Ами ако той не се справи с работата си? Ако започне да прави твърде много грешки? Какво ще си помисли групата и как ще реагира? Трябва да направите една стъпка на вяра, когато стажантът ви поема все повече и повече отговорности. Трябва леко да се отдръпнете, докато той поема работата. Някои водачи се чувстват като безработни, защото вече са изгубили работата си. Споделяйте чувствата си с новия водач, за да можете да го подготвите за това в бъдеще, когато за него настъпи времето да предаде групата на друг водач.

B. Оставете новият водач да започне нова малка група.

В растежа на вашата група идва време, когато тя трябва да се раздели на две. Когато това наближи, обсъдете със стажанта-водач цялостната стратегия за служението на новата група. Какви са неговите цели за започване на нова църква и как тази група се вписва в по-голямата стратегия за служение? Може тази група да е основоположен камък за друга църква, като вашата е, но може и да

започне църква от друг тип. Същественото е вашият стажант да осъзнае по-голямата стратегия и как групата му се вписва в нея.

Насърчете новия водач да сформира молитвена група, която да се моли за него преди, по време и след започването на новата група. Помогнете му да се приготви за първото събиране, той може и да не е присъствал на първото събиране на вашата група.

През последния месец преди разделянето на групата ви предайте всички отговорности изцяло на новия водач. Така членовете на групата ще могат да му имат доверие и като на техен водач, когато групата се раздели. Бъдете близо и помагайте с каквото можете на водача и в новата му група. Не го оставяйте да плува сам в дълбоки води. Молете се с него и му напомняйте, че трябва да избере своя заместник от новата си група. Продължавайте да го насърчавате.

(Процесът на разделяне на малката група е представен по-подробно в модул IV.)

Г. Започнете целия процес отначало.

След като групата ви се е разделила на две, вашият стажант-водач сега ще работи с хора от вашата група. Това означава, че първата група може отново да започне да привлича нови хора. Това означава също, че трябва да застанете в молитва и да изберете нов стажант. Този процес на търсене, обучение и въвеждане в служението е един ефективен начин за започване на нови групи, за довеждане на хора до Господа и за изпълнение на Великата заповед.

ВЪПРОСИ ЗА РАЗМИСЪЛ, ОБОБЩЕНИЕ И ПРИЛОЖЕНИЕ

- ◆ Какви са качествата на един стажант-водач?
- ◆ Ако никой от групата ви не отговаря на изискванията, какви конкретни мерки ще вземете, за да развиете стажант-водачи от вашата група? Какво трябва да направите, за да постигнете това?
- ◆ Какво бихте направили ако изберете чрез молитва новия стажант-водач и той ви откаже?

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

- ◆ Ако още не сте избрали стажант-водач от групата си, молете се за това и после го направете. Ако никой не изглежда подходящ, изберете някого и го развиете като водач.
- ◆ Започнете да въвеждате новия стажант-водач във вашето служение, като непрекъснато му възлагате нови и нови отговорности.
- ◆ Обсъждайте работата си с новия стажант-водач и го помолете да оцени вашето служение с групата.
- ◆ Молете се за него.

БИБЛИОГРАФИЯ

- Ralph Neighbour. *The Shepherd's Guidebook* (Houston: Touch Publications, 1990), pp. 34-35.
- Robert Logan. *Multiplication of Cell Groups*. Undated materials.

Водачество

Фактори на водачеството

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е да разгледа различните аспекти на водачеството, така че участниците да преценят на кой аспект трябва да обърнат повече внимание.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да познава разнообразните страни на процеса на водачество;
- ◆ да прецени положението си на водач и да определи дали нещо не спъва процеса му на водачество;
- ◆ да познава своя водачески стил.

☞ План на урока

- I. Въведение.
- II. Характеристики на водача.
- III. Характеристики на групата.
- IV. Естеството на задачата.
- V. Разглеждане на примери.

ВОДАЧЕСТВО

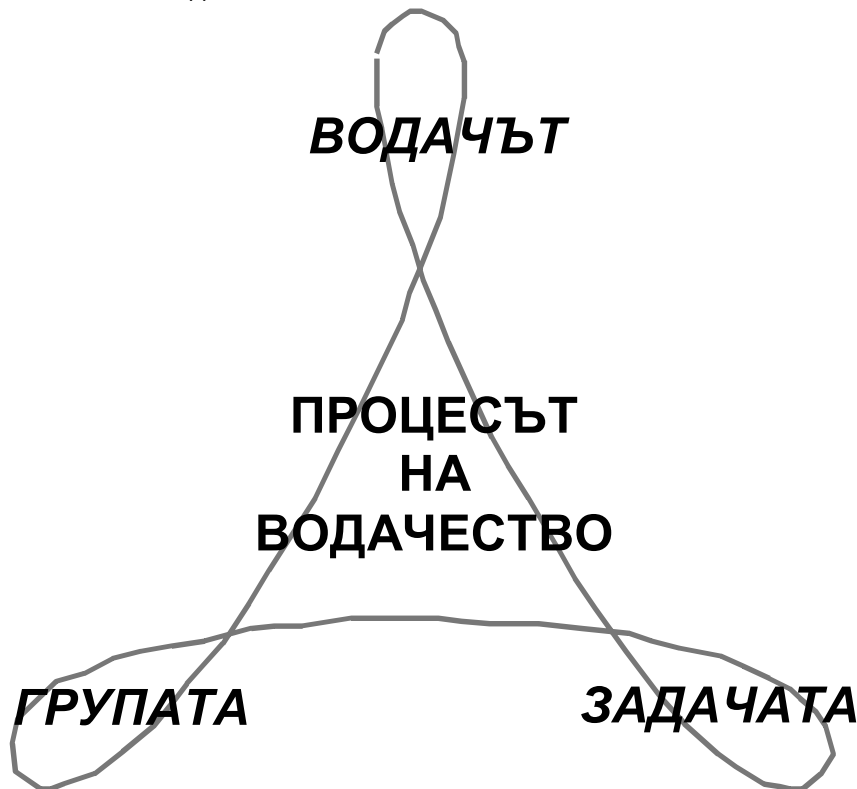
УРОК **3**

Фактори на водачеството

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Защо се случва така, че някои водачи успяват, а други не? Защо много от водачите се справят чудесно в едни ситуации, а се провалят в други? Отговорът на тези въпроси е много сложен, защото успехът на водачите зависи от няколко фактора. Когато разглеждаме водачеството, не бива да свеждаме въпроса само до разглеждане на способностите на водача. Водачеството включва вътрешното взаимодействие на три фактора:

1. Характеристиките на водача.
2. Характеристиките на групата.
3. Естеството на задачата.

Възможно е един водач да не бъде подходящ за задачата или да не общува достатъчно добре в групата. Също така е възможно групата да не е подходяща за задачата или да не е подготвена за специфичния стил на водача. Процесът на водачество се проявява най-добре, когато протича синхронизирано между тези три фактора. В този урок от вас се изисква да анализирате положението си на водач и дали тези фактори са в синхрон.

II. ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ВОДАЧА

Въпреки че водачът не е единственият фактор, той оказва най-силно влияние в процеса на водачеството. Нищо не става без водачество, а подходящият водач е в състояние да промени много неща. Понякога се случва така, че водачество липсва поради това, че не е ясно кой точно е водачът. Това е често срещан проблем в служението – никой не поема водачеството. Все пак в контекста на разглеждането нека предположим, че вашата група има водач. Ако е необходимо, представете си, че вие сте този водач.

A. Водачът като личност.

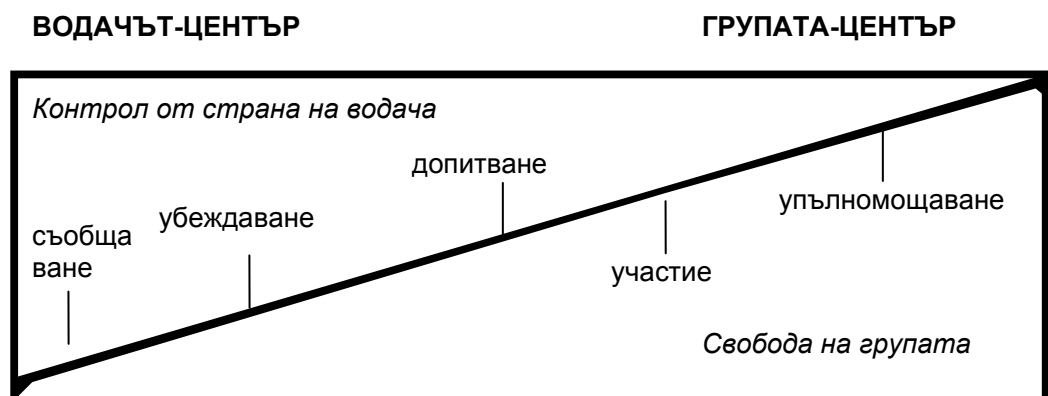
Най-важната характеристика на водача е състоянието на сърцето му.

Като имате предвид това, което сме обсъждали в предишните уроци, разгледайте следните въпроси:

- ♦ В контекста на основаване на нови църкви, до каква степен се вменствате в “облика” на водача, обсъждан в урок 2, модул II?
- ♦ Очевидно е, че няма човек, който съвършено да отговаря на този облик. Как вие като водач се справяте с областите, в които нямате особени дарби?
- ♦ Следват ли библейските принципи на водачество, описани в “Библейски принципи на водачество”, модул II?

B. Стилът на водача:

Стиловете на водачество се различават в зависимост от самия водач и от конкретната ситуация. Следващата диаграма илюстрира пет стила водачество, разгледани в зависимост от отношението на силата на влияние на водача и членовете на групата. Стиловете на водачите могат да се изменят от такива, в които водачът е централната фигура (“водачът-център”) до такива, в които водеща е групата (“групата-център”), в зависимост от това кой е по-активен.

1. Съобщаване.

Водачите откриват проблемите, мислят върху възможностите, избират едно решение и казват на другите какво да правят. Те могат да се съобразят с мнението на членовете, но членовете не участват пряко във взимането на решенията.

2. Убеждаване.

Водачите взимат решенията и се опитват да убедят членовете на групата да ги приемат. Възможно е водачи, които използват този подход, да изтъкват

пред членовете, че те взимат предвид целите на организацията и интересите на членовете на групата. Дори е възможно да посочат как осъществяването на тези решения ще бъде от полза за членовете.

3. Допитване.

Членовете на групата имат възможност да повлияят за взимането на решенията от самото начало. Водачите с този стил представят проблемите с цялата информация за тях. Те приканват групата да предложи подходящи възможности за действие. След това избират най-надеждното решение.

4. Участие.

Водачите участват в дискусиата като членове и са предварително съгласни да реализират всяко решение, което групата вземе.

5. Упълномощаване.

Водачите определят границите на допустимите решения или осъществими задачи. След това ги представят пред групата с цел членовете да вземат конкретните решения или да се реализират задачите.

Нито един от тези пет стила не е по-добър от другите. Понякога най-добре и най-лесно е, ако водачът сам вземе решенията, без да се допитва до групата. В други случаи е необходимо той да се съветва с нея. Добрият водач може да има лични предпочитания към стила на водачество, но той може да води, като използва всеки от стиловете в зависимост от конкретната нужда.

Другите два фактора на процеса на водачество ще повлияват върху стила на водачество, който избирате. Вземете това предвид, когато четете за “групата” и “задачата”.

III. ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ГРУПАТА

Под група имаме предвид хората, които водачът ръководи. Този фактор може и да е извън контрола на водача, т.е. възможно е да имате екип, който не сте избирали сам, но с който Бог ви е събрал заедно. Така че имайте предвид следните фактори:

A. Уменията и способностите на членовете на групата.

Вгледайте се в групата, с която работите, и помислете върху следните въпроси:

- ◆ Доколко членовете на групата са опитни в евангелизирането, ученичеството и т.н.? Има ли нужда да насочите усилията си към обучение?
- ◆ В кои отношения някои от тях са готови да започнат служение?
- ◆ Членовете на вашата група осъзнават ли своите духовни дарби?

Отговорът на тези въпроси ще се отрази на напредъка на групата. Вие не можете да заведете групата там, където тя не е готова да отиде. Ако й липсват някакви умения, може би ще се наложи да поразговорите директно с членовете, за да им предадете умения, от които те се нуждаят.

B. Членовете на групата, посветени на задачата.

Може би работите с група от обучени хора. Някои от тях са основавали църкви преди, други са опитни благовестители или водачи на малки групи. Но може би те нямат възможност да участват в задачата заради други задължения.

- ◆ Случва ли се работното време на членовете да съвпада с времето на срещите и дейностите на служението?

- ◆ Дали семейните задължения прекъсват членовете на групата от изпълнението на задачата?

Може би членовете на групата гледат сериозно на проекта, но имат различни възгледи по отношение на същността му. Имат различно виждане за стила на служение или си противоречат по въпроса за църковната структура. Ако групата не изработи ясен план и стратегия, тогава е много вероятно да попаднете в токущо описаните ситуации. Ще ви бъде много трудно да напредвате като група, ако всички не сте единомислени по отношение на посоката, която следвате.

В. Взаимоотношенията между членовете.

В голяма степен да си водач означава да си “народен” човек. Значителна част от служението е работа с другите хора. Ако съществуват проблеми във взаимоотношенията между тези, с които работите, рано или късно това ще се отрази и на задачата. Водачите трябва постоянно да следят за отношенията между членовете в групата. Ако няма доверие, което сплотява членовете ѝ, то трудно може да има напредък. Ако членовете се състезават помежду си за признание и положение в групата, то истинското съработване е невъзможно. Различните мотиви и скрити планове могат несъзнателно да възпрепятстват целта.

Като водач на другите, как се справяте с междуличностните конфликти? Един опитен водач дава следния съвет: “Когато забележа напрежение между тези, които водя, или когато някой покаже нездрава ревност в поддържането на някакво конкретно виждане, аз се опитвам да си задам въпроса: “Какво става тук?” Много често под повърхността срещам болка, страх или лични проблеми, които намират израз навън по един необикновен начин. Може би аз съм засегнал този човек или може би той или тя се чувства отхвърлен/а от другите. Като прекарам малко повече време с човека, създаващ проблеми, може би като му дам възможност да се отпусне, аз често успявам да го уверя в това, че той е ценен и приеман от мен и групата. Често това е напълно достатъчно за постигането на една по-добра хармония между нас.”

IV. ЕСТЕСТВОТО НА ЗАДАЧАТА

Водачите трябва постоянно да контролират два аспекта от процеса на водачеството. Единият е взаимоотношенията между членовете на групата (за който вече говорихме по-горе), а другият е задачата на групата. Важно е балансираното поддържане на тези два аспекта. Ако прекалено наблягаме на задачата, това ще доведе до краткосрочни резултати и дългосрочни човешки проблеми. А ако прекалено наблягаме на поддържането на взаимоотношенията, то възможно е групите да се задълбочат до такава степен в анализиране на чувствата си, че да пренебрегнат задачата.

Вашата задача е основаването на нови църкви. Като водач вие трябва постоянно да направлявате задачата. Проучването, което сте направили, ви помага да разберете конкретната ситуация, в която се намирате, и ще ви помогне да си отговорите на много въпроси, свързани със задачата. Като допълнение към това, което сте научили в проучването си, следните въпроси ще ви помогнат в нейното направляване.

- ◆ Между какви хора основавате църква, между такива, които са затворени за благовестието, или такива, които са склонни да го приемат?
- ◆ Вие и членовете на вашата група “чужденци” ли сте между тези хора?
- ◆ Дали икономическата ситуация затруднява работата ви за основаване на нови църкви?
- ◆ Имате ли достатъчно информация за средата, в която работите? Вие и вашата група разбирате ли задачата си?

- ◆ Имате ли ясен план и стратегия, съобразена с резултатите от проучването?
- ◆ Съществува ли политически натиск, засягащ обстановката около вас?
- ◆ Имате ли необходимите ресурси за изпълнението на задачата?
- ◆ Има ли някакви духовни сили, срещу които трябва да се изправите?
- ◆ По какви начини Бог подготви вас и вашата група за тази задача?

V. РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ПРИМЕРИ

Пример: По време на завършване на семинарията на Петър бе възложена задачата да основе нова църква в малък индустриален град заедно с една група, която от три години активно благовестваше в тази област. Групата имаше доста добър успех в евангелизирането, като вече бе започнала няколко библейски изучавания, но не знаеше какви следващи стъпки да предприеме, за да стане църква. Петър имаше опит в основаването на нови църкви, така че сравнително добре разбираше как да подходи към новото си служение. И така, преди да се захване със задачата, той направи преценка на ситуацията. Доста бързо откри, че неговите съработници разбират много малко какво означава “основаването на църква” като цяло или дори какво представлява църквата. Имаше преплитане на ролите и нямаше единна цел. Нещо повече, Петър откри че в миналото водачите на вече съществуващите църкви бяха наранени от това служение, което той сега имаше. Преди да продължи по-нататък, Петър реши да обедини своята група от работници, така че всички те да работят за единна цел и да установи добри взаимоотношения с “жетвената сила” в града. Тогава пред него щеше да стои предизвикателството да строи върху тази стабилна основа.

Беше ли мъдра постъпката на Петър? Очевидно отговорът е “да”. Както виждате, като водач вие трябва да се съобразявате с много фактори. На основата на това, което научихте, какво възнамерявате да правите сега?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Както можете да видите, има много фактори, които се отразяват на процеса на водачество. Като основател на нова църква вие трябва да внимавате за своите способности и умения на **водач**, да водите и обучавате своята **група** и да направлявате разнообразните аспекти на **задачата**. Упражнението в края на този урок ще ви помогне да направите преценка на своите фактори.

ВЪПРОСИ ЗА РАЗМИСЪЛ, ОБОБЩЕНИЕ И ПРИЛОЖЕНИЕ

В таблицата, която следва, опишете ситуацията, в които всеки от петте стила на водачество ще бъде подходящ.

	Характеристики на групата	Характеристики на
Съобщаване		
Убеждаване		
Допитване		
Участие		
Упълномощаване		

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Направете писмена преценка на разнообразните фактори във вашето водачество, като отговорите на въпросите в текста, както и на тези по-долу. Дайте тази писмена работа на своя водач и я обсъдете с него преди следващия семинар.

Опишете себе си като водач.

- ◆ Какъв е преобладаващият ви стил на водене?
- ◆ В какво виждате себе си ограничен? Какво можете да направите, за да компенсирате това, което ви липсва?
- ◆ От какви хора се нуждаете за постигане на целите на служение?

Опишете своята група.

- ◆ Опишете техните способности и умения.
- ◆ Хората в групата отдадени ли са на задачата?
- ◆ Съществуват ли междуличностни конфликти, на които трябва да се обърне внимание?

Опишете своята задача.

Заклучение.

- ◆ След това, което научихте, на какво трябва да обърнете внимание?
- ◆ Какъв стил на водачество трябва да използвате и защо?

БИБЛИОГРАФИЯ

D'Souza, A., and Engel, J. F. "Leadership Styles, Being a Leader" in Leadership: Making Human Strength Productive. The Center For Organizational Excellence, Eastern College. St. Davids, PA, 1996. (Used by Permission)

Стиллове на общуване

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е да представи различните стиллове на общуване и да помогне на водача да разбере как общува с другите хора. Ако един водач не познава собствения си стил на работа с хората, той може би не знае как действително се отнася с другите.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да познава собствения си стил на общуване;
- ◆ да разбира как конфликтите могат да възникнат поради различните стиллове;
- ◆ да определи един начин за подобряване на работата си с другите.

☞ План на урока

- I. Въведение.
- II. Открийте своя стил на общуване.
- III. Обяснение.
- IV. Приспособяване на вашия стил на общуване и поведение.

☞ Напътствия към водещите

Урокът е предназначен за два часа.

Стиллове на общуване ДА ОПОЗНАЕМ СЕБЕ СИ И ДРУГИТЕ

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Водачеството е социален процес. Водачите се занимават с хората. Междуличностните взаимоотношения са от съществено значение за успеха на водачеството. Добрият водач разбира себе си и другите и в зависимост от това може да се приспособява според нуждата. В този урок ще разгледаме няколко стила и начина на общуване. Ще имате възможност да откриете какви са собствените ви наклонности на взаимоотношения с хората и ще разполагате със средство, чрез което да разбирате другите.

II. ОТКРИЙТЕ СВОЯ СТИЛ НА ОБЩУВАНЕ

Бог е направил всеки от нас различен и ни е призовал към различни задачи. Това означава, че **“ всички не са като теб ”**. Може би това твърдение звучи глупаво, но не е така. Когато очакваме от другите да се държат като нас, да мислят като нас, да виждат нещата по начина, по който ние ги виждаме, то в крайна сметка ние изграждаме взаимоотношения само с хора, с които си приличаме. В такъв случай не успяваме да оценим останалите и създаваме предпоставки за конфликт.

Ако не преценим обективно себе си, трудно бихме преценили взаимоотношенията си с хората. Възможно е да ги наскърбяваме и да не знаем това. Възможно е да се чувстваме неспособни да мотивираме другите и да не знаем защо е така. Като попълните верните за вас отговори в следващата таблица, може да откриете собствения си стил на общуване с хората. Това би могло да намали конфликтите с тях и да ви помогне да бъдете по-полезен в работата си.

Напътствия:

Попълнете верния за вас отговор, като поставите 0, 1 или 2 в мястото, определено за това във всяка графа.

0 = това твърдение никога не е вярно за вас;

1 = това твърдение понякога е вярно за вас;

2 = това твърдение ви охарактеризира много добре.

Отговорете на всички твърдения.

Схващам цялостната картина по-бързо от другите. _____	Аз съм човек, който ентусиазира хората около себе си. _____	Хората казват, че показвам търпение и разбирание. _____	Може да се разчита на мен да завърша задачата, която ми е възложена. _____
Обичам да свършвам нещата бързо. _____	Най-добре се справям, когато не съм контролиран от другите. _____	Хората казват, че съм човек, с който лесно можеш да се разбереш. _____	Една от най-силните ми страни е, че обръщам внимание на детайлите. _____
Не се справям много добре с детайлите. _____	Често поставям интересите на хората пред изпълнението на програмата. _____	Аз съм добър слушател. _____	Ако нещо си струва да се направи, то си струва да се направи както трябва. _____
Често отправям предизвикателства към общо-приетото _____	Трудно ми е да си разделям времето. _____	Хората са важни за мен така както и програмата на служението. _____	Имам нужда да знам точно какво се изисква от мен. _____
Когато е необходимо, ще се намеся, за да се направи нужното. _____	Хората обичат да бъдат около мен. _____	Справям се най-добре в ситуации, където хората работят в хармония. _____	Не искам да взимам решение, без да имам всички факти. _____
Понякога ми е трудно да работя добре в екип. _____	Склонен съм да приема нещата лично, когато хората не са съгласни с мен. _____	Най-ефективен съм, когато атмосферата на работата ми е стабилна и сигурна. _____	Изпитвам трудност да изразявам чувствата си. _____
Някои хора казват, че не съм много добър слушател. _____	Не се справям много добре с фактите и детайлите. _____	Справям се най-добре, когато хората ми показват, че ме оценяват. _____	Аз съм предпазлив човек, който се колебае да поема рискове. _____
Често се отегчавам от рутинните неща в служението ми. _____	Лесно ми е да изразявам мислите и чувствата си. _____	Твърде голямата промяна ме плаши. _____	Вмествам се добре в познати стратегии и насоки. _____
Обезсърчавам се, когато другите не приемат идеите ми. _____	Най-добре работя, когато усещам, че другите наистина ме харесват. _____	Ръководителите ми могат да разчитат на моята лоялност. _____	Отнасям се критично към своята работа. _____
Приветствам предизвикателството и промяната - колкото по-големи, толкова по-добре. _____	Успявам да мотивирам другите да работят заедно. _____	Правя всичко възможно, за да посрещна нуждите на тези, които са близо до мен. _____	Хората често се чудят какво точно си мисля. _____

Резултати

След като свършите с попълването, съберете отговорите си по колонки и напишете резултатите на съответното място по-долу. Най-голямото число сочи коя е преобладаващата ви наклонност. Другите области с големи числа сочат второстепенните ви наклонности.

Група 1

Вашите точки - общият им брой в първата колона _____

Група 2

Вашите точки - общият им брой във втората колона _____

Група 3

Вашите точки - общият им брой в третата колона _____

Група 4

Вашите точки - общият брой в четвъртата колона _____

II. ОБЯСНЕНИЕ

По-долу са описани характеристиките на четирите групи хора, които определихме в предишната точка. Всяка група има свой стил на общуване с другите. Имайте предвид, че нито една не е по-добра от другите. Всички те имат своите силни и слаби страни и Бог използва всички тях в Своето царство.

Група 1 – ЧОВЕК НА ДЕЛАТА

“Поемате отговорност и посрещате предизвикателството за необходима промяна, за да бъдат хората по-ефективни.”

Хората на делата са способни хора, които могат да приемат предизвикателствата и да разрешават проблемите бързо и ефективно. Те са хора на действията и на тях може да се разчита да свършат работата. Те не се страхуват да рискуват; понякога се заемат с твърде много работа и могат да станат нетърпеливи, когато няма явен напредък.

Пример: Павел (*Филипяни 4:13*).

Благоприятна среда: свобода, авторитет, разнообразие, трудни задачи, възможност за напредък, индивидуалност	Най-лесно общува с хора, които: дават директни отговори, вършат работата си, наблягат на логиката, оказват натиск

Група 2 – ЧОВЕК НА МОТИВАЦИЯТА

“Мотивирате хората да работят заедно за постигането на важни резултати. Влияете на хората.”

Хората, които мотивират другите, са оптимисти, ентузиастични и много добри в отношенията си към другите. Често те са много изразителни и могат да обяснят идеи и възможности по начин, който вдъхновява другите да се включат. Тенденцията им да се въодушевяват от нови неща може да им пречи да продължават с изпълнението на работата, която са започнали.

Пример: Петър (*Матей 14:28, 16:16*).

Благоприятна среда: престиж, приятелски взаимоотношения, липса на контрол и подробности, възможност да мотивират и помагат на другите, свободно изразяване на идеи	Най-лесно общува с хора, които: са приятелски и демократично настроени, показват признание и приемане, търсят обществена реализация

Група 3 – ЧОВЕК НА СЪВМЕСТНАТА РАБОТА

“Бързо се сработват с другите в следване на виждането и стратегията.”

Хората на съвместната работа подкрепят другите и са лоялни към тях. Те са силно чувствителни към нуждите на хората. Може да се разчита на тях да изпълнят работата, поставена им от водача, и те няма да обидят хората, на които са се посветили и с които работят. Този вид хора не могат да работят много добре сами, понеже понякога им липсва инициативност.

Пример: Варнава (*Деяния 15:37-39*).

Благоприятна среда: Идентичност към групата, сплотен екип, установени начини на работа, сигурност, ясни цели и задачи	Най-лесно общува с хора, които: служат като приятели, дават ти време за приспособяване към промените, позволяват свободата да работиш със свое темпо, подкрепят те

Група 4 – ЧОВЕК НА МИСЪЛТА

“Вие сте мотивиран да осъществявате виждания и планове прецизно и внимателно.”

Хората на мисълта са съзнателни, хора на реда, които имат усещане за детайлите. На тях може да се разчита да работят върху проекти, които другите намират за твърде сложни. Този вид хора са предизвиквани от неочаквани промени и имат тенденция към легализъм, когато нещата не са ясни.

Пример: Лука (*Лука 1:1-4*).

Благоприятна среда: изискваща подготовка, точност, планиране, сигурност, стабилност, минимален риск от неуспех	Най-лесно общува с хора, които: насърчават, подкрепят, конкретизират методи и стандарти

Резултатите описват ли вашата личност? Може да ги споделите със съпруга/ съпругата си или с някой близък приятел, който ви познава добре, за да видите дали те биха потвърдили тези резултати. Помнете, че тези стиллове не описват хората идеално. Може да откриете, че не се вменват много точно в нито един от тези стиллове. За повечето хора, двата броя най-много точки, които са събрали, хвърлят светлина върху техния стил. Сега отделете време, за да споделите това, което до момента сте научили за себе си с другите участници. В малки групи отговорете на следните въпроси:

- ◆ Каква е средата, в която предпочитате да работите?
- ◆ С кой вид хора общувате най-лесно?

- ◆ Опишете действителната среда, в която работите. Доколко тя се вместила или не във вашите предпочитания?
- ◆ Имали ли сте трудности в отношенията с тези, чийто стил, предполагате, че е различен от вашия?
- ◆ Какво научихте за себе си, което преди това не сте осъзнавали?
- ◆ Какви стъпки можете да предприемете, за да се справяте по-добре в отношенията си с хората около вас?

IV. ПРИСПОСОБЯВАНЕ НА ВАШИЯ СТИЛ НА ОБЩУВАНЕ И ПОВЕДЕНИЕ

Сега, след като знаете някои неща за себе си, какво можете да направите, за да се справяте по-добре в отношенията си с хората? Както вече казахме, всеки един от тези стиллове има своите силни и слаби страни. Сигурно ще искате да оползотворите силните си страни и да научите да израствате всред слабостите си.

По-долу ще видите как хората ви възприемат понякога. Дори непреднамерено е възможно да гледат на вас с отрицателно отношение. Стъпките на действие ще ви помогнат да разберете какво може да направите за евентуална промяна.

Група 1 – ЧОВЕК НА ДЕЛАТА

Тези, с които си приличате, може да гледат на вас като на: решителен, независим, ефективен на практика, непоколебим	Тези, които са различни от вас, може да гледат на вас като на: рязък, самоуверен, упражняващ контрол, строг, груб

План за действие:

- ◆ Научете се да слушате, бъдете търпелив.
- ◆ Упражнявайте по-малко контрол.
- ◆ Научете се да сте по-загрижен за хората.
- ◆ Бъдете по-съобразителен с хората. Подкрепяйте ги.
- ◆ Обяснявайте защо нещата са такива, каквито са.

Група 2 – ЧОВЕК НА МОТИВАЦИЯТА

Тези, с които си приличате, може да гледат на вас като на: Стимулиращ другите, ентузиаст, драматичен, отзивчив, представителен	Тези, които са различни от вас, може да гледат на вас като на: раздразнителен, с голямо мнение за себе си, противопоставящ се, манипулативен, бързив

План за действие:

- ◆ Бъдете по-малко импулсивен, преценявайте своите идеи.
- ◆ Стремете се повече към резултатите.
- ◆ Контролирайте действията и емоциите си.
- ◆ Обръщайте по-голямо внимание на детайлите/фактите.
- ◆ Не бързайте, изслушвайте другите, не говорете толкова много.

Група 3 – ЧОВЕК НА СЪВМЕСТНАТА РАБОТА

Тези, с които си приличате, може да гледат на вас като на: Подкрепящ другите, благоразположен, надежден, човек, на който може да се разчита, благосклонен	Тези, които са различни от вас, може да гледат на вас като на: човек, който се нагажда, непохватен, несамостоятелен, бавен, затворен

План за действие:

- ◆ Бъдете по-малко чувствителен към мисленето на другите.
- ◆ Бъдете по-директен.
- ◆ Обръщайте по-голямо внимание на самата задача.
- ◆ Посрещайте противопоставянето и бъдете по-решителен.
- ◆ Научете се да казвате “не”.
- ◆ Старайте се да бъдете инициативен в дейностите.

Група 4 – ЧОВЕК НА МИСЪЛТА

Тези, с които си приличате, може да гледат на вас като на: радикален, постоянен, дисциплиниран, сериозен, трудолюбив	Тези, които са различни от вас, може да гледат на вас като на: Критичен, тесногръд, придирчив, нерешителен, моралистичен

План за действие:

- ◆ Съсредоточете се върху вършенето на правилните неща, не само върху правилното им извършване.
- ◆ Реагирайте по-бързо.
- ◆ Започнете да се доверявате на интуицията си, не просто на фактите.
- ◆ Бъдете по-склонен да поемате рискове.
- ◆ Бъдете по-отворен и гъвкав.
- ◆ Не се страхувайте да изграждате взаимоотношения с хората.

ВЪПРОСИ ЗА РАЗМИСЪЛ, ОБОБЩЕНИЕ И ПРИЛОЖЕНИЕ

- ◆ Защо Бог ни създаде толкова различни?
- ◆ За всяка една от четирите групи хора опишете силните и слабите й страни в светлината на основаването на нови църкви.
  1. Как хората на делата подхождат към задачата за основаване на църкви? Кои са техните слаби и силни страни?
  2. Как хората на мотивацията подхождат към задачата за основаване на църкви? Кои са техните слаби и силни страни?
  3. Как хората на съвместната работа подхождат към задачата за основаване на църкви? Кои са техните слаби и силни страни?
  4. Как хората на мисълта подхождат към задачата за основаване на църкви? Кои са техните слаби и силни страни?
- ◆ Имали ли сте конфликти, които могат да бъдат обяснени чрез това, което научихте за себе си?
- ◆ Кои са конкретните стъпки на действие, които може да предприемате, за да избягвате слабостите на своя стил?

Ученичество

УЧЕНИЧЕСТВО

1

УРОК

Въведение в ученичеството

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е да представи стратегическото място на създаването на ученици, което то заема в процеса за основаване на църкви.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да разбира основата за създаване на ученици по отношение на Великата заповед;
- ◆ да съзнава важността на създаването на ученици и да бъде посветен на това служение;
- ◆ да притежава целеустремено мислене по отношение на създаването на ученици;
- ◆ да разбира крайната цел на Бога и връзката ѝ със задачата за създаване на ученици.

☞ План на урока

- I. Библейска основа.
- II. Определение за ученик и за създаване на ученици.
- III. Божият призив за създаване на ученици.
- IV. Да започнем, като мислим за края.
- V. С какво създаването на ученици допринася за основаването на нови църкви.

☞ Напътствия към водещите

Уроците в модул III и IV пасват един с друг. Препоръчва се един човек да води частта за ученичество. Ако е необходимо повече от един човек, нека двамата да поддържат тясна връзка. Преди да започне да преподава, водещият трябва да прочете всички уроци и от двата модула (включително плана за действие и приложенията), за да придобие разбиране и подход към съдържанието на тази част.

Въведение в ученичеството

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. БИБЛЕЙСКА ОСНОВА

Създаването на ученици бе в сърцето на земното служение на Исус. Евангелията ясно описват как Той избра определени хора, които да Го следват, които да обучи и изпрати да продължат Неговата мисия. Библията нарича тези хора ученици. Чрез Великата заповед Исус разкрива, че желае създаването на ученици да бъде основна цел в служението на Неговата църква, докато Той се върне. В останалата част на Новия завет, най-вече в посланията на Павел, можем да видим как Ранната църква живееше според тази заповед.

"Даде ми се всяка власт на небето и на земята. Идете, прочее, научете всичките народи, и кръщавайте ги в името на Отца и Сина и Святия Дух, като ги учите да пазят всичко що съм ви заповядал; и ето, Аз съм с вас през, всичките дни до свършека на века [Амин]" (Матей 28:18-20).

Създаването на ученици стои в самото сърце на Великата заповед. В този пасаж преобладава една дума, която свързва отделните части в едно - тя е "всичко": всяка власт, всички народи, всичко (което съм ви заповядал) и през всичките дни. В гръцкия език глаголите "идете", "кръщавайте" и "учите" са причастия. Само глаголят "научете" е в заповедна форма. Буквалният превод гласи: "Даде Ми се всяка власт на небето и на земята. Затова, отивайки, създавайте ученици във всеки народ, кръщавайки ги в името на Отца и Сина и Святия Дух, учейки ги да пазят всичко, което съм ви заповядал; и ето, Аз съм с вас през всичките дни, дори до края на века." С тези прости, но дълбоки думи Исус дава на Своята църква както основната задача, която трябва да изпълнява до Неговото завръщане, така и обещанието, което ще й дава успех.

A. Задачата.

Ударението пада върху централната заповед "създавайте ученици". Забележете, че Господ ни заповяда да създаваме ученици, а не просто обръщеници. Свързаните със заповедта причастия, разкриват три важни аспекта на процеса за създаване на ученици:

1. **Отивайки.** Ние трябва да поемем инициативата да достигнем всички народи. Не можем да чакаме хората да дойдат при нас като ученици-доброволци.
2. **Кръщавайки.** Хората трябва да бъдат кръстени. Когато човек приема водно кръщение, той публично изповядва, че е положил доверието си в Христос. Предлогът "в" ни кара да считаме кръщението за знак, който показва, че човек е станал част от Христовото тяло и е обещал да се подчини на Господ.
3. **Учейки.** Като хора, които са влязли в завет с Христос и са обещали да Му се подчинат, християните трябва да се научат да живеят подобаващо на своето положение. Забележете добре какво ще кажем. Стихът не каз-

ва, че целта е да поучаваме заповеди, но по-скоро да **поучаваме послушание** - на всичко, което е заповядал Исус. Има огромна разлика между това да поучаваме заповеди и това да поучаваме послушание. Не можем да достигнем целта на Христос само като информираме хората за Неговата воля. Ние трябва да ги учим (и подкрепяме, и насърчаваме) да Му се покоряват. Забележете също, че трябва да ги учим да пазят *"всичко що съм им заповядал"*. Това означава, че трябва да ги учим да се покоряват на цялата воля на Христос, без изключение. Не трябва да се задоволяваме с едно половинчато послушание, което лесно може да се превърне в норма. По-скоро трябва непрестанно да изследваме Писанията, като се питаме: "Подчинили ли сме се на всичко, което е написано тук?" и "Как можем да изпълняваме всяка заповед с по-голяма вярност?"

В заключение, трябва да постоим в тези три неща *"до свършека на века"*, т.е., докато Исус се върне за Своята църква. С тези думи Исус показва, че отпряв тези напътствия към цялата църква, а не само към дванадесетте ученика.

Б. Обещанието.

Задачата, която описахме, може би изглежда твърде тежка. Но когато отидем да създаваме ученици, като ги кръстваме и се стремим да ги учим да се покоряват на всичко, заповядано от Исус, можем да вървим с увереност. Ние сме сигурни в крайния успех, защото сега Христос притежава **всяка власт** и обеща да бъде с нас **през всичките дни** до свършека на века. Сам Христос е гарантът за успех, като пребъдваме в Него, уповавайки на Неговата власт и присъствие (*Йоан 15:4-17*).

II. ОПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА УЧЕНИК И ЗА СЪЗДАВАНЕ НА УЧЕНИЦИ

Ученикът е човек, който е положил доверието си в Христос и чрез водно кръщение е изповядал, че е Негов последовател и член на Неговата църква. Като такъв той е заявил, че ще Му се покорява и ще се стреми да живее в пълна покорност на Неговата воля. Тази покорност не е просто външно съгласие със заповедите на Христос, но извира от сърцето, изпълнено с любов, вяра и надежда. Израстването на ученика в послушание трае цял живот.

Създаването на ученици е процесът, чрез който църквата, уповаваща на властта и присъствието на Христос, поема инициативата: 1) да доведе хората до решението да се доверят и покорят на Исус, 2) да ги въведе в Неговото тяло чрез водно кръщение и 3) да ги води по стъпките на живот на пълна покорност на Христовата воля.

Служението, в което довеждаме погиналите до решението да се доверят и покорят на Христос, често наричаме евангелизиране – за което учихме по-рано. За целите на тази част от обучението ще приемем, че работим с хора, които вече са се присъединили към Христовото Тяло чрез водно кръщение. Ще съсредоточим вниманието си на това как да ги водим по стъпките на живот на пълна покорност на Господа.

III. БОЖИЯТ ПРИЗИВ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА УЧЕНИЦИ

A. Великата заповед, Христовата заповед да създаваме ученици, е именно призивът Му да участваме в изграждането и приготвянето на Неговата невеста църквата.

Изучвайки Писанията, разбираме, че голямата цел на Бога в историята е да прослави Христос, като Го постави глава над всичко. Също така виждаме, че Църквата ще се представи пред Него като "невеста", свята и непорочна, която е *"Негово тяло, изпълнено с пълнотата на Този, Който изпълва всичко във*

всички" (Ефесяни 1:23). Христос ще владее над всичко, но не ще упражнява Своята власт сам. Той ще управлява в единство с Невястата Си, Църквата.

Така Църквата е важна част от Божия вечен план. Всичко, което Бог прави сега, е предназначено да изгради това свято общество, народ с тази специална цел... така че да бъде наистина единно цяло и едно с Него, да участва в самия живот на Троицата. Свалянето на булото на Църквата, представянето ѝ на нейния съпруг, Христос, е последното, най-величаво събитие, за което говори Откровение. През цялата вечност усъвършенстваната Невяста и Бог ще изпитват наслада и радост един в друг. Накрая, Църквата ще отдаде на Бога славата, която заслужава, като отразява Неговия свят характер и Му се покланя *"с дух и истина" (Йоан 4:23).*

По Своята благодат Бог е ръкоположил Църквата за средство, чрез което да постигне тази цел. **Христовата заповед да създаваме ученици е Неговият призив да участваме в изграждането на Божията свята Църква, свършена и свята Невяста, отделена за Христос.**

Б. Успеха ни в създаването на ученици се измерва с това, доколко подготвяме Невястата, достойна за Христос.

Това, което сме, и това, което правим, трябва да бъде оценено в светлината на "призванието" от Бога да участваме в изграждането на Божието свято събрание, Църквата. Чрез това, което вършим сега, приготвяме ли Църквата да посрещне Христос като достойна Невяста?

1. Подпомагаме ли вярващите да израстват в единство с Бога и един с друг? Водим ли ги да живеят живот, който разкрива Божията любов, изпълваща това единство?

В своето усилие, своята работа и жертва призоваваме ли хората и подпомагаме ли ги да станат съпричастни на живота в Бога? Навлизат ли все по-дълбоко в единство с Него и един с друг? Разкрива ли животът им все повече и повече Божията любов, която изпълва това единство? Като тяло изграждат ли се един друг в любов? Ако отговорът на тези въпроси е "не", то нашата работа, нашите постижения и жертви са били напразни (*1Коринтяни 13:1-3; Галатяни 5:6; Откровение 2:2-6*).

2. Подпомагаме ли вярващите да израстват в своята вяра и надежда в Христос?

Любовта и единството, споменати по-горе, могат да бъдат намерени само в тези, чиято вяра и надежда са в Христос. Чрез вяра сме примирени с Бога и изпълнени с Неговия Дух, чийто плод в нас е любов. Понеже надеждата ни е положена в Христос и Неговите чудни обещания, не желаем да живеем за нещата от този свят, но с радост понасяме страдания заради Господа и ще останем верни докрай.

3. Подпомагаме ли вярващите да бъдат Христови посланици, призоваващи останалите да се присъединят към святата Църква на Бога и така да разпрострат по-надалеч Христовата невеста?

Като Христово тяло приемаме ли своята отговорност да бъдем Негови посланици, които представят Неговата воля на слепия и умиращ свят? Светът тъне в тъмнина и не може да проумее характера на живота от Бога. Невярващият човек не знае защо е създаден, нито към какво го призовава Бог. Може ли той да погледне на нас и да узнае? Дали животът ни, като Невяста и Тяло на Христос, изобличава неверието му в триединния Бог? Призоваваме ли непрестанно останалите да влязат в Божието царство и така

Христовата невяста да се разпростре по-надалеч, дори като се трудим, за да стане тя по-свята? Според Писанията Църквата трябва да прославя своя Господ, като приема ученици от "всичките народи", т.е. от всяка етническа група във всяка държава по света.

4. Споменатите три точки са най-важните елементи в утвърждаването на вярващите в живот на пълна покорност на Христос.

IV. ДА ЗАПОЧНЕМ, КАТО МИСЛИМ ЗА КРАЯ

Като съставяте подробен план за създаване на ученици, трябва да преминете през три изключително важни стъпки:

- ◆ Ясно разбиране на вашата цел за създаване на ученици.
- ◆ Ясно разбиране за настоящето духовно състояние на хората, които обучавате в ученичество.
- ◆ План как да помогнете на учениците си да израснат от положението, в което се намират сега, до това, към което се стремите.

Задачата ви е да установите своята цел в създаването на ученици и да ѝ позволите да оформи всичко, което правите сега. Бог определя целта. Нашата отговорност е да разберем ясно към какво ни призовава Бог - какви да бъдем и какво да правим - и след това да откликнем с вяра и покорност. Всяко наше намерение не е нищо друго освен послушно приемане на Божията воля. Планираме, защото желаем да се покоряваме на Бога с цяло сърце и ум. Планираме, защото **възнамеряваме** да покорим и подредим своя живот така, както трябва. Така можем да планираме само когато съзнателно се покоряваме на Бога. Намерението ни се ражда и развива в молитва.

По отношение на създаването на ученици, целта е живот на пълна покорност на волята на Христос. Началната точка е настоящето духовно състояние на хората, които обучавате в ученичество. Накрая трябва да развиете стратегия как да помогнете на вярващите да израснат от това, което са сега, до постигането на целта – да се покоряват напълно на волята на Христос. Трябва да намерите практичен начин как да им помогнете да разберат по-дълбоко какво означава да живеят като членове на Христовата църква, да живеят както подобава на това положение, т.е. да живеят в пълна покорност на Неговата воля.

V. С КАКВО СЪЗДАВАНЕТО НА УЧЕНИЦИ ДОПРИНАСЯ ЗА ОСНОВАВАНЕТО НА НОВИ ЦЪРКВИ

В действителност основаването на църкви е установяването на общества от ученици там, където досега не имало такива. В първата фаза в основаването на нови църкви довеждаме хората до вяра и покорност спрямо Христос. Както видяхме, когато разглеждахме Великата заповед, обръщението е първата стъпка в създаването на ученици.

Трябва винаги да помним, че обръщението само по себе си не е нашата цел. На него трябва да гледаме просто като на първата стъпка в процес, който трае цял живот. Трябва да помогнем новите обръщеници да разберат какво означава да живеят като членове на Христовата църква. Също така трябва да им покажем как да живеят според това положение, т.е. да живеят в пълна покорност на Неговата воля. Така създаването на ученици стои в самото сърце на основаването на нови църкви. Успехът в установяването на нови общества ще зависи не само от спечелването на нови обръщеници, но и от изграждането на истински ученици, които се покоряват на Христос все по-вярно.

Изключително важна страна в утвърждаването на новите обръщеници в покорност на Христос е подготовката им за служение. Когато водите вярващите в ученичество, трябва да им помогнете да открият духовните дарби, които Бог им е дал, и да започнат да принасят плод, като служат на другите. Така създаването на ученици води до бързо умножаване на съработниците в служението. Между тези нови съработници са и хората, които ще се включат в основаването на нови църкви. Това бързо умножаване на съработници е един от най-важните фактори в създаването на движение за основаване на нови църкви.

ВЪПРОСИ ЗА РАЗМИСЪЛ, ОБОБЩЕНИЕ И ПРИЛОЖЕНИЕ

- ◆ Какво не е наред, ако евангелизираме, без да има ученичество?
- ◆ Каква разлика ще предизвика едно ефективно служение за създаване на ученици в основаването на нова църква? Движение за основаване на църкви?
- ◆ Възможно ли е да се основе църква, без да се наблегне на ученичеството? Защо “да” и защо “не”?
- ◆ Какви цели за създаване на ученици има вашата църква в момента?
- ◆ Какви цели за създаване на ученици мислите, че трябва да имате?
- ◆ Какво по-различно трябва да прави църквата, за да създава ученици?

Разберете вашата цел, разберете вашите хора

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ План на урока

Целта на този урок е да изясни целите на създаването на ученици и как да се различава духовната зрялост и ефективност в служението на ученика в светлината на тези цели.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да знае библейския критерии за духовна зрялост и ефективност в служението;
- ◆ да бъде убеден, че е съществено да се фокусира върху сърцето, а не върху външното поведение;
- ◆ да разбира как да започне да оценява духовната зрялост и ефективност в служението на своите ученици в светлината на библейския критерии.

☞ План на урока

- I. Въведение.
- II. Разберете вашата цел за създаване на ученици.
- III. Разберете настоящото духовно състояние на хората, които обучавате в ученичество.

☞ Приложения

- 2А Приложение: Библейски препратки за вяра, надежда и любов.
- 2Б Приложение: Любовта – централната характеристика на ученичеството.

Разберете вашата цел, разберете вашите хора

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Както вече споменахме в първия урок, има три критични точки в разработването на план за създаване на ученици:

- ◆ Разбиране на целта за създаване на ученици.
- ◆ Разбиране на настоящото духовно състояние на вашите хора.
- ◆ Разработване на план как да помогнете на хората си да растат от състоянието, в което са, до достигането на вашата цел за създаване на ученици.

В този урок ще се спрем на първата и втората точка.

II. РАЗБЕРЕТЕ ВАШАТА ЦЕЛ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА УЧЕНИЦИ

Първата стъпка за съставяне на ефективен план за създаване на ученици е ясно да разберете вашата цел. Както казахме в първи урок, вашата цел е да подпомогнете хората да живеят живот на подчинение на цялата Христова воля. Какво означава това на практика?

A. Критерии за духовна зрялост – вяра, надежда и любов.

Както Исус, така и Павел учат, че любовта е най-важният показател за духовна зрялост (*Матей 22:36-40; 1Коринтяни 13:1-3,13; Галатяни 5:6*).

Библията, в своята вътрешна непротиворечивост, посочва още два важни критерия: вяра и надежда (*1Коринтяни 13:13*, вижте също приложение 2А).

Вярата, надеждата и любовта са несравнимо важни критерии за духовното равнище на учениците ви. Всичко друго произтича оттук. Ако ги притежават, скоро ще намерите всичко останало, което желаете да видите в тях. Най-много от всичко бихте желали да видите учениците си да бъдат хора на вярата, надеждата и любовта.

Б. Критерий за ефективност в служението.

Когато говорим за служение, откриваме, че любовта е ключът към служението, както се посочва в *Ефесяни 4:15-16* и *1Коринтяни 12-14*. Независимо какво служение има човек, целта е една - изграждането на Христовото тяло в любов, докато всяка част достигне "*мярката на ръста на Христовата пълнота*". Следователно живот на любов, вяра и надежда, поради необходимостта си, ще дадат резултат в служението към другите – вярващи и невярващи. Исус сам каза, че Той не дойде да Му служат, но да служи (*Матей 20:28*). Ние трябва да следваме примера Му.

В резултат църквата ще има растеж както в количество, така и в качество. (*Матей 13:31-32*). Количествен растеж означава, че църквата ще се умножава в количество – хора и общества, – това има ефект върху цялото Христово тяло навсякъде по света. Качествен растеж означава, че църквата расте в Христоподобна зрялост.

III. РАЗБЕРЕТЕ НАСТОЯЩОТО ДУХОВНО СЪСТОЯНИЕ НА ХОРАТА, КОИТО ОБУЧАВАТЕ В УЧЕНИЧЕСТВО

След като сте разбрали добре горните критерии, трябва да се научите как да ги използвате, за да оцените вярващите, на които служите. Какво точно трябва да търсите? Следват няколко примерни въпроса и други съвети, които ще ви помогнат да започнете. Но все пак способността ви да откриете истината зависи от дълбочината на вашето лично духовно прозрение. Никакъв списък, нито книга, нито обучение могат да заменят това. Колкото по-зрял сте, колкото по-добре сърцето ви познава Божието Слово, колкото по-дълбоко разбирате и познавате от опит вярата, надеждата и любовта, толкова по-ясно ще можете да различите доколко те присъстват в другите, и да отсъдите доколко те са ефективни в своето служение.

A. Фокусиране върху сърцето, не върху външното поведение.

Важно е да се съсредоточите повече върху състоянието на сърцето, отколкото на видимото поведение, за да определите духовното състояние на вярващите, на които служите. Видимото поведение (думите и делата) разкриват сърцето (*Матей 12:34-35; 15:18-20; Лука 6:43-45; 8:15*). Напразно ще си загубите времето, ако се опитвате да доведете човек до определено държание, когато проблемът е в сърцето му. Ако то е променено, ще последва и търсения живот.

Ако забележите нещо неправилно в поведението на учениците си, опитайте се да откриете причините и мотивите, които се крият зад него. Например да кажем, че някой вече не посещава библейските уроци. Вместо да наблюдавате просто на неговата постъпка и да го принуждавате да присъства на тях, помъчете се да разберете защо е престанал да идва. Ето три основни въпроса, които трябва да си зададете:

- ◆ Какво разкрива поведението му относно неговите убеждения?
- ◆ Какво разкрива поведението му относно това, което разбира или не разбира?
- ◆ Какво разкрива поведението му относно ориентацията или отношението на неговото сърце?

В повечето случаи ще е нужно да поговорите с човека, за да разберете какво в действителност става в него.

Служение за изграждане на ученици, което не успява да се фокусира върху състоянието на сърцето, ще произведе хора, които може би на пръв поглед вършат очакваното от тях, но в действителност не са израснали духовно.

ВАЖНО! При все че ориентацията на сърцето не може да бъде директно наблюдавана, тя може да бъде забелязана от думите и делата на човека. Научете се да гледате за модели на поведение, които показват основното отношение на сърцето. Ето няколко въпроса, които ще ви помогнат:

Б. Оценка на зрялостта в любов, вяра и надежда.

1. Как да оценим зрялостта в любов?

Ключови въпроси, които разкриват доколко хората, на които служите, са зрели в любовта:

а) любов към Бога

- ◆ Копнеят ли за Бога повече, отколкото за всичко друго и всеки друг? Той на първо място ли е в живота им? Ако това не е така, какво е заело Неговото място в сърцата им? Какво желаят повече от Него?

- ◆ Радват ли се в Бога повече отколкото във всичко друго? Намират ли в Него наслада по-голяма отколкото във всичко останало? Ако това не е така, какво им носи по-голяма радост? Какво е заело Неговото място в сърцата им?
- ◆ Напълно ли са предадени на Бога в сърце, душа и ум? Ако това не е така, какво е заело Неговото място в сърцата им? Кого или какво следват в съзнанието и ума си? С кого или с какво се идентифицират? Чии ценности отразяват?
- ◆ Ходят ли в любовта с постоянство? Когато наистина паднат, колко скоро се обръщат към Бога в покаяние и тръгват отново след Него?
- ◆ Показват ли (неуместна) любов към този свят?

Трябва да осъзнаем сериозността на последния въпрос. Всъщност това е идолопоклонство. Няма по-важен въпрос на света от този, на кого или на какво сме предали сърцето си (*2Коринтяни 11:2-3*). Мнозина ще се окажат с разделени сърца, опитвайки се да обичат и Бога, и този свят. Моля ви, разберете колко немислима е подобна позиция (*Матей 6:24; Яков 4:4-5; 1Йоаново 2:15-17*). Не можем да обичаме едновременно този свят и Бога. Едно от двете ще се наложи накрая. Ясните доказателства за трайна любов към света показват, че любовта към Бога е или мъртва, или умира, без значение колко "религиозен" изглежда отвън човек. Не е възможно да има духовен растеж, докато този проблем остава неразрешен.

Разгледайте стиховете, в които Павел описва делата на плътта. Това са други признаци, които показват, че човек обича света (*Галатяни 5:19-21; 1Коринтяни 6:9-10; Римляни 1:28-32; Яков 3:14-16*).

б) любов към другите

- ◆ Желаят ли да общуват истински с други вярващи (*Евреи 10:24-25*) и да прекарват време с тях (*Филипяни 4:1; 1Солунци 2:17-18*)?
- ◆ Изпитват ли радост, наслада в общението си с другите вярващи?
- ◆ Единодушни ли са в сърце и ум с другите вярващи? Показват ли по практичен начин тяхното единство и любов (*Деяния 4:32-35; Римляни 12:10-21; 1Коринтяни 13:4-7; Филипяни 1:27, 2:1-4; Евреи 13:3*)?
- ◆ Обичат ли семействата си? Служат ли постоянно на семействата си с любов, задълбочавайки единството в семейството и изграждайки всеки член в Христос (*Ефесяни 5:25 - 6:4*)?
- ◆ Сърцето им гледа ли към погиналите? Показват ли постоянна любов към тях (*Галатяни 6:10*)?

За допълнително разглеждане на този важен въпрос, погледнете приложение 2Б.

2. Как да оценим зрялостта във вяра?

Ключови въпроси, които разкриват доколко хората, на които служите, са зрели във вярата:

- а) Разбират ли какво е вяра?
- б) Разбират ли Божията благодат?
- в) Вярата им здраво ли е вкоренена в Писанията? Добре ли разбират основните библейски истини (*Римляни 10:17*)?

- г) Притежават ли дълбоко убеждение в тези истини?
  - д) Убедени ли са твърдо, че Бог ги обича и ги е приел напълно в Христос?
  - е) Живеят ли чрез вяра, в упование на Божията благодат във всяка област на живота си?
3. Как да оценим зрялостта в надежда?
- Ключови въпроси, които разкриват доколко хората, на които служите, са зрели в надеждата:
- а) Техните сърца посветени ли са на Христос и служението, към което ги е призовал (*1Йоаново 3:1-3*)? За това ли живеят наистина (*Филипяни 3:7-14*)?
  - б) Разбират ли Божиите обещания? Убедени ли са, че Бог ще остане верен на обещанията Си?
  - в) Убедени ли са, че *"всичко съдейства за доброто на тия, които любят Бога"*, като ги подготвя за това, което Бог им е определил (*Римляни 8:28-30*)?

В. Оценка на зрялостта в служението към другите

Когато вашите ученици израстват във вяра, надежда и любов, те трябва да стават все повече и повече ефективни в служението си към другите. Някои ключови въпроси, върху които да ръзсъждавате:

- 1) Използват ли ефективно дарбите и способностите си от Бога, за да изграждат другите в любов, вяра и надежда (*Ефесяни 4:11-13,15-16*)?
- 2) Насърчават ли и помагат ли на вярващите да израстват в единство с Бога и помежду си? Помагат ли им да водят живот, който изявява Божията любов, отразяваща това единство?
- 3) Подкрепят ли по един практичен начин своите братя, за да могат да преодолееят духовните и физическите трудности в живота си?
- 4) Ефективно ли предават евангелието на погиналите (*1Солунци 1:8*)?
- 5) Ефективно ли водят погиналите към Христос и включват ли ги към Христовото тяло?
- 6) Насърчават ли и подпомагат ли другите християни да предават евангелието на погиналите чрез думи и дела?

ВЪПРОСИ ЗА РАЗМИСЪЛ, ОБОБЩЕНИЕ И ПРИЛОЖЕНИЕ

- ◆ В светлината на Божията крайна цел, какво означава да бъдеш духовно зрял? Какво означава да бъдеш ефективен в служението?
- ◆ Доколко зрели според вас са вярващите, на които служите, по отношение на своята вяра, надежда и любов? Къде се чувства належаща нужда от израстване? (Ако все още не сте започнали да работите с някого, отнесете тези въпроси към себе си.)
- ◆ Доколко ефективни са според вас вярващите, които водите, по отношение на служението им, в светлината на горните критерии? (Ако все още не сте започнали да работите с някого, отнесете този въпрос към себе си.)

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Разгледайте и попълнете двете приложения.

Библейски препратки за вяра, надежда и любов

Напътствие: Следват няколко пасажа от Новия завет, които бяха адресирани до различни църкви. Моля заградете всички думи “вяра”, “надежда” и “любов” в тези пасажи, използвайки различен цвят за всяка от тези три думи.

Римляни 5:1-5 - И тъй, оправдани чрез вяра, имаме мир с Бога, чрез нашия Господ Исус Христос; посредством Когото ние чрез вяра придобихме и достъп до тая благодат, в която стоим, и се радваме поради надеждата за Божията слава. И не само това, но нека се хвалим и в скърбите си, като знаем, че скръбта произвежда твърдост, а твърдостта изпитана правда; а изпитаната правда надежда. А надеждата не посрамява, защото Божията любов е изляна в сърдцата ни чрез дадения нам Свети Дух.

1Коринтяни 13:13 – И тъй, остават тия трите: вяра, надежда и любов; но най-голяма от тях е любовта.

Галатяни 5:5-6 – Защото ние чрез Духа очакваме оправданието чрез вяра, за което се надяваме. Понеже в Христа Исуса нито обрязването има някаква сила, нито необрязването, но вяра, която действа чрез любов.

Ефесяни 1:15-18 – Затова и аз като чух за вярата ви в Господа Исуса и за любовта, която сте показали към всичките светии, непрестанно Благодаря Богу за вас, и ви споменавам в молитвите си. Дано Бог на нашия Господ Исус Христос, славния Отец, ви даде дух на мъдрост и на откровение, за да Го познаете, и да просвети очите на сърдцето ви, за да познаете, каква е надеждата, към която ви призовава, какво е богатството между светиите на славното от Него наследство...

Ефесяни 3:14-19 -- ...затова, прекланям коленете си пред Отца на нашия Господ Исус Христос, от Когото носи името си всеки род на небесата и на земята, да ви даде, според богатството на славата Си, да се утвърдите здраво чрез Неговия Дух във вътрешния човек, чрез вяра да се всели Христос във вашите сърдца, тъй че закоренени и основани в любовта да бъдете силни да разберете заедно с всичките светии, що е широчината и дължината, височината и дълбочината, и да познаете Христовата любов, която никое знание не може да обгърне, за да се изпълните в цялата Божия пълнота.

Колосяни 1:3-5, 22-23 – Благодарим на Бога, Отец на нашия Господ Исус Христос, като се молим винаги за вас, понеже чухме за вашата вяра в Христа Исуса и за любовта ви към всичките светии, по причина на онова, за което се надяваме, което се пази за вас на небесата, за което сте чули от по-напред в истинското слово на благовестиято...Примири сега чрез Неговата смърт в плътското му тяло, да ви представи пред Себе Си свети, непорочни и безупречни, ако останете основани и твърди във вярата, и без да се помръднете от надеждата, открита вам в благовестиято, което сте чули, и което е било проповядвано на всяка твар под небесата, на което аз Павел станах служител.

1Солунци 1:2-3 – Всякога благодарим на Бога за всички ви и ви споменаваме в молитвите си, като си спомняме непрестанно пред нашия Бог и Отец вашата работа с вяра и труд, с любов и с твърда надежда в нашия Господ Исус Христос.

1Солунци 3:6 – А когато Тимотей дойде още сега при нас, та ни донесе добри вести за вярата и любовта ви, и че имате всякога добри спомени за нас и желаете да ни видите, както и ние вас...

1Солунци 5:8 – А ние, като сме от деня, нека бъдем трезвени и нека облечем за бронен нагръдник вяра и любов и да турим за шлем надеждата за спасение.

2Солунци 1:3-4 – Длъжни сме, братя, всякога да благодарим на Бога за вас, както е и прилично, загдето вярата ви расте премного, и любовта на всеки един от всички вас се умножава един към друг; така щото и сами ние се хвалим с вас между Божиите църкви за вашата твърдост и вяра във всичките ви гонения и в неволите, които понасяте:

1Тимотей 1:5 – А целта на това поръчване е честосърдечна любов от добра съвест и нелицемерна вяра...

2Тимотей 1:13 – Дръж образа на здравите думи, които си чул от мене, във вяра и любов, която е в Христа Исуса

Филимон 4-7 – Защото съм имал голяма радост и утеха поради твоята любов, понеже сърдцата на светиите се освежаваха чрез тебе, брате.

Евреи 6:10-12 – Защото Бог не е несправеден, та да забрави това, което извършихте и любовта, която показахте към Неговото име, като послужихте и още служите на светиите. И желаем всеки от вас да показва същото усърдие за пълна увереност в надеждата докрай; да не бъдете лениви, но да продажавате ония, които чрез вяра и устояване наследяват обещаните благословения.

Евреи 10:22-24 – нека пристъпваме с искрено сърдце в пълна вяра, със сърдца очистени от лукава съвест и с тяло измито с чиста вода; нека държим непоколебимо надеждата, която изповядваме, защото е верен Оня, Който се е обещал; и нека се грижим един за друг, тъй щото да се поощряваме към любов и добри дела...

Яков 2:5 – Слушайте любезни ми братя: не избра ли Бог ония, които са сиромаси в светски неща, богати с вяра и наследници на царството, което е обещал на тия, които Го любяат?

1Петрово 1:3-9,21-22 – Благословен да бъде Бог и Отец на нашия Господ Исус Христос, Който според голямата Си милост ни възроди за жива надежда чрез възкресението на Исуса Христа от мъртвите, за наследство нетленно, неоскверняемо, и което неповяхва, запазено на небесата за вас, които с Божиата сила сте вардени чрез вяра за спасение, готово да се открие в последното време. В което блаженство се радвате, ако и за малко време да скърбите сега, ако е потребно, в разни изпитни, с цел: изпитването на вашата вяра, като е по-скъпоценно от златото, което гине, но пак се изпитват чрез огън, да излезе за хвала и слава и почест, когато се яви Исус Христос; когото любите, без да сте Го видели; в Когото като вярвате, без сега да Го виждате, радвате се с неизказна и преславна радост, като получите следствието на вярата си, спасението на душите си...които чрез Него повярвахте в Бога, Който Го възкреси от мъртвите и Му е дал слава, така щото вярата и надеждата ви да бъдат в Бога. Понеже сте очистили душите си, като сте се покорили на истината, която докарва до нелицемерно братолюбие, обичайте се един друг горещо, от сърдце.

Любовта: централната характеристика на ученичеството

Въз основа на *Матей 28:18-20* определихме създаването на ученици като процес, чрез който Църквата, уповаваща на властта и присъсъствието на Христос, поема инициативата :1) да доведе хората до решението да се доверят и покорят на Исус, 2) да ги въведе в Него и Неговото Тяло чрез водно кръщение и 3) да ги води по стъпките на живот на пълна покорност на Христовата воля.

Нека да насочим вниманието си към последното: да ги води по стъпките на живот на пълна покорност на Христовата воля. За да можем да направим това, от голяма важност е да познаваме много добре Христовата воля. Ако това не е така, ние сме изложени на опасността да отклоним църквите си от пътя, да загубим много време и сили и дори да пропуснем да изпълним волята Му за нас.

За да проумеем добре Христовата воля за нас, трябва да погледнем на нея в светлината на Неговата крайна цел: да издигне за Себе Си съвършена Невяста. Всяка заповед на Господа е насочена към постигането на тази цел. В светлината на това ние разбираме, че в центъра на Неговата воля стои необходимостта да израстваме в единство с Него и един с друг, и още, животът ни да изразява Божията любов, която отразява единството. Неделима част от това е призивът на Бога да бъдем Негови посланици, които представят волята Му пред света и въвеждат все повече и повече хора в Неговата Църква.

Можем да видим, че в центъра на Христовата воля за нас стои любовта, тази любов, която отразява единството с Него и единството между вярващите. Да създаваме ученици преди всичко означава да изграждаме личности, които се отличават с тази любов. От изключителна важност за работата ни е да осъзнаем каква е тя и да бъдем способни да помогнем на другите да ходят в нея.

Исус посочи кои са най-големите заповеди в Библията, заповедите, които съдържат в себе си всички останали: *"Да възлюбиш Господа твоя Бог с цялото си сърце, с цялата си душа и с всичкия си ум... Да възлюбиш ближния си, както себе си"* (*Матей 22:37-39*).

Исус каза, че голямата и първа заповед е да възлюбиш Бога (*ст. 38*).

ЛЮБОВ КЪМ БОГА

Какво означава да обичаме Бога с цялото си сърце, с цялата си душа и с целия си ум? Можем да разберем това само в светлината на единството с Бога. Какво отличава любовта, която ни прави наистина едно с Господа?

Три главни отличителни черти на любовта към Бога.

1. Тя определя желанията ни, това, към което се стремят сърцата ни. **Да обичаме Бога с цялото си сърце означава да копнеем за Него повече отколкото за всичко друго или всеки друг.** Той е на първо място в живота ни. Ние Го търсим, защото желаем Неговото присъствие и близост (*Псалом 63:1-2; 73:25,28*).
2. Тя определя радостта ни, това, в което се весели сърцето ни. **Да обичаме Бога с цялото си сърце означава да се радваме в Него повече отколкото във всичко друго.** Той е нашата най-голяма радост и наслада в живота ни (*Псалом 63:3-8,11; Исая 61:10*).

3. Тя определя основната нагласа на сърцата и умовете ни, този, с когото те се идентифицират и съобразяват. **Да обичаме Бога с цялото си сърце, с цялата си душа и с целия си ум означава да бъдем напълно предадени на Него в сърце, душа и ум.** (1Коринтяни 2:16; Йоан 14:21,23; 17:21,23,26; Римляни 5:5; 12:2; Галатяни 2:20).

Какво означава това? Гледаме на нещата така, както Той гледа. Това, което Той обича, обичаме и ние. Това, което Той отхвърля, отхвърляме и ние. Това, което радва Него, радва и нас. Това, което наскърбява Него, наскърбява и нас. Неговото дело е наше дело. Неговите цели са наши цели. Неговите ценности са наши ценности. Считаме Неговата придобивка своя, подобно и Неговата загуба. Имаме дълбоко общение с Бога, като споделяме всичко това с Него в молитва. То е както радостта, така и теготата на сърцата ни в жизнения ни път с Него, ден след ден. Копнеем Бог да постигне Своите цели във и чрез нас.

Тази любов създава глад в нас да растем в познанието на Бога и проумяването на Неговите дела, все по-дълбоко и по-дълбоко да Го опознаваме и да споделяме Неговото сърце и ум. Желая да бъдем открити и честни пред Бога, да не оставим нищо скрито от Него. Искане да Му дадем всичко, което сме, и всичко, което имаме. Радост изпълва сърцата ни при всяка възможност да Му служим. Чувстваме, че всичко, което притежаваме, е Негово. Считаме за радост и привилегия възможността да пожертваме в Неговото име. Не желая да задържим нищо, но всичко да дадем на Бога. Радваме се в увереността, че Той също ни е дал всичко Свое.

Нищо няма по-голямо значение за нас от това да ходим с Бога в този път, да пребъдваме в близко общение с Него. Както каза Псалмистът: *"Кого имам на небето освен Тебе? И на земята не желая друго освен Тебе. Чезне плътта ми и сърдцето ми; но Бог е сила на сърцето ми и вечният ми дял... Но за мене е по-добре да се приближа при Бога..."* (Псалом 73:25-26,28).

Как се проявява Божията любов в живота ни.

Ако сърцата ни наистина са изпълнени с такава любов към Бога, то тя ще повлияе на нашите постъпки. Някои от начините, по които бихме очаквали тя да се прояви, са следните:

1. Ако копнеем за Бога повече отколкото за всичко друго, редовно ще отделяме време да търсим лицето Му и да имаме общение с Него.
2. Ако се радваме в Него повече отколкото във всичко друго, животът ни ще се отличава с искрено хваление.
3. Ако жадуваме да Го познаем по-добре и да споделим Неговото сърце и ум, ще изучаваме прилежно Неговото Слово и редовно ще отделяме време за това.
4. Ако желая да бъдем открити пред Бога, ще изповядваме и споделяме пред Него това, което изпълва сърцата ни, в молитва.
5. Ако сме напълно предадени на Бога в сърце и ум, старателно ще търсим Неговата воля във всяка ситуация и ще се стремим с всички сили да я изпълним, т.е. животът ни ще се отличава с послушание.
6. Ако това, което тежи на Неговото сърце, тежи на нашето, и това, към което се стреми, е наша цел, животът ни ще се отличава с гореща застъпническа молитва.
7. Ако считаме всичко, което притежаваме и което сме, за Негово, и ако желая това, което Той желае, ние щедро и с радост ще жертваме своето време и средства, за да Му служим.
8. Ако желая да бъдем преобразени в Божия образ, но често падаме, животът ни ще се отличава с искрено покаяние и копнеж да бъдем поправени, упътени и насърчени от другите.

ЛЮБОВ КЪМ ДРУГИТЕ

Исус добави, че има още една заповед, която е близка до първата - да възлюбиш ближния си като себе си. Какво означава да възлюбиш ближния си като себе си и защо това е свързано с първата заповед?

Понеже обичаме Бога с цялото си сърце, обичаме и всички хора - те са създадени по Неговия образ. Търсим възможности да бъдем от благословение за другите, дори ако за това е необходимо да пожертваме себе си или да пренебрегнем факта, че са ни онеправдали. (Вижте *Матей 5:21-48*.) Ние желаем те да изпитат най-голямото благословение - да повярват в Христос и да станат част от Неговото Тяло.

Със своите братя и сестри споделяме дори по-дълбока любов. Исус ни заповяда да се обичаме един друг, както Той ни възлюби, като така възвиси тази заповед! С какво се отличава тази любов? Коя любов наистина ни свързва в едно?

Три главни отличителни черти на любовта към братята.

1. Тя определя желанията ни, това, към което наистина се стремят сърцата ни. **Да се обичаме един друг означава да желаем да бъдем заедно.** *Копнеем да имаме общение (Евреи 10:24-25). Желая да прекарваме време заедно (Филипяни 4:1; 1 Солунци 2:17-18).*
2. Тя определя радостта ни, това, в което се весели сърцето ни. **Да се обичаме един друг означава да се радваме един в друг** (*Филипяни 4:1; 1 Солунци 2:19-20; 3:9; 2 Коринтяни 7:14-16.*)

Една от причините, поради които желаем да бъдем заедно, е, че изпитваме радост един в друг. Приятно ни е да бъдем с другите, да бъдем заедно. Радваме се в образа на нашия възлюбен Спасител, който виждаме дори в най-смирнените и съкрушени между нас. Изпитваме радост, когато зърнем Божието действие в душата на нашия брат или сестра, подобно на майка, чието детенце изрича първите си думи или прави първите си стъпки. Приемаме и ценим всеки заради това, което е. Забелязваме добрите качества и дела на всеки и те ни носят радост. Отнасяме се с търпение към несъвършенствата и неуспехите на своите братя и сестри.

3. Тя определя основната нагласа на сърцата и умовете ни, този, с когото те се идентифицират и съобразяват. **Да се обичаме един друг, както Христос ни възлюби, означава да имаме едно сърце, душа и ум** (*Римляни 12:10,15; 2 Коринтяни 7:13; Филипяни 1:27; 2:1-5; Евреи 13:3.*)

Единството между вярващите се основава на единството ни с Христос. Ако това, което е в сърцето и ума на Христос, е в мен и в теб, тогава споделяме едно сърце и ум. В Христос имаме едни и същи ценности, една и съща цел, страдание, тегло и т.н.

Ако имаме едно сърце и ум, ще бъдем едно и в много други области. Вече не мисля от гледната точка на "мен" и "мое", но на "ние" и "наше". Твоята радост е моя радост и твоята скръб е моя скръб. Твоята нужда е моя нужда. Твоят успех е мой успех и твоята несполука е моя несполука. Когато ти си благословен, благословен съм и аз. Твоите проблеми засягат и мен и аз искам да ти помогна с всичко, с което мога, да ги посрещнеш и преодолееш. Твоите цели са особено важни за мен и аз копнея да сторя всичко, което е по силите ми, за да ти помогна да ги постигнеш. Готов съм да ти дам възможност и ти да ме подкрепиш. Жадувам да бъда от благословение за теб и ти за мен. Желая да те познавам и разбирам по-добре. Желая и ти да ме познаваш и разбираш по-добре.

Как се проявява тази любов в живота ни.

Библията е изпълнена с примери на това как се проявява тази любов в нас. Когато такава любов присъства в сърцата ни, тя дълбоко ще промени живота ни, както ни показва *1 Коринтяни 13 глава*.

Бележка: Бог ни заповядва да обичаме всеки. Той желае да показваме истинска любов към всеки, с когото ни среща, доколкото можем. Но ние сме ограничени. Нямаме време, нито възможност да показваме еднаква любов към всеки един. Нужно е да си изградим приоритети. Бог е на първо място. След това Той е поставил нашите роднини, братята и сестрите от местната църква и т.н.; с тях Господ желае да изпитаме общението на любовта в по-голяма дълбочина.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Необходимо е да осъзнаем колко важно е Божията любов да присъства в нас. Любовта е отличителната черта на Христовата невяста. Бог ни сътвори отново, Той ни новороди отгоре, за да имаме този живот (*Езекил 36:25-27*). Грехът е това, което ни прави неспособни да обичаме. Можем да притежаваме всичко останало, да вършим какво ли не, но ако ни липсва любов, нищо не сме (*1Коринтяни 13:1-3; Откровение 2:2-6*). Всяка религиозна работа е лишена от значение, ако не е проява на живота, който Бог ни е дал (*Матей 15:7-9; Галатяни 5:6*).

Тази любов е единственият важен елемент на евангелизационната работа (*Йоан 13:34-35; 17:21,23*). Тя е нашето най-голямо свидетелство пред света, защото той знае, че само Бог може да даде такава любов. Обичайки така, даваме на невярващите най-добрата възможност да разберат, че Бог наистина съществува, и да познаят Неговия характер. В контраст с небесния живот те най-ясно могат да прозрат състоянието на своя и да видят естеството на греха си срещу Бога. Така получават най-добрата възможност да познаят Божията благодат, която Той желае да им подари.

Не е възможно да обичаме така, ако не сме непрестанно изпълнени със Святия Дух и не пребъдваме в истинско духовно общение в Тялото. Вярващите, които изграждаме като ученици, трябва да се научат да ходят и в двете. В духовно отношение всичко, което не е плод на Божията любов, е измамно. Общение, което не разпалва и не храни такава любов, е по-малко и от безполезно.

Не трябва да позволяваме да бъдем отклонявани от най-главното. Нашата най-голяма отговорност в създаването на ученици е да пазим и храним сърцата на вярващите, на които служим. Всичко друго остава на второ място. Не можем да постигнем нищо, без да прилежаваме в това (*Притчи 4:23*). Животът в покорност произлиза от вътрешния характер, т.е. от сърцето (*Матей 12:34-35; 15:18-20; Лука 6:43-45; 8:15*). Ако сърцето е право, ще последват и добрите дела.

УЧЕНИЧЕСТВО

УРОК 3

Как да се справим с причините за духовен неуспех

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е да подготви участника да идентифицира нещата, които един християнин трябва да знае и върши с цел да живее живот на любов, вяра и надежда и да им помогне да се справят с често срещаните причини за духовен неуспех.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да разбира и да бъде способен да разпознае най-често срещаните причини за духовен неуспех;
- ◆ да е запознат с правилните библейски начини за отношение към тези причини, за да предизвика духовно развитие;
- ◆ да може да идентифицира най-необходимите неща, които новоповярвалия трябва да знае и да върши, за да живее живот на любов, вяра и надежда и да служи ефективно на останалите.

☞ План на урока

- I. Въведение.
- II. Идентифициране на най-често срещаните причини за духовен неуспех в живота на новоповярвалите.
- III. Определяне от каква подкрепа се нуждае вярващия, за да преодолее духовните пречки.
- IV. Идентифициране на това, което новоповярвалият се нуждае най-спешно да знае и прави.

☞ Приложения

3А Приложение: Как да се справим с източниците на духовния неуспех.

3Б Приложение: Оценка на духовните пречки.

☞ Напътствия към водещите

- ◆ Докато преминавате през въпросите за обобщение, нека участниците разгледат отново приложение 3Б.
- ◆ На основата на собствената ви опитност попълнете приложение 3Б преди семинара и подгответе материала за шрайф проектор, за да го покажете пред участниците. Обяснете им добре какво ще правят с тези упражнения.
- ◆ По време на семинара разгледайте с участниците част от “Какво се нуждаят да знаят и правят новоповярвалите”. Помогнете им да се запознаят добре с това средство, защото ще трябва да завършат останалата част като задание, изискано в плана за действие. То-ва ще ги подготви да развият план за създаване на ученици между модул III и модул IV.

Как да се справим с причините за духовен неуспех

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I ВЪВЕДЕНИЕ

Като основатели на църкви, част от нашата задача е да се уверим, че новата църква расте духовно. В този урок ще разискваме някои най-често срещани причини за духовен неуспех в живота на новоповярвалите и как да се справим с това.

II. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА НАЙ-ЧЕСТО СРЕЩАНИТЕ ПРИЧИНИ ЗА ДУХОВЕН НЕУСПЕХ В ЖИВОТА НА НОВОПОВЯРВАЛИТЕ

Има още един последен въпрос, който трябва да разгледате, за да определите какво е действителното духовно състояние на новоповярвалите във вашата църква. Той е свързан с духовните неуспехи, които срещат в живота си. Какво най-често ги събаря духовно? Какво им пречи да живеят в любов, вяра и надежда? Трябва да им помогнете да преодолеят тези пречки, за да могат да израстват.

Някои от най-често срещаните причини за духовен неуспех са следните:

A. Липса на разбиране.

1. Не успяват да разберат някои ключови библейски истини.
2. Не знаят как да направят това, което е необходимо. Не са сигурни какво трябва да сторят и по какъв начин. (Например да споделят евангелието с невярващи, да прекарат време с Бога в изучаване на Неговото Слово и в молитва и т.н.)
3. Не са сигурни как могат да служат на другите.

B. Липса на воля да се подчинят:

1. Бързо забравят и лесно се разсейват.
2. Искат да се покорят, но просто забравят да правят това, което трябва. В ус-трема на света около себе си забравят своите приоритети и са прекалено заети с други неща.
3. Разбират истината, но не вярват в действителност в нея.
4. Позволили са да ги завладее любовта към този свят или са станали роби на греха.
5. Обезкуражени са и са се предали.
6. Разочаровали са се от Бога или други християни и сега са огорчени.
7. Страхът им пречи да вървят напред.
8. Липсва им мотивация.

9. Ако те са загубили мотивация, опитайте се да разберете защо. Обикновено причината се крие в един или повече от проблемите, споменати по-горе.

За повече информация вижте приложение 3А.

III. ОПРЕДЕЛЯНЕ ОТ КАКВА ПОДКРЕПА СЕ НУЖДАЕ ВЯРВАЩИЯТ, ЗА ДА ПРЕОДОЛЕЕ ДУХОВНИТЕ ПРЕЧКИ

Когато сте установили кои са най-големите пречки, които срещат вашите, вие трябва да си зададете въпросите: "Как да им се помогне, за да преодолеят тези препятствия? Каква помощ трябва да им се окаже, за да живеят твърдо в любов, вяра и надежда? Какво трябва да имат, за да служат ефективно на другите? "

Тук трябва да сте напълно реалистичен/на. Всеки един от вярващите, на които служите, среща проблеми. Малко ще могат сами да се справят с тях. Ако не получат подходяща подкрепа на подходящото време, техният духовен живот ще замре. Вие сте отговорен/на да им подсигурите помощта, от която се нуждаят.

Писанията не оставят никакво съмнение у нас, че поучението и проповядването не са достатъчни. Погледнете приложение 3А: Колко от тези често срещани проблеми могат да бъдат разрешени само с поучение и даване просто на съвет? Много малко. Библията говори за много други важни служения в Христовото шяло.

- ◆ да увещаваме, насърчаваме, подкрепяме (1Солунци 5:14);
- ◆ да изобличаваме, порицаваме (2Тимотей 4:2);
- ◆ да опровергаваме (Тит 1:9);
- ◆ да напътстваме заблудилите се (Яков 5:19-20);
- ◆ да действаме истинно в любов (Ефесяни 4:15);
- ◆ да се съветваме един друг (Колосяни 3:16);
- ◆ да се насърчаваме и изграждаме един друг (1Солунци 5:11);
- ◆ да се поощряваме един друг към любов и добри дела (Евреи 10:24);
- ◆ да подкрепяме слабите (Евреи 12:12);
- ◆ да увещаваме и утешаваме (1Солунци 2:11-12);
- ◆ да се поправяме един друг и теготите си да носим (Галатяни 6:1-2);
- ◆ да си претърпяваме един друг (Ефесяни 4:2);
- ◆ да си прощаваме един на друг (Колосяни 3:13);
- ◆ да се молим един за друг (Ефесяни 6:18; Яков 5:16; 1Йоаново 5:16);
- ◆ да изповядваме греховете си един на друг (Яков 5:16);
- ◆ да служим един на друг (Галатяни 5:13);
- ◆ да се приемаме един друг (Римляни 15:7);
- ◆ да се почитаме един друг (Римляни 12:10);
- ◆ да правим добро един на друг (Галатяни 6:10).

Ако вашия ученик наистина е посветил сърцето си да следва Христос, той ще приеме този вид помощ. Говорете с него за това и го попитайте дали иска да му помагате по този начин. Когато стане необходимо да му помогнете да се справи с някакъв проблем, вашата помощ няма да го изненада.

IV. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ТОВА, КОЕТО НОВОПОВЯРВАЛИЯТ СЕ НУЖДАЕ НАЙ-СПЕШНО ДА ЗНАЕ И ПРАВИ

Във втори урок разгледахме критериите, които трябва да използваме, за да определим доколко духовно зрели са вярващите в нашите църкви. Също така обсъдихме как да оцените състоянието им в светлината на тези критерии – любов, вяра и надежда.

Всеки от тях посочва истини, които вярващият трябва да **знае** и да **върши**. Ако искаме да помогнем на вярващите, на които служим, да израстват в любов, вяра и надежда, изключително важно е да им покажем: 1) как да придобиват все по-дълбоко познание върху тези истини и 2) как да вършат това, което е необходимо, по-последователно и по-ефективно.

Като развивате план за ефективно създаване на ученици, трябва да определите тези неща, които са най-съществени за новоповярвалия да **знае** и да **върши**. Вашето разбиране за най-често срещаните причини за духовен неуспех в живота на новоповярвалия ще ви води в определянето на това, което е най-належащо. Следващата таблица ще ви помогне да помислите за нуждите на новоповярвалия:

УПРАЖНЕНИЕ

КАКВО СЕ НУЖДАЯТ ДА ЗНАЯТ И ПРАВЯТ НОВОПОВЯРВАЛИТЕ

ИНСТРУКЦИИ:

1. Избройте тези неща, които новоповярвалите най-спешно се нуждаят да ЗНАЯТ, за да живеят успешно живот на любов, вяра и надежда и ефективно да служат на другите. Какви истини трябва те да разбират? Много от тях ще посочат към убеждението, които новоповярвалите трябва да имат и което е над интелектуалното знание.
2. Избройте тези неща, които новоповярвалите се нуждаят да ПРАВЯТ, за да живеят успешно живот на любов, вяра и надежда и ефективно да служат на другите. Много от тези неща включват навици, които те трябва да си създадат. Някои също ще изискват умения, които новоповярвалите трябва да придобият.

	Какво се нуждаят да ЗНАЯТ (истини или концепции/ убеждения)	Какво се нуждаят да ПРАВЯТ (навици/ умения)
За да живеят живот в любов и единство с Бог?		

	Какво се нуждаят да ЗНАЯТ (истини или концепции/ убеждения)	Какво се нуждаят да ПРАВЯТ (навици/ умения)
За да живеят живот в любов и единство с техните семейст- ва и другите вяръ- щи и да ги изграж- дат в Христос?		
За да живеят живот на вяра?		
За да живеят живот на надежда?		

	Какво се нуждаят да ЗНАЯТ (истини или концепции/ убеждения)	Какво се нуждаят да ПРАВЯТ (навици/ умения)
За да служат ефективно на погиналите?		

ВЪПРОСИ ЗА РАЗМИСЪЛ, ОБОБЩЕНИЕ И ПРИЛОЖЕНИЕ

- ◆ Определете най-честите причини за духовния неуспех на новоповярвалия. Според вашата лична опитност, кои са най-честите причини, поради които те не успяват да живеят живот на любов, вяра и надежда? Защо не успяват да служат ефективно на другите? Кои най-важни истини не успяват да разберат или да повярват? Кои най-важни неща те не успяват да правят или не знаят как да ги правят? (Вижте приложение 3Б.)
- ◆ Каква помощ е най-наложителна за новоповярвалите в светлината на техните най-често срещани духовни пречки?

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

- ◆ Довършете таблицата: “Какво се нуждаят да знаят и да правят новоповярвалите”
- ◆ Прочетете и размислете над приложение 3А.
- ◆ На основата на вашата опитност като ученик и като създаващ ученици, довършете приложение 3Б.

Как да се справим с причините на духовния неуспех

Следва списък от най-често срещаните случаи на духовен неуспех на християните. Може специално да ги забележите при новоповярвалите.

Ако наистина искате да помогнете на новоповярвалите да израснат в любов, вяра и надежда и да станат по-ефективни в служение, тогава трябва да им дадете подкрепата, от която се нуждаят, за да преодолеят тези проблеми. В дясната страна на таблицата са дадени предложения какво трябва да включва тази подкрепа.

ПРОБЛЕМ	ОТ КАКВО СЕ НУЖДАЯТ
1. Те не успяват да разберат ключова библейска истина. Може би човекът не успява понеже не може да разбере нито Бог, нито Божията цел за него; защото не разбира какво е истинската вяра, нито как да живее чрез вяра; защото не разбира надеждата, която има в Христос, нито това, което Бог е промислил за него в Христос и Христовото тяло; защото не разбира Божията любов за него, нито какво означава истински да обичаш Бог и другите; или защото не разбира какво означава да бъдеш част от Тялото, и т.н.	◆ Поправка и напътствия, които ясно представят библейската истина, която те не са успели да разберат и която е приложима към техния живот. ◆ Възможности да изучават Писанието в по-голяма дълбочина. ◆ Насърчение да станат ученици на Словото и напътствия в необходимите умения. ◆ Възможност да наблюдават хора, които показват значението на тази истина в живота си.
2. Те не знаят как да направят това, което е необходимо. Те не са сигурни какво или как да го направят. Може би това е свързано с тяхното ходене с Христос (например: молитва, изучаване на Библията, тихо време и др.). Или може би това е свързано с практическото служение към другите (например: поучение, насърчение, да дава лично свидетелство, споделяне на евангелието с невярващи и др.)	◆ Насърчение да прилагат това, което учат. ◆ Възможност да наблюдават хора, които вършат това, което се изисква. ◆ Напътствия и практично обучение в необходимите умения. ◆ Ако е необходимо, помогнете за разработването на практична стратегия за направата на необходимото. ◆ Подходящи възможности да практикуват това, което учат, с полезен съвет или похвала от ваша страна. ◆ Практичен съвет и подкрепа, докато развиват увереност или умения.

3. Те не са сигурни как да се включат в служение към другите.	◆ Помощ да видят различни възможности за служение и насърчение да се включат в някое от тях. ◆ Хора, които показват искрено оценяване на техните усилия. ◆ Други, които желаят да ги допуснат да им служат, докато се развиват.
4. Те просто забравят или лесно се разсейват. Те искат да се подчинят, но просто забравят да направят това, което трябва да направят. В забързаността на света около тях, те забравят приоритетите си и стават прекалено заангажирани с други неща.	◆ Непрекъснато напомняне да са последователни. ◆ Непрекъснато стимулиране и практическа подкрепа за това, което е необходимо.
5. Те разбират определена истина, но не я приемат в действителност.	◆ Предупреждение за признаци на неверие и насърчение за вяра. ◆ Причини за вяра в практичната истина, която те отхвърлят. ◆ Възможност да наблюдават хора, които прилагат тези истини в живота си с цяло сърдце.
6. Те позволяват на любовта към света да ги завладее или стават роби на греха. Безпокойствата на света, измамата на богатствата и желанието за светски неща много често могат да бъдат завладяващи. Един не-зрял християнин и дори тези, които са по-зрели, могат да нямат силата и волята да се противопоставят (<i>Галатяни 5:17; Матей 13:22, Марк 4:18-19, 1Тимотей 6:8-10, Йоан 2:15-17.</i>) Грехът довежда до духовна смърт. Святият Дух е потиснат. Човекът изгубва волята си да се противопостави на греха си. Той изгубва волята си да следва Христос. Изгубва и желание за истинско духовно общение и е изкушен да се отдръпне от Христос и неговите братя и сестри. Човекът става роб на греха и вече не желае или не е способен да се освободи сам (<i>Йоан 8:34, Яков 1:14-15, Евреи 3:13</i>).	◆ Практичен съвет и близка подкрепа да се справят с определени слабости или изкушения. ◆ Помощ за разпознаване на техния грях или неща, които не виждат. ◆ Предупреждение и напомняне за сериозността на греха. ◆ Насърчение да се покаят за специфичен/определен грях. ◆ Практичен съвет и близка подкрепа за преодоляване на греха. ◆ Близка подкрепа за развиването на нови навици. ◆ След покаяние - уверение за прощение. ◆ Близка подкрепа да започнат отново ходенето си в Духа.

7. Станали са обезсърчени и страхливи. В Новия завет обезсърчението често е резултат от страдание (гонение или загуба (<i>Матей 13:20-21, Евреи 12:3</i>). Вашите хора могат да срещнат опозиция от страна на техните се-мейства, приятели или местни свещеници. Страхът от отхвърляне или загуба може да ги обезсърчи да не следват Христос. Обезсърчението може също да е резултат от лъжливи очаквания за това какъв ще бъде християнския живот, за това, което Бог ще направи за него, или за това, което представлява църква-та или християните. Обезсърчението може да бъде и резултат от неговите собствени духовни неуспехи. В резултат той/тя може да започне да се съмнява, че може да се справи с християнския живот или може да чувства, че Бог не го/я приема вече. Може дори да започне да се съмнява в спасението си. Накрая той/тя може да стане толкова обезсърчен/а, че просто да се предаде. Неуспех в опитите за служение може да доведе до липса на мотивация.	◆ Напомняне за Божиите обещания. ◆ Продължително уверение за любов, приемане и прощение. ◆ Уверение, че не са сами. ◆ Непрестанно насърчение да продължат напред. ◆ Практична помощ да се срещнат лице в лице с техния страх и да направят това, което е необходимо, независимо от този страх. ◆ Уверение за Божията закрила и благословение за вярност. ◆ Непрекъснато насърчение да се надява на Бог.
8. Те са разочаровани от Бог или други християни и са ядосани на тях. Понякога новоповярвалите имат лъжливи очаквания за това какъв ще бъде християнския живот. Когато очакванията им не са посрещнати, те се ядосват на Бог. Или когато други християни ги разочароват, се ядосват и не искат да имат нищо общо с тях. Понякога те могат също да обвиняват Бог за това, което така на-речените “християни” са направили.	◆ Напътствия да основават очакванията си на Божието Слово. ◆ Насърчение да видят Божията по-голяма цел за допускането на тези неща в живота им. ◆ Предупреждение да не обвиняват Бог за неуспехите на християните. ◆ Убеждаване да прощават на другите както Бог им е простил на тях.
9. Във всички горепосочени области:	◆ Нуждаят се от братя/сестри, които са посветили любовта си на тях (<i>Римляни 12:10</i>). ◆ Нуждаят се от хора, които ще се молят за и с тях. ◆ Нуждаят се от хора, които ще ги държат отговорни пред Бог. ◆ Нуждаят се от хора, които ще им помагат да наблюдават състоянието на сърцата си. ◆ Нуждаят се от хора, които ще направят каквото и да трябва, за да им помогнат да преодолеят духовния си проблем и да растат.

Оценка на духовните пречки

_____ (Име на човека или групата)

	Не е проблем				Главен проблем
	1	2	3	4	5
1. Не успява да разбере някои ключови библейски истини.					
2. Не знае как да направи това, което е необходимо.					
3. Не е сигурен как да се включи в служение към другите.					
4. Разбира определени истини, но не ги приема в действителност.					
5. Просто забравя или лесно се разсейва.					
6. Позволява любовта към света да го завладее или става роб на греха.					
7. Обезсърчен е.					
8. Страхува се.					
9. Разочарован е от Бог или други християни и е ядосан на тях.					
10. Липсва му мотивация.					
11. Други:					

УЧЕНИЧЕСТВО

УРОК **4**

Форми за създаване на ученици

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е да подпомогне участниците да разберат някои основни форми, които могат да бъдат използвани за създаване на ученици и за разработването на план за обучение на новоповярвали.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да познава четири основни форми на изпълнение на функциите в създаването на ученици;
- ◆ да участва в разработването на план за създаване на ученици, които да бъдат използвани за обучение в ученичество на други вярващи.

☞ План на урока

- I. Въведение.
- II. Форма 1: Обучение в ученичество на голяма група.
- III. Форма 2: Обучение в ученичество на малка група.
- IV. Форма 3: Личен разговор.
- V. Форма 4: Индивидуално обучение в ученичество.
- VI. Ролята на основателя на църкви за създаването на ученици.

☞ Приложения

4А Приложение: План за създаване на ученици.

☞ Напътствия към водещите

- ◆ Помолете участниците и водещите да споделят какво е било ефективно в техния личен опит за ученичеството.
- ◆ Бъдете сигурни, че участниците разбират тяхното задание, описано в плана за действие. Предварително попълнете вашето приложение 4А, което се отнася за типичен новоповярвал. Подгответе го да го покажете на шрайф проектор пред участниците.

УЧЕНИЧЕСТВО

УРОК **4**

Форми за създаване на ученици

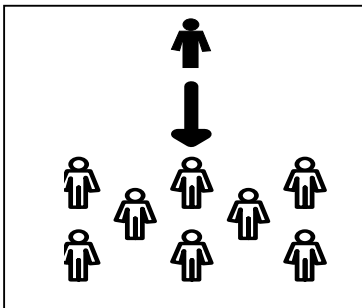
ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Досега разглеждахме внимателно **функциите** на създаването на ученици. Видяхме, че най-важните **функции** служат на една главна цел: да подпомогнат хората да живеят живот в любов, вяра и надежда. В основата си този живот е резултат на вътрешно духовно преобразяване, обновяване на сърцето. Това се проявява в нов начин на мислене и в нов начин на поведение. Поел по този път, вярващият трябва да приеме нови истини и да усвои нови умения. В същото време той се нуждае от силна подкрепа, за да преодолее духовните пречки. Ето защо трите най-важни **функции** в създаването на ученици са: 1) предаване на жизнено важни истини; 2) развиване на съществени умения и 3) оказване на необходимата духовна подкрепа.

Сега ще разгледаме въпроса относно **формата**. Какви структури и методи трябва да възприемем, за да сме уверени, че функциите в създаването на ученици ще работят ефективно?

II. ФОРМА 1: ОБУЧЕНИЕ В УЧЕНИЧЕСТВО НА ГОЛЯМА ГРУПА

Пример: Един пример от живота на Господа се намира в *Матей 5-7 глави* – проповедта на планината. Проповед-та на Петър на Петдесетница, описана в *Деяния 2 глава* е друг добър пример.

Среда: Проповеди по време на служба, неделно училище, големи групи за изучаване на Библията, семинари и т.н.

Брой хора: 15, 30, дори 100 и повече.

Стил на служение: Водачът най-вече поучава.

Функции: Главният фокус е върху предаването на тези важни истини, които са уместни за по-голямата част от хората в групата.

Общуване: Главно в една посока – водачът/ водачите към слушателите.

Кой служи: Водачът/ водачите. Служението протича в една посока – от водача/ водачите към останалата част на групата.

Умножаване: Водачите трябва непрестанно да обучават нови хора за това служение. Те ще усвоят необходимото, като наблюдават и практикуват под ръководството на водачите. Могат да се организират и семинари. Най-способните могат да се насочат към редовно обучение.

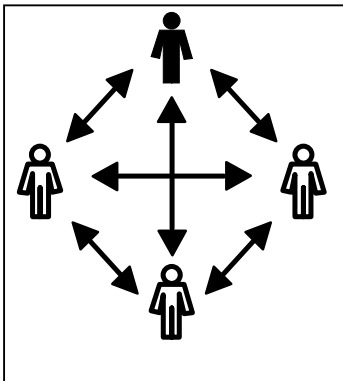
Предимства: Нужни са по-малко обучени водачи/съработници да обучават голяма група от хора.

Ограничения:

- ♦ Малко хора, освен основните говорители, имат възможност да употребят и развият своите дарби за служение в изграждането на другите.

- ◆ Този подход не е много полезен за развитието на бъдещи водачи. Ако не се намерят други начини за развиване на водачите, ще бъде трудно да се умножи служението.
- ◆ За да се свърши работата добре, нуждаете се от някой, който има дарбата на учител/проповедник. Често е много трудно да се намерят достатъчно обучени хора.
- ◆ Един водач няма всички необходими дарби за посрещане на духовните нужди на групата.
- ◆ Има малка възможност за обратен отклик, така че е трудно да се знае каква част от преподаваното е разбрана и усвоена.
- ◆ Има малка възможност да се разберат по-дълбоките духовни нужди на хората в групата и да им се даде подкрепата, от която се нуждаят. Има малка възможност хората да приложат на практика това, което са чули.
- ◆ Повечето от слушателите имат тенденцията да станат пасивни.
- ◆ Никой не служи на водача/водачите.
- ◆ Ако това е главната форма на служение, тогава повечето хора няма да израстват духовно. Водачите се претоварват с работа, защото има малко съработници.

III. ФОРМА 2: ОБУЧЕНИЕ В УЧЕНИЧЕСТВО НА МАЛКА ГРУПА

Пример: Христос показва нагледно тази форма в *Йоан 13-16 глави*, когато разговаряше с учениците Си в горната стая.

Среда: Малки групи, малки групи в неделното училище, малки групи за молитва и изучаване на Библията, домашни църкви и т.н.

Брой хора: По-малко от 10-15 човека.

Стил на служение: Подпомагане. Целта на водача е да помогне на вярващите в групата да служат един на друг. Поучението не е единствената форма на служение.

Функция: 1) предаване на жизнено важни истини; 2) развиване на съществени умения и 3) оказване на необходимата духовна подкрепа.

Общуване: Общуването е всестранно.

Кой служи: Всеки в малката група.

Умножаване: Всеки водач трябва да има помощник, който се обучава да ръководи такава група. Той ще усвои необходимото като наблюдава и практикува това служение под ръководството на водача. Могат да се организират и семинари.

Предимства:

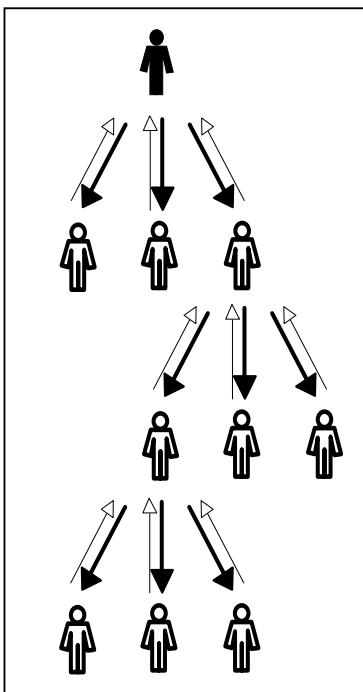
- ◆ По-малко обучени водачи могат да бъдат използвани да водят групата.
- ◆ Всеки може да бъде включен. Общението е всестранно. Всеки има възможност да употреби и развие своите дарби.
- ◆ Тези, които имат дарбата да поучават, или други водачески дарби, могат да бъдат по-лесно идентифицирани и развити. Това прави умножаването на служението по-лесно.

- ◆ Има голяма възможност за ответен отклик, за да се разбере каква част от поучението е разбрана и усвоена.
- ◆ По-лесно е да се фокусира поучението и обучението върху действителните нужди на хората от групата.
- ◆ Има по-голяма възможност да се разберат по-дълбоките духовни нужди на хората в групата и да им се даде нужната подкрепа. Има по-голяма възможност да се помогне на хората да приложат на практика това, което са чули.

Ограничения:

- ◆ Необходими са много водачи, ако голям брой хора ще бъдат включени в малката група (Това може да бъде начало, ако малката група е използвана като основа за обучение на нови водачи).
- ◆ Много хора няма да споделят своите най-дълбоки духовни нужди, дори и ако групата е малка. Ако тя е смесена (мъже и жени), хората могат да се държат дори по-затворено.

IV. ФОРМА 3: ЛИЧЕН РАЗГОВОР

Пример: Виждаме, че Исус използва тази форма в разговора си с Никодим (Йоан 3 глава) и самарянката на кладенеца (Йоан 4 глава).

Среда: Водач или наставник се среща лично с различни вярващи.

Брой хора: двама.

Стил на служение: Наставление.

Функция: 1) Предаване на жизнено важни истини; 2) развиване на съществени умения и 3) оказване на необходимата духовна подкрепа.

Общение: от страна на двамата участници. Наставникът получава отклик от ученика.

Кой служи: Повече наставника. Обаче приоритета на наставника трябва да бъде обучението и включването на ученика в служение към другите.

Умножаване: Всеки наставник трябва да обучава няколко вярващи как да изграждат ученици чрез такива лични срещи. Те ще усвоят необходимото, като наблюдават и практикуват под негово ръководство. Могат да се организират и семинари.

Предимства: В много случаи, личният контакт е единственият начин да разберете какво е духовното състояние на вашия брат или сестра. Много нови обръщеници ще отпаднат, ако не им се обърне лично внимание.

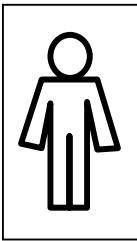
- ◆ Тези срещи ви предоставят най-добрата възможност да окажете необходимата подкрепа.
- ◆ Поучението и обучението могат да бъдат насочени към специфичните нужди на ученика.
- ◆ Има максимална възможност за обратен отклик, за да се разбере каква част от поучението е разбрана и усвоена.

- ◆ Тези срещи ви предоставят най-добрата възможност да помогнете на ученика да приложи на практика наученото и да се включи в служение.
- ◆ Водачът може лесно да идентифицира и обучи тези, които имат потенциала да служат чрез лични разговори. Това води до умножаване на това служение.
- ◆ Това е чудесна структура за преподавателски умения.

Ограничения:

- ◆ Един човек не може да посрещне всички духовни нужди на отделния индивид. Обаче това може да стане с други такива срещи.
- ◆ Водачът може да има такова служение само с ограничен брой хора. Умножението на нови наставници става критично.

V. ФОРМА 4: ИНДИВИДУАЛНО ОБУЧЕНИЕ В УЧЕНИЧЕСТВО

Пример: Исусовата застъпническа молитва в *Йоан 17 глава*.

Среда: Ученикът работи сам. Това включва самостоятелно изучаване, както и вършене на други неща самостоятелно – свидетелстване, молитва и др.

Брой хора: Един човек

Кои служи: себеобучение

Функции: 1) предаване на жизненоважни истини и най-вече задълбочаване на познанието по предмети, засегнати по време на събиранията на голяма или малка група, или при личните срещи; 2) развиване на съществени умения.

Предимства:

- ◆ Голям обем знание и опитност се усвоява бързо.
- ◆ Четенето е според специфичната нужда на човека.
- ◆ Водачите са свободни да посветят времето и енергията си на други нужди на служението.
- ◆ Ученикът може да учи със свое темпо и да отделя време да размишлява и прилага.

Ограничения:

- ◆ Ако не се провери по някакъв начин, няма да може да се разбере доколко е разбрано и усвоено.
- ◆ Няма възможност да се наблюдава ученика, докато той е зает със служение, така че да му дадете полезен съвет.
- ◆ Необходима е и друга духовна подкрепа.
- ◆ Това е подход, който обучава отделна личност, но не и общество/група.

VI. РОЛЯТА НА ОСНОВАТЕЛЯ НА ЦЪРКВИ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА УЧЕНИЦИ

Като основатели на църкви вашата най-главна роля в процеса за създаване на ученици е да откриете и обучите потенциални водачи. Това ще доведе до обучаване в ученичество на други (*2Тимотей 2:2*). Докато мислите за нуждите на вашия ученик, помнете, че хората имат различен стил на учене. Например някои хора учат най-добре в група, други, когато учат сами, а трети, когато се срещат лично с наставника. Като част от вашия план за създаване на ученици трябва да прецените как вашите ученици учат най-добре и да им осигурите подходящи възможности.

ВЪПРОСИ ЗА РАЗМИСЪЛ, ОБОБЩЕНИЕ И ПРИЛОЖЕНИЕ

- ◆ Според вашата среда, коя форма църквите използват най-често, за да обучават в ученичество хората си? Колко ефективно са използвани тези форми да осигурят това, от което се нуждаят младите ученици? Кои нужди на са посрещнати? Как смятате, кои форми ще бъдат най-подходящи за посрещането на тези нужди?
- ◆ С кои от използваните форми се чувствате най-удобно? С кои от използваните форми се чувствате най-неудобно? Защо?

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

- ◆ Напишете план за създаване на ученици за вашето служение, използвайки приложение 4А, “План за създаване на ученици”. Трябва да напишете плана, като имате предвид духовните нужди на новоповярвалия. Донесете плана си, когато започнете изучаването на частта за ученичество в четвърти модул.

План за създаване на ученици

Това приложение ви помага да разработите практичен план, чрез който да помогнете на учениците си да растат в духовна зрялост. Надявам се, че вече сте започнали да мислите кои са най-важните истини и умения, на които да научите своите хора, особено новоповярвалите. Вече обсъдихте какъв вид покрепа е най-необходима за новоповярвалите в светлината на най-често срещаните пречки. Сега трябва да планирате кога и как ще поучавате специфични истини и умения през идващите дванадесет месеца, както и как ще осигурите необходимата духовна подкрепа. Трябва да помислите и за начините за умножаване на служението.

Най-добре е да направите план за всеки човек, който обучавате в ученичество. Ако е възможно, тези, които са в същия екип за основаване на църкви, трябва да помогнат и работят заедно за създаването на този план.

На следващите страници има таблица за разработване на план. Когато я попълвате, помнете:

1. Предварително завършете упражнението и приложенията към урок 3.
2. Определете какви форми (големи групи, малки групи, лични срещи, индивидуално обучение) са най-подходящи за истината/убеждението или навика/умението, което искате да предадете. Не трябва да използвате всички форми.
3. Често е полезно да използвате повторение. Това означава, че на ученика ще бъдат изложени няколко пъти подобни истини и умения, но по различен начин. Например: може да проповядвате определена истина в неделя сутрин и после да работите с личното приложение в малката група или в личните срещи.
4. Определете реда, в който истините и уменията трябва да бъдат предадени. Често има логична последователност, която трябва да следвате.
5. Въпроси, които са критични за духовното оцеляване на даден човек или група, трябва да бъдат разгледани по-рано.
6. Решете кои от съществуващите материали за ученичество, ако има такива, искате да използвате. След като сте ги подбрали, можете да нанесете заглавията на уроците или главите от книгите в таблицата. По същия начин направете, ако ученика изучава самостоятелно.
7. Всеки ред в таблицата представлява един месец. Можете да изредите няколко предмета в едно от квадратчетата. Например: за вашата лична среща през първия месец можете да изброите четири различни предмета за четирите седмици, като лично време с Бог, как да се моли и как да се справя с греха. От друга страна, по време на шестия месец може да решите да прекарате целия месец върху един предмет, например разработване на личното свидетелство.

_____ (име на човек или група)

Месец	Самостоятелно	Лична среща	Малка група	Голяма група
1				
2				
3				
4				

Месец	Самостоятелно	Лична среща	Малки групи	Големи групи
5				
6				
7				
8				

Месец	Самостоятелно	Лична среща	Малки групи	Големи групи
9				
10				
11				
12				

Кой ще поучава/обучава/проповядва на нивото на голямата група?
Кой ще води малката група?
Кой ще работи с човека/хората при личната среща?
Как ще развиете водачи, така че всяко от горните служения да бъде умножено?

Избройте каква подкрепа, различна от поучението, ще бъде осигурена, като насърчение, молитва, отговорност и др. Как ще бъде осигурена тази подкрепа? Кой ще го направи?

Семейството

СЕМЕЙСТВОТО

1

УРОК

Библейски роли в брака и семейството

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ **Въведение**

☞ **Цел на урока**

Целта на този урок е да представи основното библейско учение за брака и за влиянието, което добрите бракове могат да окажат върху обществото и върху местната църква.

☞ **Очаквани резултати**

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ♥ да разбира двете основни цели на брака;
- ♥ да има по-добро разбиране на библейското учение за ролята на жената и на мъжа в един брак.

☞ **План на урока**

- I. Въведение.
- II. Двете цели на брака.
- III. Ролята на съпруга в брака.
- IV. Ролята на съпругата в брака.
- V. Заключение.

Библейски роли в брака и семейството

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Значимостта на този урок:

Църквата е центърът на Божието царство на земята. Вътре в това общество от вярващи Бог е призвал всички Свои деца към едно договорно общение с Него. Някои са призвани да служат на Господа и на църквата сами, а други, като семейни. Този урок не трябва да бъде разглеждан като даващ предимство на семейните или на несемейните. И двете положения са основни съставки при изграждането на една стабилна църква.

Като основател на църкви - каквото и да е вашето положение - върху вас лежи отговорността за разбирането на ролите на мъжа и на жената в брака. Това е важно за вас, защото в процеса на основаването на една нова църква вие ще печелите, изграждате и съветвате хора, които са женени или които възнамеряват да се женят. За да могат те да израснат духовно като съпрузи, те трябва да разберат духовните принципи, които се отнасят до брака. Резултатът ще е една по-здрава църква.

Ако сте основател, който все още не е женен/а, тази информация ще бъде полезна за вас, ако Бог ви води да се ожените/омъжите. Вече женения основател има отговорността не само да знае и разбира тази информация, но и да я прилага в живота си. Ако вие, като съпруг или съпруга, внимателно прилагате тези идеи във вашия брак, тогава самото Божие взаимоотношение с църквата – невястата на Христос – ще бъде видяно по-ясно. Понеже тези, на които вие ще повлияете, вероятно ще следват вашият стандарт на живот, задължително е тези принципи да станат част от вашия живот. В този урок ще разгледаме библейските принципи за брака.

II. ДВЕТЕ ЦЕЛИ НА БРАКА

Преди да разгледаме ролите на мъжа и на жената в брака в светлината на Библията, добре е да подчертаем две от Божиите цели за брака.

A. Първа цел: вярност.

Преди всичко бракът е огледало на Неговия образ. В *Битие 1:26-27* става ясно, че Бог е създал човека да отразява Божия образ. В брака се изразява още една страна на този образ. Казано по-точно, договорното отношение между Христос и Неговата Църква се демонстрира чрез съединяването на мъж и жена в брак. Верността между съпрузите през целия брачен живот на тази земя е едно видимо свидетелство за връзката между Бог и Църквата.

B. Втора цел: партньорство.

Целта на брака е двамата взаимно да се допълват един друг и да бъдат партньори (*Битие 2:18; 1Коринтяни 11:11*). Ако се появи егоизъм и индивидуализъм в брака, партньорството се разрушава и идеалът за единство и взаимно

допълване се замества със самота и изолация. Троицата е един пример за съвършено партньорство.

III. РОЛЯТА НА СЪПРУГА В БРАКА

Нека първо разгледаме ролята на мъжа. Имайте предвид следните три принципа, които ще помогнат на съпрузите да действат с необходимата свобода в областите на отговорност.

- ♥ От *1Коринтяни 11:3* разбираме, че Бог е установил ред на отговорностите в семейството. Точно както има функционален ред в Троицата, така има ред и в семейството.
- ♥ В *1Коринтяни 11:11* виждаме, че Бог е създал мъжа и жената да бъдат взаимозависими. Църквата се състои от мъже и от жени с всякакъв характер. Един от отличаващите фактори на църквата е, че нейните членове живеят заедно в единство. Те трябва да бъдат взаимозависими, а не индивидуалистични. Тези взаимоотношения се различават по своята дълбочина, но брачните взаимоотношения са едни от най-сложните. В един брак, изпълнен с Духа, тази взаимозависимост може да бъде много добре оформена. И, разбира се, това свидетелства и за зависимостта в Троицата.
- ♥ И накрая, от *1Коринтяни 11:12* разбираме, че Бог е създал мъжете и жените еднакво ценни. Ценността на един човек се определя не от функцията му, а от факта, че той е Божие творение.

A. Ролята на съпруга е да води.

Ефесяни 5:23-30 казва, че съпругът е отговорен за водачеството в дома. Той е наречен "главата". Когато Павел писа тези редове, културната обстановка беше напълно различна – мъжете не искаха да бъдат водачи в дома си, а жените не искаха да бъдат водени. С водителството на Святия Дух Павел определи водещата роля за мъжа и я описа с термини, отнасящи се към ролята на Христос към Църквата. Какво означава думата "глава"? Повечето обяснения биха й придали авторитарно значение - шеф, господар, с по-висш чин, собственик, президент, диктатор. Павел използва думата с "живототворящ" смисъл -- защитник, осигурител, обичаш, носещ отговорността, помагач в израстването. Едно от значенията на тази дума е останало непроменено през вековете. Винаги, когато думата "глава" е била отнасяна символично към някой човек, тя винаги е била свързвана с идеята за водачество. Означавала е това в дните на Павел, означава това и днес. Важното за нас е: какъв вид водач?

Гледайки на живота на Исус, Павел винаги оформи нашето разбиране за водачеството в брака. Той определи водачество на мъжа като:

- ♥ Отговорност, а не ранг.
- ♥ Жертва, а не себелюбие.
- ♥ Дълг, а не да доминира.

Съпрузите трябва да търсят най-доброто за своите жени, дори и с цената на жертви от тяхна страна. Водачеството, дефинирано по този начин, става призвание отгоре. Като основатели на църкви, бъдещето на вашия брак и брака на тези, които ще са под вашето ръководство, зависи от това, доколко ясно ще разберете тази роля. Водачеството е призвание да даваме възможности на други хора, а не разрешение да прехвърляме вината си. Практично можем да разгледаме тази концепция в областта на духовните дарби. Съпругът трябва да насърчава жена си да открие, развие и употреби в служение своите дарби.

Тук някой може да каже, че според *Битие 3:16* глава мъжът трябва да владее жената: *“На жената рече: ‘...на мъжа ти ще бъде подчинено всяко твое желание и той ще те владее.’”*

Еврейската дума преведена “владее”, означава “доминирам”, “държа в подчинение”, “управлявам като единствено суверен”. Тя се използва за царе и други влиятелни личности в Стария завет. Но помнете, че *Битие 3:16* е изявление на проклятие, а не на царството. То предсказва как падналите мъже ще доминират над жената и ще я поставят на по-долни позиции. И това става вече хиляди години в хиляди различни култури.

Управлението чрез сила не е в стилът на Христос. И така, когато Павел казва, че мъжът е глава на жената, както Христос на църквата, той не подкрепя проклятието, а го разрушава! Той ни показва как мъжете могат да разчупят този порочен кръг на “аз-първи”, който Грехопадението предизвика.

И така, какъв е стилът на управление на Христос?

Стилът на Христос е представен в *Лука 22:25-27* и е описан като водач-слуга. “Слуга” и “водач” са термини, които по принцип не си подхождат. Изглежда като че ли си противоречат. И въпреки това в Божието царство да бъдеш “глава” означава да бъдеш това уникално съчетание от водач и слуга. Вярно е, че на мъжете е дадена власт да ръководят жените си, но стилът трябва да бъде на слуга, а не на господар. Целта е да бъдат източник на живот за тях. Начинът на ръководене трябва да следва начина, по който Христос ръководеше Своята невеста, Църквата. Христос не я използваше. Той не доминираше над нея и не й налагаше волята Си. Напротив, Той си спечели правото да я ръководи, като се пожертва и умря за нея.

Б. Заключителни мисли.

В заключение на този раздел за ролята на мъжа в брака нека да разгледаме съвета даден в *1Петрово 3:7*: *“Също и вие мъжете, живеете благоразумно с жените си, като с по-слаб съсъд, и отдавайте почит на тях като на сънаследници на дадения чрез благодат живот, за да не става препятствие на молитвите ви.”*

Мъжете трябва да живеят с жените си в разбирателство. Това означава, че трябва да гледат на тях благоразумно, с ясното съзнание, че жената е различна от мъжа. Освен очевидните разлики във физиката, има и много психологични и емоционални разлики. Съпрузите трябва да имат предвид следните три основни неща:

1. Първото, жените се нуждаят от общуване, другарство. Те са създадени от Бога за едно дълбоко взаимоотношение и очакват техните съпрузи да посрещнат тази нужда. Те желаят и търсят партньорство, достъпност и интерес от страна на мъжете си.
2. Второто, те се нуждаят от сигурност. Жената се нуждае от сигурността на мъжа. Тя трябва да знае, че той може и ще се погрижи за нея. Може ли съпругата ви да ви има доверие за правилното ви разпределяне и боравене с парите? Вярващите са отговорни за посрещане на физическите нужди на семействата им. Това е виждането на новозаветните автори: *“Но ако някой не промишлява за своите, а най-вече за домашните си, той се е отрекъл от вярата, и от безверник е по-лош” (1Тимотей 5:8)*
3. Трето, те се нуждаят от значимост. Защо? Защото голяма част от това, което прави жената, е скрито. Най-значимите неща, които тя прави, са в областта на взаимоотношенията. Единственият човек, който може наистина да оцени нейния принос, единственият, който може да я оцени подобаващо, е нейният

съпруг. Тя е негов приятел, спътник и съветник. Помагате ли ѝ да се чувства почитана, или я приемате за даденост?

Съпруг, който функционира като водач-слуга, се е посветил на посрещането на тези специални нужди, които неговата съпруга има като жена. Ако той е мъдър, той ще вземе присърце въпроса за съпътничеството, сигурността и значимостта на жената. Няма нищо, което да направи жената по-щастлива!

IV. РОЛЯТА НА СЪПРУГАТА В БРАКА

A. Установяване на стандарт.

Също както при мъжа, ролята на жената е твърдо установена в Божия план. Единство в брака се постига само когато и мъжът, и жената уповават на Бога и работят заедно за изграждането на дома си, като имат един общ стандарт – Библията. Бог ни показва чрез Словото Си, че иска съпругът и съпругата да имат взаимодопълващи се и взаимоподдържащи роли в техния брак. *Тит 2 глава* ясно описва ролята на жената. Докато четете следните стихове, имайте предвид, че те трябва да бъдат разглеждани в светлината на културната среда, в която Павел се намираше и която се отнасяше към институцията на брака с голямо презрение. *“Но ти говори това, което приляга на здравето учение именно: Старците да бъдат самообладани, сериозни, разбрани, здрави във вярата, в любовта, в търпението; също и старите жени да имат благоговейно поведение, да не са клеветници, нито предадени много на винопиичество, да поучават това, което е добро; за да учат младите жени да обичат мъжете си и децата си, да са разбрани, целомъдри, да работят у домовете си, да са благи, подчинени на мъжете си, за да не се хули Божието учение”* (Тит 2:1-5).

Забележете, че Павел категорично заявява, че неговите твърдения могат да помогнат за формирането на здрава доктрина в нашия живот. Той издига водещите принципи до едно ниво, което е със здрава основа във всяка една култура. Следователно те са важни и за нас. Ако се вгледаме в *стихове 4-5*, ще видим много ясно изразена основната роля на жената в брака. Този урок разглежда само първите две фрази в *четвърти стих*: *“да обичат мъжете си”* и *“да обичат децата си”*.

B. Съпругата трябва да фокусира вниманието си върху своя мъж.

Павел използва само една дума на гръцки, за да изрази идеята, която на български е изразена чрез цяла фраза – “жената трябва да обича мъжа си”. На нас ни изглежда достатъчно ясно, че жената трябва да обича своя мъж, но ситуацията в Крит през първия век, по времето на Тит, беше съвсем различна. Жените били насочили погледите си извън дома, преследвайки други цели, които са отнемали времето и енергията им, а мъжете били загубили стабилизиращата подкрепа на своите съпруги. Ролята на жената ни връща при нейното сътворение в *Битие 2:18*. След като сътвори Адам, мъжа, Бог каза: *“И ГОСПОД Бог каза: ‘Не е добре за човека да бъде сам; ще му създам подходящ помощник.’”*

Забележете, че жената беше създадена заради нуждата на мъжа. Това не означава, че тя има второстепенно значение или че е сътворена като “вторичен продукт”. Не, Бог не каза такова нещо. Мъжът се нуждае от нейната помощ, за да успее. Затова сътворението на жената изразява както и голямата нужда на мъжа от нея, така и посрещането на тази нужда.

Какво разбираха под думата “помощник” първите читатели на Битие? В почти всички други случаи, където се среща тази дума, тя се отнася до Бога и до помощта, която Той ни дава, особено за защита. Например на много места Бог е

описан като наша “помощ и щит”. Един пасаж описва как Той помогна на Давид като го укрепи, когато той стана цар на Израел. *Псалом 121:1-2: “Издигам очите си към хълмовете, откъдето идва помощта ми. Помощта ми е от Господа, Който е създал небето и земята.”*

Ако Създателят на небето и на земята е помощник, тогава не е срамно да бъдем и ние помощници. Всъщност в контекста на Стария завет излиза, че “помощник” е силен човек, който подкрепя и осигурява необходимото на някой по-слаб или на някой, намиращ се в истинска нужда. Няма и намек от слабост или второстепенност в ролята на жената като помощник. В *1Коринтяни 11:9* Павел казва: *“Понеже мъжът не бе създаден за жената, а жената за мъжа.”*

Това отново не бива да бъде разглеждано като принизяващо. Всъщност това е един невероятен комплимент за жената. Тя е неоценима за мъжа си. Той има нужда от някого, който да му помогне да бъде и да прави онова, което не може да бъде и да направи сам. Нейната помощ е съществена за неговия успех. Без нейното внимание, помощ и насърчение в живота му ще има голяма празнота. Не е добре за мъжа да бъде сам.

Но това не се получава в много от съвременните общества. С толкова много възможности и нужди пред себе си много съпруги стават жертва на времето и биват емоционално твърде изтощени, за да обръщат достатъчно внимание на мъжете си. Те пренебрегват подкрепата, от която мъжът има нужда, и без която не може да съществува пълноценно. И тук въпросът не е местоположението на жената (вън или вътре в дома), а всичко опира до фокуса. Ясно е показано в пасаж като тези в *Битие, 1Коринтяни 11 глава и Тит 2 глава*, че този фокус трябва да бъде върху мъжа. Бог е дал на жената отговорността да поддържа мъжа и да му помага.

В. Жената трябва да фокусира вниманието си върху своите деца.

Ролята на жената не свършва с това да обича своя съпруг. *Тит 2:4* я насърчава да бъде “детелюбяща”. Тази нейна отговорност също е предадена с една дума, както и “съпруголюбяща”. Децата, особено по-малките, имат огромна нужда от внимание, грижа и, разбира се, любов. Те се нуждаят от силата на присъствието на тяхната майка. Според много учени за нормалното и здравословно развитие на детето е необходимо най-малко през първите две години от живота да му бъде осигурено близко и интимно общение на любов поне с един родител. Тит казва, че майката е тази, която трябва да осигури тази грижа. Културната среда, в която живеем, пренебрегва тези библейски принципи.

Размислете върху следните стихове. Те показват колко много Бог набляга на грижата и възпитанието на децата от страна на майката, защото децата са тези, които ще възпитават и обучават следващото поколение.

- ♥ *“Но сме били нежни посред вас, като доилка, която се грижи за чадата си” (1Солунци 2:7).*
- ♥ *“Сине мой, слушай поуката на баща си и не отхвърляй наставлението на майка си” (Притчи 1:8).*

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Този урок е ценен за вас като основател на църкви, независимо дали сте женен или не. В близкото бъдеще, когато влиянието на западните култури се смеси с негативните последици от комунистическия режим, ние ще се сблъскаме с една смесица от виждания и възгледи за разпределението на ролята в брака. Като начин да се подготвите за това, аз ви насърчавам, независимо дали сте женен или не, да отделите време да разгледате и други теми, засягащи брака, които не са споменати тук (а та-

кива има много). В резултат вашият собствен духовен живот ще бъде заздравен, вашата църква ще се укрепи, а обществото, в което живеете, ще види чрез учението и възможностите за съветване, които Бог ще ви осигури в бъдеще, единството и любовта, вложени от Него във вас.

ВЪПРОСИ ЗА РАЗМИСЪЛ, ОБОБЩЕНИЕ И ПРИЛОЖЕНИЕ

- ♥ Независимо от семейното ви положение разбирате ли двете основни цели, които има Бог за брака, изложени в този урок?
- ♥ Ако сте неженен/неомъжена, по какъв начин може наученото в този урок да ви помогне в служението?
- ♥ Ако сте женен/омъжена, можете ли да кажете, че вашият брак отразява образа на Бога, изявявайки единство?
- ♥ Вие и вашата съпруга/съпруг партньори ли сте в брака? Опишете как.
- ♥ Кои фактори в обществото и в брака днес ви пречат да бъдете по-добър съпруг/съпруга? Кое е най-трудното нещо в това да бъдете добри партньори?

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

- ♥ Прочетете *1Петрово 3:8-12*. Егоистичното отношение разрушава единството. Имайки това предвид, прочетете отново пасажа и после запишете на един лист нещата, които трябва да направите, когато се сблъскате с егоизъм у партньора си.
- ♥ Когато разглеждате въпроса за посвещението на жената в брака, имайте предвид следното. Единственото нещо, което може да осмисли посвещението на жената, е нейният съпруг да бъде водач-слуга. Пасивният съпруг прави това посвещение невъзможно, а доминиращият съпруг го прави непоносимо. Водачът-слуга, от друга страна, прави посвещението радост и празник. В светлината на това, как можете да станете водач-слуга, така че да помогнете на посвещението на съпругата си? Как би се държала тя в други области, ако вие бяхте по-добър водач-слуга?
- ♥ В писмото си до църквата във Филипи Павел засяга темата за единството между християните. Нещата, които казва, ни помагат да разберем как да постигнем единство и в брака. Прочетете *Филипяни 2:1-4* и помислете върху начина, по който *стих 2* обяснява достигането на единство в едно взаимоотношение. Запишете наблюденията си.
- ♥ Ако сте женен/омъжена, изберете след молитва едно или две слаби места в своя брак и си поставете за цел да ги подобрите през следващите три седмици. Споделете ги открито с партньора си и работете заедно върху тях.
- ♥ Ако сте неженен/неомъжена, погледнете списъка, изберете едно от нещата, описани за водача-слуга, които можете да подобрите в живота си и работете върху това с Божията помощ.
- ♥ Като основатели на църкви вие ще имате много възможности да предадете съветите на Библията на вярващи и на невярващи, които са преминали през страданието на провален брак или които в момента преминават през труден период в брака си. Ще имате и възможността да съветвате мъже и жени, които смятат да се обвържат с брак. Започнете с тях малка дискусийна група, в която да им помогнете да открият библейските принципи, разгледани в този урок, както и да ги приложат на практика.

ДУХОВНО ВОЮВАНЕ

ДУХОВНО
ВОЮВАНЕ

1

УРОК

Разбиране на световния мироглед

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е да помогне на основателя на нови църкви да разбере значението на понятието мироглед и колко дълбоко той влияе на живота и служението.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да съзнава колко важно е да има правилен мироглед;
- ◆ да разбира добре това, което Писанието учи за сферата на Бога, ангелите, човека и природата;
- ◆ да бъде способен да прецени собствените си действия чрез библейския мироглед.

☞ План на урока

- I. Дефиниция за мироглед.
- II. Някои широко разпространени мирогледа.
- III. Библейският мироглед.
- IV. Анализ.

☞ Напътствия към водещите

Този урок би отнел много време, ако е представен в подробности. Моля ви, прочетете материала предварително и наблегнете на актуалните и важни точки, за да се вместите в предвиденото време.

Разбиране на световния мироглед

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. ДЕФИНИЦИЯ ЗА МИРОГЛЕД

Под мироглед имаме предвид основните убеждения и разбирания по отношение на заобикалящия ни свят. Всеки човек, независимо дали съзнава или не, дълбоко в душата си храни убеждения, които определят неговите постъпки и поведение. Мирогледът започва да се формира в детството. Децата още като бебета започват да наблюдават света около себе си. Те приемат информация и изграждат представи, убеждения и ценности относно живота. Този процес е несъзнателен.

Под библейски мироглед имаме предвид това, което Писанията казват за вселената, за това, което е действително, истинно, това, което Е. Логично е да съществува САМО една действителност, една истина и едно обяснение на това, което Е. Ние вярваме, че Писанията представят това обяснение за света. И именно чрез тази истина ние се стремим да преценим или изпитаме своите разбирания.

Един професор казва: "Хората може да не живеят според това, което изповядват, но винаги ще живеят според това, в което вярват. Мирогледът е това, в което действително вярваме. Нивото на вероизповедание обикновено е теоретично или богословско изявление на приетите догми от дадена религия. Това е нивото, на което тя се предава на последователите ѝ. Те обаче обикновено я практикуват на съвсем друго ниво - ниво, което е тясно свързано с живота. То често се нарича "народно ниво на религията". Мирогледът намира своя израз на народното ниво на нашите вярвания, а не на интелектуалното. И тъй, ако искате да откриете в какво в действителност вярва даден човек - какъв е в действителност неговият мироглед - не му задавайте въпроси, а го наблюдавайте. Наблюдавайте го най-вече когато е под напрежение или в криза. Това, което прави в такива моменти, разкрива неговите действителни убеждения относно Бог и духовната сила" (от *Духовно воюване*, Тимоти Уорнър).

Нашият мироглед е съставен от възгледите ни относно религията, правителството, семейството, образованието, работата и т.н. Убежденията ни относно тези неща определят поведението и действията ни в различни ситуации от живота.

II. Някои широко разпространени мирогледа

A. Западен мироглед.

Мирогледът на типичния християнин на запад е съставен от две различни функционални сфери. Едната от тях е свръхестествената. Това е сферата, в която обитават Бог и всички други духовни същества. Другата сфера е естествената. Тя обхваща сътворения свят, който се движи според естествените закони – законите, които Бог е установил при Сътворението, но които днес действат без никаква духовна намеса. Този свят ни подтиква да зададем различни въпроси: Той свръхестествен ли е или естествен? Религиозен ли е или научен? Духовен ли е или психологичен? Свещен ли е или светски? Демоничен ли е или просто плътски? Християните на запад често приемат, че тези две сфери са ясно отделени

една от друга и дори да съществува връзка между тях, тя не е много тясна връзка. Ние приемаме предпоставката, че зад всяко явление в естествената сфера съществува причина в естествената сфера. Ако нещо се случува, например една кола, то тя е била стара или лошо направена. Ако някой се разболе, то някой микроб или комар, или нещо друго е пренесло зараза в тялото. Всичко може да се обясни научно. Понякога се случват чудеса там, където духовната сфера навлезе в естествената, но това става рядко. Бог е Творец, но Той седи горе на Своя трон и е оставил света да бъде управляван от научни закони, които по своята същност не притежават духовни компоненти.

Б. Анимизъм.

Анимистичният възглед е почти противоположен на този на западния свят. Според него духовното е неотделимо от материалното. Съществуват духовни същества, които могат да живеят в материални обекти (дървета, камъни, маски, дори хора) и те притежават власт над неща в естествената сфера. Ако човек удовлетвори тези духовни същества, той може да придобие тяхното благоволение и да ги помоли да пазят или изцелят членовете на семейството. Ако духът е разгневен, той може да причини много зло. Ако се случи нещо лошо, ако нещо се случува, гумата ми спадне или я спускам, започвам да се питам кой дух би могъл да причини това. В този светоглед чудесата се считат за нещо обичайно. Хора често могат да бъдат под проклятие или да получат изцеление и всеки приема това за нормално.

Друг елемент на този мироглед е убеждението, че победата в битката принадлежи на този, чийто "бог" е по-силен. Ако две племена са във война, то ще надделее онова, което се покланя на по-велик бог. Твоят личен бог никога не би те предал. Загубата винаги се дължи на факта, че твоят бог е паднал пред бога на някой друг.

В. Източен мироглед.

Въпреки че могат да се кажат много неща за различните източни вярвания, сякаш изпъква една основна тема. Ключовата дума е съдба. Някакви сили определят хода на историята и на нас ни остава да се опитваме да живеем колкото можем по-добре в своята предопределена съдба. Един шинтоитски (японски) автор е изразил това тъй добре: "Животът е като листо, носено от реката." Листото може да попадне в малък водовъртеж или да плува в спокойни води, или пък да се натъкне на бързей и силно вълнение. Листото няма право да определи накъде да плува. Подобно и хората са пленници на съдбата си.

Г. Мюсюлманство.

Мюсюлманският мироглед е смесица от фатализма на Изтока и силния теизъм. Мюсюлманите вярват, че Аллах контролира всичко както в естествената, така и в свръхестествената сфера. Няма дуализъм (дуалисти са хора, които вярват в двете противоположни сили – доброто и злото, материалното и нематериалното). Свръхестественото и естесвеното са едно под властта на Аллах. За разлика от анимизма никакви богове или други сили не оспорват първенството на Аллах -- мюсюлманите изповядват, че няма друг бог освен него. Но тъй като Аллах притежава пълна власт, съдбата и участта на човека са предопределени. Това изключва фактора на свободния избор в сферата на човешката съдба.

III. БИБЛЕЙСКИЯТ МИРОГЛЕД

А. Сферата на Бог.

Книгата *Битие* започва с думите: "*В началото Бог...*". Това е естествената основа, върху която ще изградим нашия мироглед. Всемогъщият Бог, Който съществува извън времето, Който е вечен, себедостатъчен, Творец на небето и земята, всепризнат владетел на вселената, в своята сувереност (пълна независимост) управлява историята. За разлика от западния мироглед Писанията учат, че Бог участва в историята. Той направляваше историята на Израел, за да подготви идването на Месия.

- ◆ Христос дойде на света;
- ◆ Христос се възнесе на небето, само за да изпрати Святия Дух върху църквата

И до днес вярваме, че Святия Дух работи във и чрез живота на вярващите. Той действа днес, обвинява света за грях, правда и съдба (*Йоан 16:8-11*), дава на вярващия нов живот (*Римляни 8:11*), свидетелства, че сме Божи чада (*Римляни 8:16*), помага ни да се молим (*Римляни 8:26*), учи ни на всичко (*Йоан 14:26; 1Йоаново 2:20-27*).

Също така Писанията не поддържат дуализма на западния мироглед. Ако, според Запада, Бог и сатана са две противоположности (съответно ангелите и демоните), то Библията учи, че Бог е самосъществуващ, а сатана е сътворен. Сатана не притежава сила толкова голяма, колкото Божията. Той е под властта на Бога, както виждаме в Иов 1-ва глава. Дяволът трябваше да получи разрешение от Бог, за да може да стори каквото и да е на Иов. Да, Бог и сатана воюват един срещу друг, но Бог вече е спечелил победата. Това е важен елемент, който трябва да присъства в нашия мироглед. Живеем ли с увереността, че Бог вече е извоювал победата?

Б. Сферата на сътворените духове (сатана и ангелите).

Историята на Сътворението продължава с думата *създаде*. Книгата *Битие* не включва сътворението на ангелите, но за него четем в *Колосяни 1:16*, където се казва, че Бог (в Христос) създаде всичко, което е на небесата и на земята, видимото и **невидимото**. Въпреки че Новият завет говори много малко за ангелите, съществуват ясни доказателства за работата им в нашия свят днес (*Евреи 13:2*). Писанията също така учат, че когато сатана падна, той увлече и една трета от ангелите (*Откровение 12:4*). Знаем, че и демоните се намесват в живота ни (*Яков 3:15*). Това е още една разлика между библейския и западния мироглед, но и прилика с анимистичния. Обмислете своите разбирания за ангелите и демоните. До каква степен те могат да се намесват в ежедневието ни? Ограничени ли са до нивото на интелекта и разума? Могат ли да извършват физически действия? В следващите уроци ще разгледаме това в дълбочина.

Все пак има разлика между анимизма и библейския мироглед. По отношение на загубата и страданието Писанията учат, че те са резултат на човешкия грях. Човекът е отговорен за своето страдание. Израелтяните търпяха поражение в битка не защото БОГ биваше победен от нечий друг бог или дух, а защото Той ги изоставяше поради греха им. Вижте историята за Ахан и битката при Гай в книгата *Исус Навин*. Всъщност трябва да поясним, че не Бог изостави Израел, но Израел остави Бога. Той вече ги бе предупредил и в действителност изборът бе техен.

В. Сферата на природата.

По нататък историята на Сътворението описва как Бог създава материалния свят. И по този въпрос съществуват множество различни възгледи и учения.

Някои казват, че той не е действителен, а само изглежда като такъв (хиндуизъм), други се идентифицират с "майката природа" и хранят благоговейна почит към нея (вярванията на индианците, анимизъм), трети отстояват, че това е нещо, което човекът трябва да завладее и управлява (западен мироглед). В Писанията четем, че Божието творение е предназначено да изявява Неговата слава (*Псалом 19*). Интересен сам по себе си е фактът, че Бог възложи на Адам да обработва и пази градината (*Битие 2:15*). Изглежда, че нашият мироглед трябва да отразява намерението на Бога по отношение на Неговото творение, а именно да принася слава на името Му. Това, което правим сред материалния свят, прославя ли Бога? Трябва да признаем, че навсякъде, където пътувам (а аз съм видял много от великите постижения на човека), нищо не е по-грандиозно, по-внушително, по-красиво от самата природа - високи планини, разпенени вълни, водопади, пещери, пасища, обкичени със сняг дървета, изпъстрени с цветя поляни, изгрева и залеза – Божието творение отдава слава на своя Създател! Сатана се стреми да разруши и помрачи Божието творение. От Вавилон насам човек се опитва да си спечели име, като строи големи градове. Погледнете колко разноцветни светлини, здания и съоръжения отвличат вниманието ни далеч от Божието творение. Често в големите градове има само няколко дървета и стръка трева. Виждаме Бог в Неговото творение, виждаме и човека в неговите творения.

Г. Сферата на човека.

Накрая стигаме до сътворението на човека. Той беше създаден от материалния свят, от пръстта, но Бог му вдъхна жизнено дихание. И тъй, човекът е сложно създание - той е както материално, така и духовно същество. Така ни учи Писанието. Човекът не притежава само физическо естество, една смес от химически вещества и клетки, както твърдят някои (материалистите). Той не притежава само духовно естество, както твърдят някои източни религии. Човекът има дух и тяло. Една от страните на тайната на човешкото същество е свободната воля. Бог не ни управлява насила, нито ни програмира като роботи. За разлика от източния мироглед човекът не е попаднал в капана на някакъв поток на съществуване, наречен съдба. Ние имаме воля и можем да избираме. Можем да изберем да обичаме Бога и можем да изберем да Го отхвърлим. Като християни и основатели на нови църкви ние сме части, които активно участват в изграждането на Христовата църква. Трябва да научим своите членове и новоповярвалите да правят същото. Нека им покажем, че те не са пасивни наблюдатели, чиято роля е да следят какво ще направи един суверен Бог без тях. Напротив! Бог желае да ги употреби и да работи чрез тях. Трябва да сме уверени, че нашата култура и мироглед не отвеждат в погрешна посока разбирането ни за мястото ни в изграждането на ЦЪРКВАТА.

Трябва да разгледаме още един важен въпрос: взаимоотношенията между Бог и грешника. В библейския мироглед виждаме как Бог се стреми да примири човека със Себе Си (*2Коринтяни 5:19*). Притчата за блудния син също ни убеждава в това. Бащата изливаше любовта си към своя син, като му даваше всичко, което той пожелаваше. Но синът въстана срещу баща си, пропиля всичко и накрая се върна. Бащата обаче не искаше да надвие над сина си, като го изгони, но се стремеше да го върне обратно при себе си, защото продължаваше да го обича. По същия начин нашият небесен Отец продължава да ни обича независимо какви злини вършим. (Вижте *Матей 5:44-45*. Не бяхме ли врагове на Бога? *Колосяни 1:21*, *Римляни 5:8*).

Забелязваме тази отличителна черта на Бога и в притчата за непокорните земеделци (*Матей 21:33-43*). Отначало земеделците на лозето бяха верни на стопанина, но след това въстанаха против него и прогониха слугите. Как реагира царят? Той потърси примирение! Но отново земеделците постъпиха надмен-

но и накрая царят изпрати своя собствен син. Но те го убиха. Какво щеше да стори стопанинът на земеделците, когато се върнеше? Когато сатана и неговите поддръжници се отнесоха злостно и несправедливо, като разпънаха Христос, Бог пренасочи собственото им осъждение към самите тях - Христос възкръсна от мъртвите, а сатана беше погубен (*Матей 21:41*)! Бог не желае да воюва, но да примири. Но тъй като е Бог на справедливостта, Той трябва да осъди онези, които Го отхвърлят, макар че протяга любяща десница към враговете Си.

Писанията също ни показват, че Бог не се бори със сатана. Сатана вече е победен. Библията учи, че войната се води в човешкото сърце. Бог се стреми да примири, сатана да измами (*Откровение 12:9*), погълне (*1Петрово 5:8*), изкуси (*1 Солунци 3:5*), обвини (*Откровение 12:10*). Битката е в умовете ни (*2 Коринтяни 10:3-5* - забележете връзката между събарянето на крепости и събарянето на помисли и пленяването на всеки разум в покорност на Христос). Разгледайте и *Йоан 8:32*: "*и ще познаете истината и истината ще ви направи свободни*". Колкото по-добре познаваме истината (и живеем според нея), толкова повече победи ще извоюваме.

Д. Няколко заключителни думи относно библейския мироглед.

Твърде важно е, като основатели на нови църкви, да виждаме света такъв, какъвто е в действителност, т.е. така, както е описан в Писанията. Ние трябва не само да възприемем този светоглед, но и да бъдем убедени в неговата достоверност. Можем да го наречем НАШ светоглед едва когато живота ни го отразява! Дотогава това са само думи. Не е чудно, че Яков отделя толкова внимание на вярата, лишена от дела, като доказва, че е мъртва, защото вярата ни или основните ни убеждения не са истински, ако постъпките ни не ги потвърждават. Процесът на изграждане на библейски мироглед трае цял живот. Ето красотата на християнския живот - той никога не става отегчителен, защото всякога растем, поправяме своите разбирания и се стремим да бъдем по-близо до Бога, Който ни обича толкова много.

IV. АНАЛИЗИРАНЕ

Бихме могли да наречем анализа на мирогледа "тълкуване поведението на личността". Вече показахме, че поведението на човека отразява мирогледа му, ето защо е достатъчно да наблюдаваме даден човек, за да научим в какво вярва. (Да, има добри актьори - добре се прикриват, но няма съвършен артист.)

Ето няколко простички идеи какво да търсите, за да разберете мирогледа на даден човек:

- ◆ Моли ли се? Колко често? В какви ситуации?
- ◆ Посещава ли църква? Колко често? Защо?
- ◆ Какви традиции следва при брачна церемония?
- ◆ Какви традиции следва при погребение?
- ◆ Какво мисли за "късмета"?
- ◆ Смята ли, че някои предмети притежават специална сила (шалове, къдрици коса, лук, чесън, картини)?
- ◆ Суеверен ли е?(Никакво здрависване над прага, никакво подсвиркване с уста, бременните жени не трябва да излизат навън, за да не ги погледне някой с "лошо око").
- ◆ Носи ли фетиши (кръстчета, пръстени и т.н.)?

- ◆ Къде отива човек когато е болен? (Например: в болница, при знахар.)
- ◆ Може ли човек да контролира бъдещето или съдбата си, може ли да направи по-добър живот за децата си?
- ◆ Какъв вид жертви или нещата като дарове се дават? Кога? Защо? На кого? (Например: пари на църквата, палене на свещ.)
- ◆ Има ли човек някакво задължение или е активен в привличането на другите към прозелитство? Защо? Защо не?

Всичко това ни помага да разберем как човек схваща духовния свят. Когато споделяте с някого Бог любов, ще трябва да прецените как неговите настоящи разбирания за Божеството могат да му попречат да възприеме правилно това, което се опитвате да му обясните. Това е важно и поради факта, че веднъж след като човек е станал християнин, той коригира своето виждане за Бога, сатана, ангелите, демоните, човека и природата.

БИБЛИОГРАФИЯ

- ◆ Warner, Dr. Timothy. *Spiritual Warfare*.
- ◆ ed. Montgomery, John W. *Demon Possession*. Minneapolis, MI, Bethany House, 1976.

Разбиране на взаимоотношенията

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е да помогне на участника да разбере взаимоотношенията между Бога, човека и сатана и да осъзнае, че участва в духовна война, в която е победител според Божиите обещания.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да съзнава, че основаването на нови църкви е духовна война;
- ◆ да бъде силен в Господа и в силата на Неговото могъщество;
- ◆ да се защитава от атаките на сатана.

☞ План на урока

- I. Въведение.
- II. Сферата на Бога.
- III. Сферата на човека.
- IV. Сферата на духовните същества.
- V. Заключение.

☞ Фигури

1. Фигура: Възстановяване на взаимоотношенията в духовната война.

☞ Напътствие към водещите

- ◆ В този урок са изложени сериозни доктрини, като са посочени много стихове. Моля, изучете материала внимателно, преди да го представите на участниците. Изберете основните точки и стихове и ги разгледайте по време на урока. Участниците ще разгледат материала изцяло, като част от упражненията.
- ◆ Също така забележете, че в плана на урока точки III и IV са в обратен ред – човекът беше създаден малко по-долен от ангелите. Но тук са подредени така, защото новият човек е поставен да седне с Христос в небесни места и затова стои по-високо от тях.
- ◆ Включена е диаграма, която показва разгледаните взаимоотношения в духовната война. Можете да я начертаете отделно и да я използвате по време на урока.

Разбиране на взаимоотношенията

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Ако искаме да преодолеем злите сили в духовния свят при основаването на нови църкви, изключително важно е да познаваме сферата на Бога, на духовните същества и на човека, и връзката между тях.

II. СФЕРАТА НА БОГА

Бог е величественият АЗ СЪМ, вечносъществуващият, независим, вседостатъчен, несътворен Създател на всичко и върховен Владетел на Вселената. Той е всемогъщ, всезнаещ, всеприсъстващ и всякога свят, праведен, милостив, истинен и верен. **НЯМА ПОДОБЕН НА НЕГО.**

Бог е триединен, единство в многообразието. Трите личности на Троицата: Отец, Син и Святият Дух, споделят нравствените атрибути на Божеството. Те се отличават само по Своята роля, но дори и това понякога е трудно различимо. Например Отец е наречен Създател на всичко съществуващо (*Второзаконие 32:6*), но в *Йоан 1:3* се казва, че всичко стана чрез Словото (Сина).

A. Бог Отец

В това изучаване най-важната **роля на Бог Отец** е съсредоточена около изкуплението: Той възлюби света и изпрати Сина като Спасител (*Йоан 3:16*; *1Йоаново 4:10*); възкреси Исус от мъртвите (*Колосяни 2:12*); *"избави ни от властта на тъмнината и ни пресели в царството на Своя възлюбен Син"* (*Колосяни 1:13*) и пази Своите деца чрез силата на името Си (*Йоан 17:11*).

B. Бог Син

Ролята на Бог Син, Исус Христос, включва главно Неговото влизане във времето и пространството. Той бе едно с Отец (*Йоан 10:30*) и споделяше Неговите атрибути от вечността (*Йоан 1:1-2*). *"В Него обитава телесно всичката пълнота на Божеството"* (*Колосяни 2:9*). Той дойде на света, за да бъде *"Бог с нас"* (*Матей 1:23*). Но когато дойде на света, прие образ на слуга (*Филипяни 2:6-7*), всякога вършеше волята на Отца (*Йоан 6:38*). Исус умря на кръста, за да изкупи нашите грехове (*Римляни 8:3*) и възкръсна на третия ден (*1Коринтяни 15:4*).

Исус се възнесе на небето и седна отдясно на Бог Отец, където се застъпва за нас (*Римляни 8:34*). Той единствен ни дава вечен живот (*Йоан 17:3*).

Сега, в Своята слава (*Йоан 17:24*), Той притежава цялата власт (сила) на небето и на земята (*Матей 28:18-20*). Той е "глава над всичко за Църквата" (*Ефесяни 1:22*).

По отношение на духовния свят Синът е по-велик от ангелите (*Евреи 1:5-2:9*). Той е "глава на всяко началство и власт" (*Колосяни 2:10*). Един ден всяко коляно на небето, на земята и под земята ще Му се поклонят (*Филипяни 2:10*).

В. Святият Дух

Ролята на Святия Дух се споменава главно във връзка с вярващия. Той най-често е наречен Святия Дух, но също така и Духа на истината (*Йоан 16:13*), животворящия Дух (*Римляни 8:2*), Духа на Живия Бог (*2Коринтяни 3:3*).

Именно Духът дава нов живот на вярващия (*Римляни 8:11*), ръководи го (*Римляни 8:9*), свидетелства, че е Божие дете (*Римляни 8:16*), помага му да се моли (*Римляни 8:26-27*), обвинява в грях (*Йоан 16:8-11*). Той е нашият Утешител/Помощник (*Йоан 14:16*) и нашият Учител (*Йоан 14:26*). Святия Дух живее в Божиите чада (*Римляни 8:9*), свидетелства за Исус (*Йоан 15:26*) и Го прославя (*Йоан 16:14*). Той е по-велик от "света" (*1Йоаново 4:4*).

III. СФЕРАТА НА ЧОВЕКА

Бог създаде човека по Своя образ, мъж и жена - два индивида, които да бъдат едно и така да отразяват единството между трите лица на Бога (*Битие 1:26-27*). По отношение на духовните същества човекът беше направен "малко по-долен от ангелите", но бе увенчан "със слава и чест" (*Псалом 8:5*). Бог го постави господар над делата на ръцете Си и подчини всичко под нозете му (*Псалом 8:6*).

Но човекът избра да се вслуша в лъжите на дявола, съгреши против Бога и падна. Така всички станахме грешници (*Римляни 3:23*), мъртви чрез своите престъпления и грехове (*Ефесяни 2:1*), без надежда и без Бога в света (*Ефесяни 2:12*) и осъдени на смърт (*Йоан 3:18; Римляни 6:23*). Правото на човека да владее над земята беше отнето от дявола и сега живеем в свят, управляван от сатана (*Йоан 15:19*).

Когато човек се довери на Исус Христос, той продължава да живее в света, но вече не му принадлежи (*Йоан 15:19*). Отец го е избавил от властта на тъмнината и го е преселил в царството на Своя възлюбен Син (*Колосяни 1:13*). Светът мрази вярващия и го преследва (*Йоан 16:18-21*). Ето защо всеки вярващ участва в една духовна война. "Защото, ако и да живеем в плът, по плът не воюваме. Защото оръжията, с които воюваме, не са плътски, но пред Бога са силни за събаряне крепости" (*2Коринтяни 10:3-4*).

За по-пълно описание на положението на вярващия в Христос, вижте упражнението в края на урока.

IV. СФЕРАТА НА ДУХОВНИТЕ СЪЩЕСТВА

А. Ангели.

Въпреки че Библията говори често за ангелите, тя не ги описва систематично. Можем с увереност да твърдим, че те са сътворени същества (*Псалом 148:2-5; Колосяни 1:16*), които стоят по-ниско от Бога (*Евреи 1:4*), но по-високо от човека (*Псалом 8:5*). Те притежават голямо познание, но не са всезнаещи (*1Петрово 1:12*), имат голяма сила, но не са всемогъщи (*Деяния 12:7-11*). Обикновено остават невидими, но когато се явяват на хора, те са бляскави и бели като сняг (*Езекил 1:13-14; Матей 28:3*). Ангелите са Божии вестители (*Деяния 7:38*), които винаги изпълняват съвършено Неговата воля (*Матей 6:10*). За човека те са "служебни духове, изпращани да слугуват на онези, които ще наследят спасение" (*Евреи 1:14*).

Б. Демони/ паднали ангели.

Въпреки че никъде не е казано изрично, евангелските вярващи приемат, че демоните са паднали ангели (*2Петрово 2:4*). *Откровение 12:7-9* ни казва, че сатана и неговите ангели са свалени от небето на земята. Юда 6 говори за ангели, които не са опазили своето достойнство.

Навсякъде в евангелията виждаме, че едно от техните оръжия е да поразяват хората с различни болести (слепота, глухота, епилепсия, лишаване от говор).

Сатана е техният господар (*Матей 12:24*). Демоните и сатана са тъй единни в злите си цели, че когато сатана беше изхвърлен от небето, повлече и демоните със себе си. Когато учениците разказаха как бесовете им се покоряват, Исус отговори: *"Видях сатана паднал от небето като светкавица"* (*Лука 10:17-18*). (Вижте приложение ЗБ за начина, по който Исус се отнесе с обладаните от демони.)

В. Сатана.

Сатана е сътворено същество, вероятно паднал ангел. Той е грешник, чиито дела Исус дойде да съсипе (*1Йоаново 3:8*). Наречен е *"князът на тоя свят"* (*Йоан 16:11*) и *"богът на тоя свят"* (*2Коринтяни 4:4*). Библията още го нарича човекоубиец и лъжец (*Йоан 8:44*), рикаещ лъв, който търси кого да погълне (*1Петрово 5:8*; *2 Тимотей 4:17*), сатана, който мами цялата вселена (*Откровение 12:9*; *20:3-10*), клеветник на братята (*Захария 3:1*; *Откровение 12:10*), светъл ангел (*2Коринтяни 11:14*), старовременна змия, дявол, змей (*Откровение 12:7,9*; *20:2*), началник на бесовете, Веелзевул (*Матей 12:24*; *Лука 11:15*).

Какво прави сатана? Той мами хората (*Откровение 12:9*), управлява света (*1 Йоаново 5:19*), върши лъжливи знамения и чудеса (*2 Солунци 2:9*), броди по цялата земя, като търси кого да погълне (*Иов 1:7*; *1 Петрово 5:8*), воюва против Божия народ (*Откровение 12:17*), държи властта на смъртта (*Евреи 2:14*).

Докъде се простира неговата сила? Сатана не може да стигне по-далеч, отколкото му позволява Бог (*Иов 1:12*). Той е победен враг (*Откровение 12:7-9*)!

Каква е неговата участ? Сатана ще бъде смазан от Бога (*Римляни 16:20*), ще бъде унищожен (*Евреи 2:14*), ще бъде хвърлен в огненото жупелно езеро (*Откровение 20:10*).

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В този урок видяхме, че Триединният Бог е Творец и Господар на всичко, включително човечеството и духовните същества (ангелите, сатана и демоните). Той стои по-горе от цялото Си творение.

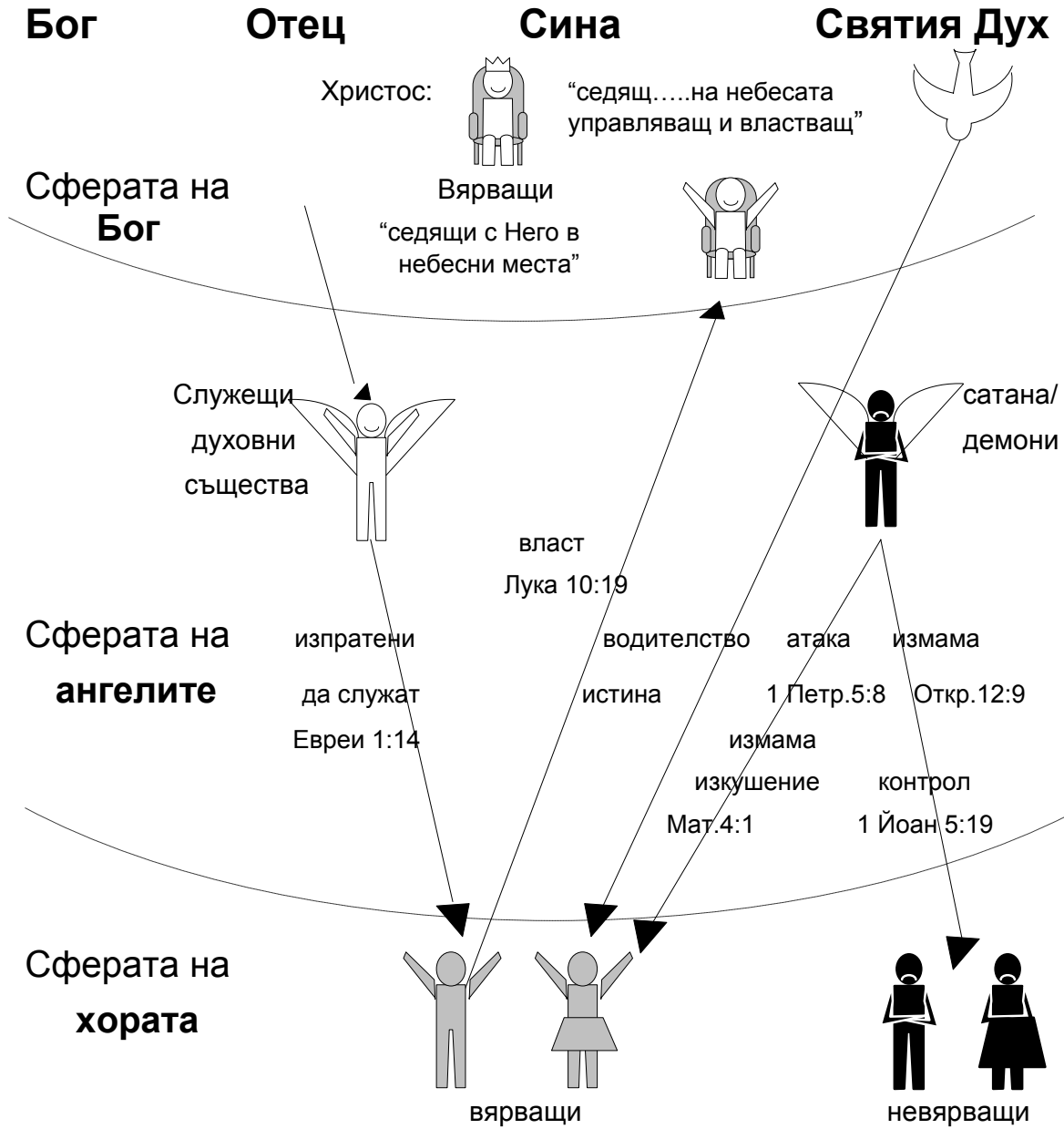
Бог *"подейства в Христа, когато Го възкреси от мъртвите, и Го тури да седне от дясната Си страна на небесата, далече по-горе от всяко началство и власт, сила и господство, и всяко име, с което се именува, не само в тоя свят, но и бъдещия. И всичко покори под нозете Му, и постави Го да бъде глава над всичко за църквата... като ни съвъзкреси, тури ни да седим с Него в небесните места, в Христа Исуса."* (*Ефесяни 1:20-22*; *2:6*).

Като вярващи в Христос трябва да сме уверени, че победата е наша. Като основатели на нови църкви, трябва да помним, че Исус каза: **"ЩЕ СЪГРАДЯ МОЯТА ЦЪРКВА И ПОРТИТЕ НА АДА НЯМА ДА Й НАДДЕЛЕЯТ."**

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

- ◆ Прегледайте отново урока и прочетете споменатите стихове.
- ◆ На глас прочетете списъка, който показва кой сте в Христос. Четете, като хвалите Бога за това, което е направил за вас. Когато сатана ви изкуши да дадете място на съмнението или страха, молете се, като споменавате изброеното по-долу.
  - а. Не съм осъден, а съм преминал от смъртта в живота (*Йоан 3:18*; *Римляни 8:1*).

- б. Освободен съм от закона на греха (*Римляни 8:2*).
- в. Избран съм от Бога (*Ефесяни 1:4*).
- г. Осиновен съм от Бога, Той е моят Отец (*Ефесяни 1:5*).
- д. Приет съм от Бога (*Римляни 15:7*).
- е. Изкупен и простен съм, скъп съм на Бога (*Ефесяни 1:7*).
- ж. Сънаследник съм с Христос (*Ефесяни 1:11; Римляни 8:17*).
- з. Запечатан съм със Святия Дух (*Ефесяни 1:13*).
- и. Духът ми е съживен (*Ефесяни 2:1-7*).
- й. Получих Божията благодат (*Ефесяни 2:8*).
- к. Аз съм Негово творение (*Ефесяни 2:10*).
- л. Избавен съм от властта на тъмнината и съм преселен в царството на Божия Син (*Колосяни 1:13*).
- м. Храм съм на живия Бог (*2Коринтяни 6:16*).
- н. Имам пълнота в Него (*Колосяни 2:10*).
- о. Аз съм сол и виделина на света (*Матей 5:13-14*).
- п. Ще стана подобен на Христос, когато Той се върне (*1Йоаново 3:1-2*).

Фигура 1: Взаимоотношения в духовната война
от Тимоти Уорнър

Духовни битки

СЪДЪРЖАНИЕ НА УРОКА

☞ Въведение

☞ Цел на урока

Целта на този урок е да научи основателите на нови църкви как да разпознават и да противостоят на сатанинските атаки, а също така да им покаже как да помагат на хора, обладани от демони.

☞ Очаквани резултати

След като е усвоил съдържанието на този урок, всеки участник трябва:

- ◆ да може да установи кога е нападат от сатана;
- ◆ да бъде силен в Господа и в силата на Неговото могъщество;
- ◆ да започне да се учи как да противостои на сатана и как да настъпва във вражеската територия.

☞ План на урока

- I. Въведение.
- II. Как атакува сатана.
- III. Как да разберем дали даден проблем се дължи на естествени причини или на сатанинско нападение.
- IV. Как да се защитим.
- V. Как да се справяме с обладани от демони.

☞ Приложение

3А Приложение: Индуктивно библейско изучаване - *Ефесяни 4:17-5:21*.

3Б Приложение: Индуктивно изучаване – Как се справяше Исус с обладани хора?

Духовни битки

ОСНОВАТЕЛИТЕ НА ЦЪРКВИ - АТАКУВАНИ

ИЗЛОЖЕНИЕ НА УРОКА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Духовното воюване е реалност за всеки вярващ в Христос. Когато човек стане вярващ, неговото взаимоотношение с всичко в емоционалната, умствената и физическата сфера драматично се променя. Вярващият е ново създание в Христос (*2Коринтяни 5:17*), гражданин на небето (*Филипяни 3:20*) и Божие дете (*Йоан 1:12*). Поради новото му взаимоотношение с Бог вярващият става прицелна цел за атака от страна на враговете на Бог – сатана и неговите сили, които се противопоставят на Божия човек, план и цели.

II. КАК АТАКУВА САТАНА

A. Атаки във физическата сфера.

1. Физическо здраве.

Не всяка болест се дължи на сатанинска атака. Но все пак виждаме в евангелията, че има случаи, в които това е така (*Матей 9:32-33; Лука 13:16; Марк 5:1-13*). Вижте приложение 3Б.

2. Физически желаниа като храна и секс.

Бог създаде хората така, че да изпитват физически нужди и желаниа. Те са добри, когато са удовлетворени правилно. Но Сатана се стреми да изкуши човека да употреби това, което е добро, по лош начин.

Когато изкуши Адам и Ева, сатана използва нещо, което е добро наглед (храна), за да ги тласне към грях. Те не съгрешиха, защото желаеха или се нуждаеха от храна, но защото злоупотребиха с нея – в случая Бог беше забранил да ядат от плода на това дърво (*Битие 3:1-6*).

Когато Исус пости четиридесет дни и нощи, дяволът Го изкуши да превърне камъните в хляб и да се нахрани. Той наистина изпитваше глад, който хлябът би утолил. Сатана Го изкуши да прояви Своята свръхестествена сила, като Божи Син, независимо от волята на Отец (*Матей 4:2-4*).

Йоан описва похотта на очите, като част от света, управляван от дявола (*1Йоаново 2:15-16*). Сатана изкушава хората да **злоупотребят** с това, което Бог е създал за добро.

Напоследък много християнски водачи се поддават на сексуален грях. Основателите на нови църкви трябва да се предпазват от този грях.

B. Нападения в материалната сфера.

Друга област, в която ни атакува Сатана, е нездравото желание за добри неща, дадени от Бога. Като се обърнем отново към изкушението на Исус, виждаме, че сатана Му обеща всички царства на света в тяхното великолепие, ако му се поклонят (*Матей 4:8-9*).

Тясно свързано с това е желанието за власт. В *Битие 1:28-29* Бог каза на Адам и Ева, че те трябва да владеят над всички живи същества. В резултат на техния грях мъжът трябваше да владее над жената (*Битие 3:16*). Така възникна желанието за власт над другите.

Основателите на нови църкви трябва да внимават някое нездраво желание за притежание или власт да не отклони очите им от Исус.

В. Нападения в умствената/емоционалната сфера.

Искушението да се обезсърчим или отчаем може да бъде директна атака от страна на врага. Вижте *Марк 5:1-10; Лука 9:37-42*.

Г. Нападения в духовната сфера.

В днешни дни интересът към окултизма нараства все повече. Мнозина се обръщат към спиритисти, медиуми, хора, които гадаят по дланта, духовни съветници или водачи, хороскопи и т.н. Посредством тези окултни практики сатана може силно да влияе на хората.

Основателите на нови църкви трябва да бъдат внимателни и да отбягват тези окултни практики.

Д. Нападения чрез гонения.

Гонението не трябва да изненадва вярващите. В своето първо послание Петър говори за тези, които страдат, като вършат добро (*1Петрово 2:20-23; 3:13,17; 4:4,12-15*). Исус каза, че светът ще мрази Неговите последователи (*Йоан 15:18-19*).

Основателите на нови църкви не трябва да се изненадват, ако нападението на сатана идва чрез гонения.

III. КАК ДА РАЗБЕРЕМ ДАЛИ ДАДЕН ПРОБЛЕМ СЕ ДЪЛЖИ НА ЕСТЕСТВЕНИ ПРИЧИНИ ИЛИ НА САТАНИНСКО НАПАДЕНИЕ

Не е лесно да установим източника на проблеми. Например нерядко християнски работници разказват истории, подобни на следната:

“Бях сам в стаята си и спях дълбоко. Внезапно се събудих без конкретна причина. Тъмнината изглеждаше потискаща, а сърцето ми започна бързо да бие, не ми достигаше въздух и се облях в пот. Осъзнавайки, че това е атака на сатана, аз седнах в леглото, запалих лампата и на висок глас изповядах, че Исус Христос е ГОСПОД и Го помолих да ме защити от всеки зъл дух, който би се опитал да ме нарани. Като се молах, това, което ме угнетяваше изчезна, и аз легнах и отново заспах дълбоко.”

Човекът, който разказа тази история, подозирайки, че е нападнат от сатана, на часа контраатакувал. По-долу ще намерите няколко библейски принципа, които ще ви бъдат полезни, ако мислите, че дяволът ви напада. Редът, в който са изброени, не е от конкретно значение.

- ◆ Изпитвайте духовете, за да разберете дали са от Бога (*1Йоаново 4:1*).
- ◆ Потърсете помощ от член на Тялото, който притежава дарбата да разпознава духовете (*1Коринтяни 12:10*).
- ◆ Може Господ да ни дава изпитания, за да ни доведе до зрялост и съвършенство (*Яков 1:2-4*).
- ◆ Изкушенията идват от дявола; ако позволим на страстта си да ни завлече, тя ще ни подтикне да съгрешим (*Яков 1:13-14*).

- ◆ Сатана ни напада, за да ни накара да съгрешим, но Бог допуска това за добро (*Битие 50:19-20*).
- ◆ Сатана изпраща неща в живота ни, които Бог използва, за да разкрие Своята сила в немоцта ни (*2Коринтяни 12:7-9*).

IV. КАК ДА СЕ ЗАЩИТИМ

A. Покорете всяка мисъл на Христос (*2Коринтяни 10:3-5*).

Размишлението и запомнянето на стихове от Библията наизуст ни позволява да преценим идеи и мисли, които идват в ума ни, и да отхвърляме тези, които са против истините на Писанието. Запомнянето на стихове също помага да тренираме мисленето си, така че да станем дисциплинирани да мислим и действаме повече като Христос.

B. Обновявайте ума си (*Римляни 12:1-2*).

- ◆ Молете Бог да изпитва мислите ви и да ви открие кои са слаби и нечисти (*Псалом 139*).
- ◆ Мислете за това, което е истинно, честно, праведно, любезно, благодатно, добродетелно, чудесно, похвално (*Филипяни 4:8*).
- ◆ Пазете се от измамата и съблазанта на похотта, които биха изпълнили ума ви с неблагоприятни мисли! "Сатана няма сила над теб, освен тази, която му дадеш, като не успееш да плениш всяка мисъл и повярваш на лъжите му". (Андерсън, Нийл. *Победа над мрака*, стр. 114.)

B. Облечете Божието всеоръжие (*Ефесяни 6:10-18*).

Приемете вашето спасение чрез вяра в Христос, вашата праведност пред Бог чрез кръвта на Христос и мира, който имате с Бог, защото сте Негови деца. Отделете време да хвалите Отец за Неговата победа над злия и за факта, че чрез Христос вие имате победа над злия.

Едно от оръжията, които вярващите имат в Словото на Бог, е – "меч на Духа" (*Ефесяни 6:17*). Вярващите са увещавани чрез Писанието да стоят твърдо в истината на Божието Слово (*Йоан 8:32; 1Петрово 5:9*).

G. Изповядайте, че сте покрит с кръвта на Агнето (*Откровение 12:11*).

Единствената основа на победата над плътта, света и сатана е пролятата кръв на Исус Христос на кръста. Неговата жертва разчупи силата на сатана и позволи на човека да влезе в общение с Бог. Важно е вярващите да осъзнаят, че не могат да победят сатана с тяхната собствена сила, но само чрез пролятата кръв на Исус Христос.

D. Стойте твърдо в Истината на Божието Слово (*Йоан 8:32; 1Петрово 5:9*)

Вярващите са убеждавани физически да бягат от ситуации, които ще ги доведат до грях (*2Тимотей 2:22*). Също така вярващите трябва да се въздържат от всякакво зло (*1Солунци 5:22; Ефесяни 5:3*).

V. КАК ДА СЕ ОТНАСЯМЕ С ОБЛАДАНИ ОТ ДЕМОНИ

В Новия завет виждаме хора, които са обладани от демони. Справянето с хора, обладани от демони, изисква голяма духовна мъдрост и зависимост от Святия Дух. Сатана е силен враг и към сблъсък с него или с неговите сили не трябва да се отнасяме несериозно. Обърнете внимание на следните напътствия при сблъсък с обладани от демони.

А. Уверете се, че животът ви е чист (точка III).

Б. Работете с други.

Обърнете се към зрели вярващи, които да се молят и посят с вас, докато имате работа с обладани от демони. Не се опитвайте да се справите сами с проблема. Всички заповеди за борба със сатана са написани във второ лице, множествено число – в група, заедно с Господа.

В. Застанете в своето положение в Христос.

- ◆ Исус притежава всяка власт на небето и на земята. Той е всемогъщ. Той обеща да бъде винаги с вас (*Матей 28:1-20; Деяния 1:7*).
- ◆ Застанете в своето положение в Него. Бог Го възкреси от мъртвите, постави Го да седне от дясната Си страна и покори всичко под нозете Му (*Ефесяни 1 глава*). Издигна и вас да седите с Него в небесни места, далеч по-горе от всяко началство и власт (*Ефесяни 2:6*). Отделете време да хвалите Бог за Неговото спасение и за победата Му над злия и за вашата победа в Христа.
- ◆ *"Облечете се в Божието всеоръжие, за да можете да устоите срещу хитростите на дявола"* (*Ефесяни 6:11*). Отделете време да се молите чрез пасажа *Ефесяни 6:10-17* и чрез молитва сложете всяка част от споменатото всеоръжие.

Г. Откажете да вярвате на лъжите на сатана.

Д. Не позволявайте на греха да ви владее (Римляни 6:12).

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

- ◆ В живота и служението си на основател на нови църкви, изпитвате ли нещо, което смятате, че би могло да е директна атака на лукавия? Ако това е така, избройте това, което трябва да направите според този урок, за да му противостоите.
- ◆ Споделете това с зрял християнин, който да се моли с вас.
- ◆ Направете индуктивно изучаване върху *Ефесяни 4:17-5:21*. Вижте приложение 3А.
- ◆ Довършете индуктивното изучаване в приложение 3Б.
- ◆ Прочетете примерите в Приложение 3В.

БИБЛИОГРАФИЯ

Андерсен, Нийл. *Победа над мрака*. Нов Човек,

Индуктивно библейско изучаване - Ефесяни 4:17-5:21

Индуктивното изучаване е започнато за вас. Внимателно изучете това, което вече е направено. След това завършете изучаването, като отговорите на въпросите, направите обобщение където е необходимо, и попълните празните места. Бъдете сигурни, че сте написали приложение.

I. НАБЛЮДЕНИЕ

Изучете *Ефесяни 4:17-24*. Препишете следните наблюдения:

A. Опишете как живеят езичниците (17-19).

ст.17 суетни в мисленето;

ст.18 помрачени в разума;

ст.18 странни на живота от Бога;

ст.18 поради невежеството и закоравяването на сърцето им;

ст.19 изгубили чувство;

ст.19 предали са се на сладострастие;

ст.19 вършат ненаситно всякаква нечистота.

Накратко обобщете със свои думи как живеят езичниците според тези стихове.

B. Опишете как вие (ефесяните) познаха Христа (21 - 24).

ст.21 чули сте и сте научили от Него (както е истината в Исуса);

ст.22 да съблечете стария човек;

ст.23 да се обновите в духа на своя ум;

ст.24 да се облечете в новия човек, създаден по образа на Бога в правда и святост на истината.

Накратко обобщете със свои думи как ефесяните познаха Христа.

II. ТЪЛКУВАНЕ

Отговорете на следните въпроси за тълкуване:

- ◆ Как постъпките на човека се определят от неговото мислене (ум) (*стихове 17,22,23*)?
- ◆ Каква роля е изиграла истината за промяна на поведението на ефесяните (*ст.21*)?
- ◆ Опишете “новия човек” (*ст.22*). По какво прилича това ново създание на първоначалният човек създаден от Бог (сравнете с *Битие 1:27*)?

III. ПРИЛОЖЕНИЕ

Ефесяни 4:25-5:21 е приложението на Павел. Избрийте нещата, които той включва в приложението си. След това напишете как ще приложите тези неща във вашия живот и служение.

Стих	Приложение
4:25	Отхвърлете лъжата
4:25	
4:26	
4:26	
4:27	Как гневът дава място на дявола?
4:28	
4:28	
4:29	
4:30	Не оскърбявайте Святия Дух (Как Го наскърбяваме?)
4:31	
4:32	
5:1	
5:2	
5:3	
5:4	
5:5	
5:6	
5:7	
5:8	
5:9	
5:10	
5:11	
5:12	

Помнете, че трябва да направите приложение за вашия собствен живот.

Библейско изучаване

КАК СЕ СПРАВЯШЕ ИСУС С ОБЛАДАНИ ХОРА?

Следващата таблица показва местата в евангелията, където Исус се справяше с обладани хора. Част от работата е направена за вас. Завършете таблицата. Направете собствено приложение.

Препратка	Обстановка и обладан човек	Как откликна Исус?	Какъв беше резултатът?	Тълкувание:
<i>Матей</i> 4:24-25	От "...цяла Сирия хората довеждаха при Него...хванати от бяс."	Той ги изцели.	Големи тълпи Го следваха.	
<i>Марк</i> 1:21-28	В събота в Капернаум. Човекът в синагогата – "Какво имаш Ти с нас, Исусе назарянине? Нима си дошъл да ни погубиш? Познавам Те Кой си, Светий Божий!"	Заповяда на демона: "Млъкни и излез от него!"	Нечистият дух го сгърчи и излезе от него.	Исус заповядва на зли духове и те Му се подчиняват. Демоните знаят, че Исус е Бог и че Той има сила да ги унищожи. Когато Той говори, те се подчиняват. Когато Неговите деца говорят с Неговата власт, те се подчиняват.
<i>Марк</i> 1:32-39 (<i>Лука</i> 4:40 - 41)	Ден подобен на споменатият по-горе. Вечер; къщата на Симон и Андрей. Хората водеха, хванати от бяс, при Исус.	Изгони много бесове, но не им позволяваше да говорят понеже Го познаваха.		Исус не искаше хората да Го следават като Месия, без първо да са Го приели като Спасител.
<i>Марк</i> 3:15; 6:7 (<i>Матей</i> 10:2-4) (<i>Лука</i> 6:14-16)		Исус избра 12 апостола; даде им власт да изгонват духове.		

Препратка	Обстановка и обладан човек	Как откликна Исус?	Какъв беше резултатът?	Тълкувание:
<i>Матей</i> 8:16-17		Изгони духовете с една дума.		
(Сравнете) <i>Матей</i> 8:28-34 <i>Марк</i> 5:1-17 <i>Лука</i> 8:26-37	(Матей) Двама хванати от бяс, излизащи от гробищата. Твърде свирепи. Извикаха казвайки: "Какво имаш с нас, Ти Божий Син? Нима си дошъл тук преди време да ни мъчиш?" Молеха:" Ако ни изпъдиш, изпрати ни в стадото свини" (Марк) Човек с нечист дух, разкъсващ вериги и окови Никой не е достатъчно силен да го върже. Ден и нощ викаше и порязваше себе си Демоните молеха Исус да не ги мъчи.	Каза: "Върви!"	Демоните влязоха в свинете; целият град излезе да срещне Исус и да Го моли да напусне областта	Исус ще съди демоните. Те ще бъдат хвърлени в ада.

Препратка	Обстановка и обладан човек	Как откликна Исус?	Какъв беше резултатът?	Тълкувание:
	“Легион, защото сме много.” Молеха да бъдат изпратени в свинете. Човекът молеше да тръгне с Исус.	“Излезте от този човек, вие зли духове!” “Как се казваш?” Даде им разрешение да отидат в свинете. “Иди си у дома при своите и кажи им какви неща ти стори Господ и как се смили за тебе!”	Свинете побягнаха към езерото и се удавиха.	
	(Лука) Дълго време не беше обличал дреха и въпреки не живееше. Молеха Го да не им заповядва да отидат в бездната.		След изгонването на бесовете човекът беше облечен и с ума си.	Демоните осъзнаха, че Исус има сила да ги изпрати в бездната.

Препратка	Обстановка и обладан човек	Как откликна Исус?	Какъв беше резултатът?	Тълкувание:
<i>Матей</i> 12:22-28	Сляп и ням.	Исус го изцели, така че той можеше да говори и вижда.	Хората се смаяха: “Да не би Този да е Давидовият син?” Фарисеите: “Тоя не изгонва бесовете, освен чрез Веелзевул.” Исус поучава след това: <i>Матей</i> 12:25-29 <i>Марк</i> 3:23-30 <i>Лука</i> 11:14-26	
<i>Матей</i> 15:21-28 <i>Марк</i> 7:24-30	Исус се оттегли в Тиатир и Сидон. Ханаанката: “Смили се за мене Господи, Сине Давидов, дъщеря ми зле се мъчи от бяс.” Господи, помогни ми.	“Аз не съм пратен, освен до загубените овце от Израилевия дом.” “Не е прилично да се вземе хляба на децата и да се хвърли на кученцата.”		

Приложение:

